

KINA I AFRIKA

VI HAR SAMME INTERESSER

Solo-interview: Afrikas syn på menneskerettigheder ligner Kinas, mener særlig udsending Liu Guijin
s.36 /

KRIGENS TÅGE

SRI LANKA – INGEN KENDER SANDHEDEN

40.000 civile tamiler blev "sandsynligvis" dræbt på en strand i FN's og regeringens sikre zone
s.6 /

FILMANMELDELSE

FALSK DIPLOMAT PÅ DYBT VAND

"Mads Brügger er på vej ud, hvor han ikke kan bunde," skriver dansk ambassadør om kontroversiel dokumentar, hvor tv-journalist rejser til Afrika på falskt diplomatpas
s.46 /

udvikling

DANMARKS
GLOBALE MAGASIN

- NR 5 · 2011 · OKT/NOV · 38. ÅRGANG -

DEN GRØNNE GENVEJ

Regnskovsturisme, kinesiske vindmøller og bæredygtig tunfisk – 22 sider om klimaet
s.14 /

UDVIKLING

Redaktør: Stefan Katić (sk)
– stekat@um.dk, tlf. 3392 0709
Redaktionssekretær: Mads Mariegaard (mm)
– madmar@um.dk, tlf. 3392 0052
Journalistpraktikant: Tina Ravn (tr)
– tinrav@um.dk, tlf. 3392 0078
Korrektur: Presseråd Flemming Axmark
Event og markedsføring: Sara Leth
– sarlet@um.dk, tlf. 3392 1842
Ansvarshavende ifølge medieansvarsloven:
Jesper Fersløv Andersen, chef for Udenrigs-
ministeriets Presseenhed
Redaktionelt koncept: Udviklet i samarbejde
med Kontrabande ApS.
Design: Esben Niklasson
Layout: India
Tryk: Arco Grafisk. Papir: 115 gram MultiArt Matt

DETTE NUMMER

NR 5 – 2011 – OKT/NOV – 38. ÅRGANG
Udgivelsesdato: 7. oktober 2011.
Redaktionen afsluttet 9. september 2011.
Trykplag: 20.200
ISBN 978-87-7087-563-9 (tryk)
ISBN 978-87-7087-564-6 (elektronisk)
ISSN 0106-0570
Forsidefoto: Fisk på krogen i det fredede havområde
Puerto Princesa City Bay i den vestlige del af Filippi-
nerne. Foto: Romeo Gacad/AFP/Scanpix.

ABONNEMENT

Udvikling er gratis og udkommer seks gange om året.
Bestilling af abonnement og ændring af adresse:
www.udvikling.dk
Bestilling af tidligere numre:
www.danida-publikationer.dk
Abonnementsservice: [distribution@rosendahls-
schultzgrafisk.dk](mailto:distribution@rosendahlschultzgrafisk.dk), tlf. 4322 7300
Næste nummer udkommer 24. november 2011.

ANNONCESALG

Treu Media: jt@treumedia.dk eller tlf. 3333 0680

UDGIVER

Danida, Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2, 1448 København K
Danida er betegnelsen for Danmarks statslige
udviklingssamarbejde, som er et aktivitetsområde
under Udenrigsministeriet.
Artikler i *Udvikling* udtrykker ikke nødvendigvis
Udenrigsministeriets synspunkter.

www.udvikling.dk
udvikling@um.dk

UDENRIGSMINISTERIET

DANIDA | DANMARKS
UDVIKLINGSSAMARBEJDE

“

*De afrikanske landes syn
på menneskerettigheder
ligner meget det kinesiske. I
mange spørgsmål omkring
menneskerettigheder har
de afrikanske lande valgt at
støtte Kina internationalt.*

Liu Guijin,

koordinator af den kinesiske Afrika-politik
og Kinas særlige udsending til Afrika

De bidrager til dette nummer

Ming Ou Lü,
Beijing, Kina

Den 28-årige lyngby-
dreng med kinesiske
rødder Ming Ou Lü er
korrespondent for Kri-
steligt Dagblad i Beijing,
hvor han deler kontor
med en amerikaner, en
canadier og en tysker.
Ming fik som første
danske journalist – efter
to måneders benarbejde
– ja til et interview med
den kinesiske topem-
bedsmand, der koordinere
landets Afrika-politik.
(s. 36)

Bjørn Stig Hansen,
Tulun, Papua Ny Guinea

Den 34-årige fotojourna-
list Bjørn Stig Hansen, der
i dette nummer bidrager
med fotos fra Tulun-øerne
i Stillehavet, som doku-
menterer hverdagsliv og
klimaforandringer, kan
andet end tage stem-
ningsmættede sort-hvide
billeder. Det var også ham,
der i 2009 fik en lokal høv-
ding med til København
for på FN's klimakonfe-
rence COP15 at fortælle
om øboernes klimakamp.
(s. 24)

Lotte Ladegaard,
København, Danmark

Den 45-årige freelance-
journalist og konsulent
Lotte Ladegaard mistede
sin faste Sri Lanka-
adresse gennem fire år,
da tsunamien slog til
i 2004. Hun har med
konstant udren, til
tider voldsom vrede og
oftest stor kærlighed
fulgt det smukke, men
konfliktplagede land. Og
holder stadig øje med
– og Facebook-blogger
om – Sri Lanka.
(s. 6)

Indhold

DANMARKS
GLOBALE MAGASIN

Thailands
nye leder
s.59 /

UDVIKLING

Sydafrikanske farmere skal dyrke Congos jord s.5 /

Sultne kenyanere får høstoverskud fra bønder s.5 /

Bør bistandsdonorer skilte med godhed? s.56 /

Kronik: En hånd til Afrika – eller en hjemløs? s.62 /

Ny chef for Danidas center for udviklingspolitik s.64 /

POLITIK

Sri Lanka: Krigen er slut, sandheden druknet s.6 /

Eksklusivt interview: Mød Kinas "Mr. Africa" s.36 /

Afrika løste selv striden i Elfenbenskysten s.50 /

Monarkiet tæt på sammenbrud i Swaziland s.59 /

Thailand får sin første kvindelige leder s.59 /

Globale filmperler s.10 /

ERHVERV

Egyptisk forår – også på børsen i Kairo s.42 /

Lego bygger nyt i Latinamerika s.45 /

Angolas hovedstad er verdens dyreste by s.45 /

Der er penge i klodens fattigste forbrugere s.45 /

Mærsk i Nigeria: Vores havn gør gavn s.60 /

KULTUR

Festival byder på globale filmperler s.10 /

Anmeldelse: Kontroversiel Afrika-dokumentar s.46 /

Bollywood-stjerne sigter mod vest s.48 /

Ambassadør i Marokko giver tips til rejsen s.49 /

På jagt efter pant-altruister i supermarkedet s.66 /

TEMA: KLIMA

Grøn eksport er u-landenes genvej til vækst s.16 /

Fotos: Øgruppen Tulun synker i havet s.24 /

Kvindes klimakamp på prøve i Sydafrika s.30 /

Storbyer går forrest på klima-fronten s.34 /

Guide: Klædt på til COP17 på fem minutter s.35 /

- NR 5 · 2011 · OKT/NOV · 38. ÅRGANG -

Kvinder i
klimakamp
s.30 /

udvikling

s.24 /

KLIMA: TULUN-ATOLLEN SYNKER I HAVET

Fotoreportage fra Papua Ny Guineas yderste øer, hvor klimaforandringer er blevet en del af hverdagen.

s.62 /

KRONIK: DET FALSKE DILEMMA

Hvem skal man give sin 20'er til - de hjemløse i Danmark eller de nødlidende på Afrikas Horn?

s.46 /

AMBASSADØREN OM "AMBASSADØREN"

Dansk diplomat i Afrika anmelder Mads Brüggers dokumentarfilm om Den Centralafrikanske Republik.

Rettelse

UNDER DEN REDAKTIONELLE BEARBEJDNING af artiklen "En uvelkommen vagthund" om organisationen DanWatch, bragt i *Udvikling* nr. 4/2011, har to fejl indsneget sig:

I artiklen står der, at "Vagthunden, der opfatter sig selv som medie, behøver ikke - som andre medier - sørge for at få de kritiserede virksomheders version af sagen med i dækningen."

Dette er ikke korrekt. DanWatch er anmeldt som medie hos Pressenævnet og skal derfor følge medieansvarsloven.

Artiklen slutter med en kritik fra DONG i forbindelse med DanWatch' udgivelse af en rapport om forholdene i og omkring den colombianske Cerrejón-kulmine.

"Vi blev blandt andet ikke hørt, inden rapporten kom ud, og vores eksterne undersøgelse viste, at flertallet af de ting, DanWatch fremlagde, var ukorrekte og forældede," udtalte Louise Münter, daværende pressechef i DONG.

Her burde *Udvikling* have givet DanWatch mulighed for at tage til genmæle. Vi beklager, at det ikke skete. DanWatch svarer herunder på kritikken. •/REDAKTIONEN

SVAR FRA DANWATCH

Louise Münters kritik er forkert på flere punkter:

1) DONG blev hørt i forbindelse med DanWatch's undersøgelse, som blev lanceret i samarbejde med P1 Dokumentar, hvor Louise Münter var i studiet. Samt hun blev citeret på danwatch.dk,

2) DONG har aldrig fremlagt, hvilke oplysninger i DanWatch's undersøgelse der skulle være forkerte eller forældede, og

3) DONG vil ikke offentliggøre deres egen rapport trods flere anmodninger om aktindsigt.

DanWatch er af den opfattelse, at DONG forsøger at skyde budbringeren i stedet for at holde fokus på sagen. •/ANNE SKJERNING, REDAKTØR, DANWATCH

Forkortet af redaktionen.

AGENDA
UDVIKLING

Unge demokratikamp flytter til København

VERDENS PROJEKTØRLYS er fortsat rettet mod det arabiske oprør, men der kæmpes også for demokrati i andre dele af verden. Hvad ville der ske, hvis demokratiforkæmpere fra hele kloden fik mulighed for at mødes?

Det spørgsmål er udgangspunktet for konferencen *Youth and the Fight for Democracy*, som skal bringe oprørsledere fra Egypten (foto: graffiti på væg i Kairo) og Serbien sammen med unge aktivister fra mindre demokratiske lande som Hviderusland, Syrien, Sudan, Burma og Zimbabwe.

Bag står den danske afdeling af ngo'en Humanity in Action, som hå-

ber, at konferencen kan give kampen for demokrati vinger.

"Succeskriteriet er, at alle bliver inspirerede og drager hjem med nye idéer, som de kan bruge i deres hjemland. Desuden vil vi have de unge - som ofte er isolerede i deres arbejde - til at møde andre i samme situation som dem selv, og vi håber, at der kan opstå netværk på forskellige leder og kanter," siger sekretariatschef Morten Østervang og fortsætter:

"Samtidig vil vi gerne inspirere danske unge til, hvordan de kan bidrage til demokratiet i andre lande."

Konferencen foregår i København den 28. og 29. oktober. •/TR

Sydafrikanere lejer land i Congo Brazzaville

“NÅR DET KOMMER TIL ERNÆRING, er vi i konstant underskud. Derfor overdrager vi jorden – både i håbet om flere lokale arbejdspladser og om at få nytte af ekspertise fra Sydafrikas landbrug (foto), men mere end noget andet forventer vi rigelig føde.”

Sådan siger Rigobert Maboundou, landbrugsminister i Congo Brazzaville, ifølge FN's nyhedstjeneste IRIN om regeringens beslutning om at udleje 800 kvadratkilometer uopdyrket congolesisk jord til 40 sydafrikanske farmere. Arealet svarer til halvanden gange Fyns størrelse.

Kun to procent af potentiel landbrugsjord i Congo Brazzaville er opdyrket, og landet er derfor meget afhængigt af importeret mad. Det har sydafrikanerne nu 30 års råderet over jorden til at lave om på.

Kritikere har dog beskyldt farmerne for blot at ville tilrane sig jorden til egne formål, men det afviser vicepræsidenten for Association of

South African Farmers, Wynand du Toit.

“Vores førsteprioritet er at producere nok til at brødføde Congo Brazzaville – vi har ikke planer om at eksportere de første to eller tre år, og kun hvis vi har overskud, som vi ikke kan afsætte på det hjemlige marked,” siger han og fortæller desuden, at sydafrikanerne vil grundlægge en landbrugsskole for lokale.

Ikke desto mindre mener ngo'en Initiatives for Development and Progress, at landets regering – før de lukkede sydafrikanerne indenfor – skulle have satset mere på de lokale landmænd.

“Vores regering hjælper ikke lokale farmere, som de bør. Vores landmænd mangler ikke initiativ, men blot midlerne til store projekter,” siger lederen Diedonné Mingui.

Omkring en ud af fem congolesere er underernærede. • /TINA RAVN

Først Paris, så Accra, nu Busan

I SLUTNINGEN AF EFTERÅRET drager flere tusind statsledere, ministre, embedsmænd og ngo'er til Busan i Sydkorea. Her afholdes fra 29. november til 1. december konferencen *Fourth High Level Forum on Aid Effectiveness*, der – som overskriften antyder – skal omhandle, hvordan udviklingsbistand kan blive mere effektiv.

Konferencen er efterfølger til to møder i Paris og Accra i henholdsvis 2005 og 2008, og den skal gerne udmønte sig i en bred konsensus om udviklingsbistandens retning de kommende år i forsøget på at opfylde FN's otte 2015 Mål for global udvikling.

Fra dansk side vil udviklingsministeren lede delegationen. • /TR

Farmere hjælper sultne landmænd

SELV OM MAN IKKE HAR MEGET AT GIVE AF, kan man stadig hjælpe nødlidende. Kenyanske landmænd i de frugtbare dele af provinsen Rift Valley donerer nemlig mad til de landsmænd, som sulter på grund af tørken på Afrikas Horn.

“Mine dyr har græsgange nok. Hvilken nytte har det for mig at fodre mine dyr med kål, når andre kenyanere sulter?” spørger den 47-årige landmand Peter Kamau.

Han hørte om sultkatastrofen over lokal radio, og derefter sendte han overskuddet fra sin produktion med Kenyas Røde Kors til de ramte områder. På den måde kunne han også bidrage til nødhjælpen.

“For jeg havde ingen penge at sende,” fortæller han til IRIN News.

Peter Kamau er blot en af mange landmænd, som tilsammen har doneret mere end 500 sække kartofler og adskillige vognlæs kål, gulerødder og butternut-squash.

“Nogle af farmerne har ikke overskydende afgrøder, men ofrer sig alligevel for at støtte sultofrene,” siger Patrick Nyongesa, regional manager hos Kenyas Røde Kors, som arrangerer madtransporterne.

13,3 millioner mennesker på Afrikas Horn er i øjeblikket afhængige af nødhjælp som følge af tørkekatastrofen. FN har foreløbig fået bidrag fra donorer svarende til godt 60 procent af behovet for hjælp til de ramte områder. • /TR

Sri Lanka:

HELLERE FERIEPARADIS END RETSSTAT

AF LOTTE LADEGAARD

6/

Massedrab på civile, undertrykkelse af ytringsfriheden og en præsident, der har taget al magt. Mens det internationale samfund resignerer over for Sri Lanka, rykker solhungrende turister og kinesiske investorer ind.

“

EU søger at komme i dialog med Sri Lankas regering og opfordrer den til at samarbejde med FN. Det opnår vi ikke ved at boykotte eller isolere Sri Lanka.

Søren Pind (V),
afgående udviklingsminister

VÆRSKO AT TAGE PLADS. SRI LANKA ER I FULD GANG MED AT PROMOVERE SIG SOM TURISTMEKKA.

■ DEN DAG I DAG ved ingen, hvad der reelt skete. Men de sidste dage i krigen mellem Sri Lankas regeringshær og oprørsgruppen De Tamilske Tigre kostede muligvis op mod 40.000 mennesker fra det tamilske mindretal livet. Sri Lankas regering erklærede sejr den 18. maj 2009 og satte hermed et officielt punktum for næsten tre årtiers krig.

FN skriver i en rapport, at det er “sandsynligt, men ikke kan bevises”, at 40.000 civile blev dræbt på den strand, der af regeringen og FN var udpeget som “sikker zone”. Rapporten blev udgivet til trods for, at Sri Lanka afviste at samarbejde med ekspertpanelet og nægtede dets medlemmer indrejse. Også en britisk dokumentarfilm, *Sri Lanka's Killing Fields*, som tilsyneladende viser systematiske drab på civile på stranden, vakte en vis opsigt.

Siden har flere vestlige lande, herunder Danmark, krævet en uvildig undersøgelse, men Sri Lankas regering har med hjælp fra Rusland, Kina og flere udviklingslande forhindret det. USA har ifølge en rapport fra Senatets udenrigsudvalg afstået fra kritik på grund af “geostrategiske interesser”.

Sri Lankas regering siger selv, at hverken FN eller den rystende dokumentar fra stranden giver et korrekt billede af, hvad der skete i krigens sidste dage. Dens svar var at nedsætte en sandhedskommission, der skulle undersøge anklagerne. Og FN's generalsekretær udpegede et ekspertpanel, som skulle rådgive ham om Sri Lanka.

“Vi så et sådant panel som en unødvendig ekstern indblanding i vores interne affærer. Formanden for panelet understregede, at panelet ikke havde mandat til at undersøge

MASSAKREN PÅ STRANDEN

Selv om pressen var forment adgang til den såkaldte “sikre zone” på Sri Lankas østkyst, lykkedes det alligevel den britiske tv-station Channel 4 at producere tv-dokumentaren *Sri Lanka's Killing Fields*, hovedsagelig på baggrund af optagelser foretaget med mobiltelefoner.

Dokumentaren, som er fra juni 2011, viser gryenede mobiltelefon-billeder af systematiske angreb på felthospitaler og flygtningelejre, henrettelser af fanger og civile, lig af voldtagne kvinder, døde børn og folk, der græder og tigger FN om at blive i den såkaldte “sikre zone”, der blev etableret med FN som mellemlid i krigens sidste dage.

Tv-dokumentaren *Sri Lanka's Killing Fields* kan ses på:

www.channel4.com/programmes/srilankas-killing-fields/4od

Den srilankanske regerings modsvar kan ses på:

www.youtube.com – søg på “lies agreed upon”.

beskyldninger mod regeringen. Det gjorde panelet alligevel i rapporten, og det har dermed overtrådt dets mandat,” forklarer S.B. Wijekoon, chargé d'affaires ved Sri Lankas ambassade i Stockholm, til *Udvikling*.

Han mener, at sandheden er den præcis modsatte af FN-rapportens konklusioner.

“Sri Lankas regering har gjort alt for at beskytte civile,” siger han.

Faktum er, at ingen fik lov at se med under krigen, som udspringer af en konflikt tilbage fra kolonitiden. Den etniske gruppe singhaleserne, der udgør knap tre fjerdedele af

>

landets befolkning, oplevede, at den britiske kolonimagt favoriserede det tamilske mindretal (i dag 12,6 procent af befolkningen, red.) ved at give dem uddannelse og arbejde i statsadministrationen. Siden er singhalesisk blevet gjort til statsprog og singhalesernes religion buddhismen til statsreligion, og de tamilsktalende hinduer har igennem årene følt sig gradvist mere marginaliserede.

I dag er der stadig ingen, som for alvor får lov at se kritisk på, hvad der egentlig sker i landet, og dermed drukner sandheden om konflikten mellem regeringen, der overvejende repræsenterer det singhalesiske flertal, og oprørsgruppen De Tamilske Tigre.

SAMME DANSKE LINJE SOM OVER FOR BURMA

FN kan ikke gribe ind. De lande, der selv er blevet kritiseret for brud på menneskerettighederne, forhindrer en undersøgelse ved at bakke Sri Lanka op i, at et indgreb vil være indblanding i interne affærer.

(Afgående) udviklingsminister Søren Pind siger: "Fra dansk side har vi arbejdet bilateralt og gennem EU og FN for at hjælpe de civile, stoppe menneskerettighedskrænkelserne og stille de skyldige til ansvar, men det var ikke muligt at opnå enighed i Sikkerhedsrådet om, at FN kunne gribe ind. Det er en problematik, vi kender fra alt for mange konflikter."

EU besluttede da også i 2010 at fratage Sri Lanka den særlige frihandelsstatus GSP+, som gav srilankanske eksportører mulighed for at undgå de sædvanlige afgifter på salg af varer til EU.

"Mord på politiske modstandere og journalister, kidnapninger og udbredt brug af tortur var blandt de grove menneskerettighedskrænkelser under borgerkrigen. Betingelserne for at opnå GSP+-status er klart formulerede som et værdipolitisk handelsinstrument, der skal virke som incitament til at fremme respekt for menneskerettigheder," siger Søren Pind.

Danmark indstillede også allerede i 2007 al ny udviklingsbistand til Sri Lankas regering. Siden er der kun ydet direkte dansk støtte til menneskerettighedsorganisationer og nødhjælp til ofrene for konflikten.

"Det er den samme linje for bistand, vi har over for Burma," forklarer Søren Pind. Udviklingsministeren går dog ikke ind for en egentlig boykot af Sri Lanka.

"EU søger at komme i dialog med Sri Lankas regering og opfordrer den til at samarbejde med FN. Det opnår vi ikke ved at boykotte eller isolere Sri Lanka," siger han.

SRI LANKA KLARER SIG GODT

Men Sri Lanka lider tilsyneladende ikke under tabet af den særlige GSP+-status eller andre tiltag.

"Indtil videre har tekstilindustrien opretholdt eksporten på grund af vores konkurrencedygtighed," siger Frederica Jansz, der er redaktør på den srilankanske regeringskritiske avis The Sunday Leader. Hun konstaterer, at Sri Lanka nu får over halvdelen af sine lån fra Kina.

"Vesten opfattes som besværlig, fordi den kæder penge sammen med god regeringsførelse. Kineserne stiller ingen spørgsmål," siger hun.

Det er der heller ikke ret mange srilankanere, der gør. Frederica Jansz' forgænger som redaktør blev skudt af

ukendte gerningsmænd efter at have modtaget dødstrusler. Dem har Frederica Jansz også modtaget flere af, og staten har anlagt sag mod hende, fordi hun har skrevet kritisk om fængslingen af en oppositionsleder og overgreb mod civile tamiler.

"Ikke meget har ændret sig siden krigens dage. Medierne har accepteret, at de skal censurere sig selv, men vi gør, hvad vi kan," som The Sunday

“

Sri Lankas regering har gjort alt for at beskytte civile.

S.B. Wijekoon,
chargé d'affaires ved Sri Lankas
ambassade i Stockholm

Leaders redaktør siger. Derfor har hun også valgt at stå frem som journalist. Selv har hun ingen direkte interesser i krigen, fordi hun hverken er tamil eller singhaleser, men efterkommer af de gamle koloniherrer.

NYT TURISTMEKKA

Sri Lanka er nu i fuld gang med at promovere sig som turistmekka. Også de tidligere krigsområder i nord og øst er erklæret åbne for turister, selv om det er en sandhed med modifikationer. Udlændinge, der har rejst i områderne, kan berette om tungt militær og forbud mod at gå ned ad sideveje – "af hensyn til deres egen sikkerhed". Det er den samme retorik, som Sri Lankas regering brugte, da den bad FN forlade områderne i krigens sidste dage. Humanitære organisationer og uafhængige medier blev nægtet adgang til krigszonen, og det gør de stadig i vidt omfang.

Sri Lankas sandhedskommission, der blev etableret efter krigen, har godt nok indledt høringer, men BBC og andre internationale medier er forbudt adgang, og af angst for repressalier undlader lokale medier at kritisere regeringen.

At journalister og fotografer forsvinder, dør, bliver fængslet og truet, og at mange har forladt landet er et faktum, ligesom kilder ikke tør ikke stå frem med navn. Det gjaldt også under researchen til denne artikel, hvor flere har været kontaktet, men ikke ønskede at medvirke.

8/

SKARPE ORD MOD PRÆSIDENT RAJAPAKSE – DOG VED EN DEMONSTRATION, DER FANDT STED I INDIEN.

PRÆSIDENT RAJAPAKSE AFLÆGGER ED I FORBINDELSE MED SIN ANDEN PERIODE SOM PRÆSIDENT. COLOMBO 2010.

STÆKKET OPPOSITION

Ny lovgivning indført af præsident Mahinda Rajapakse betyder, at også oppositionen er stækket. Det er forbudt ved lov, at oppositionen reklamerer for sig selv uden for en

“

Ikke meget har ændret sig siden krigens dage. Medierne har accepteret, at de skal censurere sig selv.

Frederica Jansz,
redaktør af oppositionsavisen
The Sunday Leader

valgkamp, mens præsidenten selv fremstår på kæmpe plakatsøljer året rundt på strategiske steder. Præsidenten har den udøvende magt over regeringen, militæret, politiet og dom-

stolene. Grundlovens paragraf om, at en præsident kun kan sidde i to perioder, har han afskaffet. Han slipper af sted med det, fordi han stadig rider på sejrsvølgen som den, der har fået sluttet årtiers krig, fremgår det af *Economist Intelligence Units Country Report Sri Lanka* fra juli 2011.

Præsident Rajapakse og hans parti, United People's Freedom Alliance, har stadig flertallet af vælgernes opbakning, og en række af hans familiemedlemmer sidder med i hans regering. Præsidentens lillebror Gotabhaya Rajapakse er forsvarsminister og menes at stå bag de seneste års mange drab på kritiske journalister. Drab, som ingen er blevet dømt for. Præsidentens storebror Chamal Rajapakse er minister for blandt andet luftfart og havne. Med støtte fra Kina har han opført en ny havn i Rajapakse-familiens hjemdistrikt Hambantota. Præsidentens søn er desuden lige blevet valgt ind i parlamentet.

KRIGEN I SRI LANKA

Årsagerne til den tamilsk-singhalesiske konflikt findes i kolonitiden. Den britiske kolonimagt favoriserede det tamilske mindretal ved at give dem uddannelse og arbejde i statsadministrationen. Singhaleserne, som udgør knap tre fjerdedele af landets befolkning, følte sig derfor diskrimineret.

Ceylon, som englænderne kaldte landet, blev selvstændigt i 1948 og fik en singhalesisk-domineret regering. Som noget af det første fratog regeringen de tamilske arbejdere i te-industrien deres stemmeret, og i 1956 blev singhalesisk gjort til nationalsprog. Dermed blev det næsten umuligt for tamilsk-talende at få en universitetsuddannelse eller job som offentligt ansat.

I 1972 ændrede Ceylon navn til Sri Lanka, og buddhismen blev gjort til statsreligion.

Oprørshæren De Tamilske Tigre blev stiftet i 1976. I juli 1983 dræbte De Tamilske Tigre 13 regeringssoldater i et baghold. Det førte til omfattende anti-tamilske uroligheder, som kostede op mod 2.000 tamiler livet og blev starten på årtiers krig mellem regeringsstyrkerne og De Tamilske Tigre.

Krigen medførte en tamilsk flygtningestrøm til hele verden. Alene i Danmark bor der i dag cirka 10.000 tamilske flygtninge og deres efterkommere. I maj 2009 erklærede den srilankanske regering De Tamilske Tigre for besejrede og krigen for at være forbi.

“Regeringen er autoritær og fuldstændig ligeglad med meningsforskelle, og srilankanerne og medierne har indstillet sig på, at hvis vi lufter vores utilfredshed, kommer der en voldelig reaktion,” siger Frederica Jansz.

DE STORE TABERE

Selv om mange menige singhalesere også er bekymrede i dag, er det dog de civile tamiler, der er de store tabere. Ud over de formodede massakrer fra regeringssiden brugte oprørsgruppen De Tamilske Tigre børnesoldater og skød civile tamiler, hvis de forsøgte at flygte fra Tiger-kontrollerede områder. Tigrenes ledere blev slået ihjel i krigens sidste timer, så udsigten til at få genoprejsning og et retsopgør er på alle måder skudt ud i uvisheden.

• /LOTTE LADEGAARD ER FREELANCEJOURNALIST OG KONSULENT OG TIDLIGERE BOSAT I SRI LANKA.

VERDEN I VIRKELIGHEDEN

En krigsherre genfødt som prædikant, fattige beboere i ruinerne af et luksushotel og en iransk filmskaber med forbud mod at lave film - dém kan du møde på dokumentarfilmfestivalen CPH:DOX i november.

AF EVA NOVRUP REDVALL

10/

THE REDEMPTION OF GENERAL BUTT NAKED

Instruktion: Daniele Anastasion og Eric Strauss.

Produktionslande: USA, Georgien og Liberia.
2011, engelsk, 85 minutter.

Joshua Milton Blahyi var en hensynsløs og frygtet krigsherre under Liberias 14 år lange borgerkrig, men har i dag genopfundet sig selv som kristen evangelist. Filmen konfronterer publikum med svære spørgsmål om tilgivelse og retfærdighed. (Se også s. 41.)

1/2 REVOLUTION

Instruktion: Omar Shargawi.

Produktionsland: Danmark.

2011, dansk, 60 minutter.

Instruktøren var sammen med en ven i gang med at researche til en film i Kairo, da oprøret mod daværende præsident Hosni Mubarak brød ud i februar 2011. De to filmfolk har fulgt begivenhederne, mødt oprørerne og deltaget i demonstrationerne.

■ HVORDAN SER VERDEN UD, når den filmisk filtreres gennem ét menneskes optik – uden at foregive journalistisk objektivitet?

Det er et af de spørgsmål, dokumentarfilmfestivalen CPH:DOX har udforsket siden sin begyndelse i 2003. Festivalen har strøget publikum både med og mod hårene med et alsidigt program af film, som oftest ikke vises i almindelige biografier og har svært ved at finde plads på fornuftige tider af døgnnet i tv's sendeflader.

Med sans for at gøre dokumentarfilm cool og skaffe dem spalteplass i aviserne er festivalen hurtigt vokset til at være en central begivenhed i både den danske og internationale filmkalender. Sidste år var besøgstallet 45.000 i løbet af festivalens ti dage.

I år finder CPH:DOX sted 3.-13. november, og er man en almindeligt nysgerrig dansker, er festivalen – med seks faste konkurrenceprogrammer og en række tematiske serier – en unik lejlighed til at komme en perspektivrig tur verden rundt.

ET ANDET BLIK

Sidste års festival havde den provokerende overskrift "Enjoy Poverty" og en ambition om at gøre op med offer-tænkningen i mange fattigdomsdiskussioner. Det skete gennem nytænkende bud på andre billeder end mediernes hurtige reportager. Ifølge festivalens programredaktør Mads Mikkelsen (ikke skuespilleren, red.) er det netop noget af det, festivalen tilbyder.

"Vi viser dokumentarfilm, som giver en anden indsigt end nyhedsmediernes fremstillinger. I filmene får man oftest en mere personlig indgang til en problemstilling. Man får andre skildringer og andre billeder, som ud over at være en oplevelse i sig selv, gerne skulle sætte nye tan-

ker i gang," forklarer Mads Mikkelsen og fremhæver årets tema om det arabiske forår – med fokus på folkeopstandene i Tunesien og Egypten – som et oplagt sted at få nye vinkler på en begivenhed, som der har været få skildringer af indefra.

"Det er tidligt at tage fat i det emne, men der er allerede flere spændende film. De næste år vil der sikkert være en flodbølge af titler, men vi synes, det er interessant at få et nuanceret billede allerede nu på baggrund af en række vidt forskellige film," siger han.

MIDT I MÆNGDEN

Blandt filmene om det arabiske forår er Amal Ramsis' *Forbiddet*, som er filmet i Cairo i månederne op til opstanden i januar og på morsom vis undersøger, hvad der er forbudt og ikke forbudt i det egyptiske samfund. På den mere kontroversielle front kan man finde Nadia El Fanis *Neither Allah, nor Master*, som handler om sekulariseringen af det tunesiske samfund og har ført til dødsstrusler mod instruktøren.

Programmet tæller også en dansk film, for Omar Shargawi, som tidligere har lavet spillefilmen *Gå med fred, Jamil* og dokumentaren *Fra Haifa til Nørrebro*, var i Kairo for at lave research til en ny film, da optøjerne brød ud. Sammen med sit filmhold bestemte han sig for at gå på gaden og filme løs. *1/2 revolution* er således improviseret optaget på stedet og tager én med ind i folkemængderne og demonstrationerne mod Egyptens daværende præsident Hosni Mubarak.

IKKE-FILM SOM FILM

Ti af festivalens film konkurrerer hvert år om den såkaldte Amnesty Award, som uddeles i samarbejde med Amnesty International. Prisen

går til en dokumentarfilm med et menneskeretsrelateret tema. Blandt dette års titler er den amerikanske dokumentarfilm *The Redemption of General Butt Naked* om en krigsherre under borgerkrigen i den vestafrikanske stat Liberia. Han er nu kristen evangelist og rejser rundt i landet og søger tilgivelse. Den belgiske *Grande Hotel* har allerede flere priser med sig for sin skildring af livet i en ruin af et tidligere luksushotel i Mozambique, hvor 3.500 mennesker nu har skabt et minisamfund.

Og selv om en af filmene har titlen *This is Not a Film*, skal man ikke lade sig snyde. Den er i høj grad en seværdig film, som i foråret blev smuglet ud af Iran i en usb-nøgle gemt i en kage – for at blive vist på årets festival i Cannes. Titlen skyldes, at filmen er lavet af de iranske filmskabere Mojtaba Mirtahmasb og Jafar Panahi. Sidstnævnte blev i fjor idømt tyve års forbud mod at lave film, tale med pressen eller rejse udenlands, og derfor er den både stemningsfulde og sjove skildring af hans situation i en lejlighed i Teheran ifølge filmskaberne "en indsats" og ikke en film. I september i år fik også Mojtaba Mirtahmasb udrejseforbud.

CPH:DOX

Grundlagt i 2003 og i dag en af Europas største festivaler for dokumentarfilm.

Afvikles for 9. gang den 3.-13. november 2011 i København.

Dele af programmet er støttet af Danidas Oplysningsbevilling.

Se hele programmet på:

www.cphdox.dk

> GENREHYBRIDER

This is Not a Film evner ifølge programredaktør Mads Mikkelsen både at være et selvstændigt værk med en kunstnerisk værdi og samtidig at tage presserende spørgsmål op med andre midler end dystert at male med den sorte pensel. En vigtig del af CPH:DOX-festivalens profil er at være en platform for film, som udfordrer det traditionelle filmsprog, også selv om det somme tider kan forvirre, for eksempel når fiktionsgreb og dokumentarisme blandes til nye hybrider. Under sidste års festival blev forholdet mellem virkelighed og fiktion flittigt diskuteret i forbindelse med titler som Michael Madsens *Into Eternity*, som instruktøren selv har

beskrevet som en "science fiction-dokumentar". Det glæder programredaktør Mads Mikkelsen, når filmene skaber debat om form såvel som indhold:

"Vi viser gerne film, som ikke er så kategoriske, og som måske åbner sig langsomt frem for at dyrke en nyhedstrekant eller klart at opstille en præmis og så gå i gang med baggrundsstoffet. Vi ser en styrke i at tilbyde alternativer og vise film, som søger nye veje. Det er interessant at sætte forskellige film op mod hinanden og tilbyde mange vinkler," siger han, men påpeger samtidig, at festivalens politiske serier oftest er mindre præget af formeksperimenter end andre af festivalens sektioner.

KULTURUDVEKSLING

Foruden selve festivalen etablerede CPH:DOX i 2009 den tværkulturelle talentworkshop DOX:LAB, hvor 12 unge instruktører fra Asien, Afrika, Sydamerika og Mellemøsten blev parret med 12 instruktører fra de nordiske lande. En af filmene, *Accidentes Gloriosos* med ni argentinske historier over temaerne død og transformation, er netop blevet udtaget til filmfestivalen i Venedig, og den samlede høst af filmiske kulturmøder kan ses under festivalen i København.

• /EVA NOVRUP REDVALL ER ADJUNKT VED AFDELING FOR FILM- OG MEDIEVIDENSKAB PÅ KØBENHAVNS UNIVERSITET OG FILMANMELDER VED DAGBLADET INFORMATION.

12/

ACCIDENTES GLORIOSOS

Instruktion: Mauro Andrizzi og Marcus Lindeen.

Produktionslande: Argentina, Sverige og Danmark
2011, spansk, 58 minutter.

Sort/hvid film, hvor en bilulykke sætter skub i et harmonikasammenstød af fortællinger, der begynder i et bilvrag, fortsætter ud ad en fabulerende tangent og sætter scenen for en række situationer, hvor status quo afbrydes af noget nyt og hidtil utænkeligt.

GRANDE HOTEL

Instruktion: Lotte Stoops.

Produktionslande: Belgien og Mozambique.

2010, portugisisk, 67 minutter.
Politisk og poetisk "spøgelseshistorie" om det femstjernede Grande Hotel i Mozambique, som siden lukningen i 1962 er gået hastigt i forfald. I ruinerne har knap 3.500 nye beboere indrettet sig i de blot 120 værelser, og et nyt socialt selvstyre er opstået. (Se også s. 41.)

THIS IS NOT A FILM

Instruktion: Mojtaba Mirtahmasb og Jafar Panahi.

Produktionsland: Iran.

2010, persisk, 75 minutter.
Den iranske filminstruktør Jafar Panahi blev idømt seks års fængsel og 20 års forbud mod at lave film, men kommer alligevel til orde i dette filmkunstneriske statement, som blev smuglet ud til filmfestivalen i Cannes i et usb-stik - gemt i en kage!

U-landskalenderbog til Folkeskolen

Årets u-landskalenderbog, *De magiske briller*, er udkommet og fokuserer på venskab og mobning, konflikt og forsoning.

Bogen er henvendt til elever i 1.-4. klasse og suppleres af arbejdshæfte, lærervejledning og hjemmeside med forslag til aktiviteter om trivsel og konfliktløsning.

Overskuddet fra salget går til Red Barnets arbejde med børn i Sierra Leone, som i børneklubber skal lære at løse konflikter og danne venskaber.

Bestil bøgerne – og spil, lær og læs på:
www.u-landskalender.dk

13/

SANSE SALONEN

Et arrangement med musik, kunst, debat og foredrag – med blandt andre Hanne-Vibeke Holst, Jacob Holdt samt Emilia van Hauen.

Læs mere og tilmeld dig på www.care.dk/sansesalonen

Nordiska Afrikainstitutet
The Nordic Africa Institute

NAI FORUM

Debatér Afrika spørgsmål online

På NAI Forum finder du en velinformeret og evidensbaseret politisk debat med argumenter, kompetencer og udtalelser fra forskere, beslutningstagere og uafhængige debatører i Norden.

For at læse eller skive et debatindlæg besøg

www.nai.uu.se/forum

ANNONCER

KLIMAET KALDER

Knap to år efter COP15-topmødet i København er klimaet på vej tilbage på den globale dagsorden. U-landene og erhvervslivet venter ikke på udfaldet af FN-forhandlingerne, men har selv grebet til handling.

14/

FOTO: RON SANFORD/SCANPIX

BESØGENDE I TORTUGUERO-NATIONALPARKEN VED COSTA RICAS CARIBISKE KYST. ØKOTURISME RUMMER STORE VÆKSTMULIGHEDER FOR MANGE U-LANDE.

■ I NÆSTEN TO ÅR har der været temmelig stille om klimaet i medierne og offentligheden, men i de kommende måneder vil en stribe markante begivenheder atter sætte klodens kamp mod de globale temperatursvingninger på dagsordenen.

I oktober mødes 200 af verdens førende beslutningstagere i København for at diskutere grøn vækst. Til november fortsætter FN's række af klimatopmøder med COP17 i Sydafrika. Og i forsommeren 2012 deltager Danmark som EU-formandskabsland på Rio+20 i Brasilien – FN's store konference om bæredygtighed.

På de følgende 22 sider kan du læse, hvad u-landene gør for at skabe grøn vækst, hvorfor kvinder skal med i klimaforhandlingerne, og hvordan storbyer er blevet klimakampens frontløbere. Prøv også vores guide, som gør dig COP-klar på fem minutter – og tag med til Papua Ny Guineas yderste øer, hvor ingen har glemt, hvad klimaforandringer er. •

/REDAKTIONEN

GULD OG GRØNNE VÆKSTMULIGHEDER

16/

Bæredygtighed: 20 år efter verdens første topmøde om miljø og vækst er u-landene og vækstlandenes eksport af grønne produkter – fra ugandisk økokaffe til kinesiske vindmøller – for alvor begyndt at sætte skub i økonomien.

AF MORTEN ANDERSEN

■ FARMERNE I OMRÅDET ved bjergene Elgon i Uganda dyrker ni slags kaffe, der har forskellige toner i smagen fra let chili til mørk chokolade.

Bag dyrkningen ligger et projekt, der på flere måder virkeliggør de idealer, som verdens lande samledes om under det første globale miljøtopmøde i Rio de Janeiro i 1992.

Brundtland-kommissionens rapport, der var grundlaget for Rio-mødet, slog fast, at miljøhensyn ikke kan stå alene. Enhver aktivitet skal være både miljømæssigt, økonomisk og socialt bæredygtig. Og selv om kaffen er økologisk, er det ikke det første, som initiativtageren til projektet i Uganda nævner.

“Da vi indledte projektet i 2007, stod det os klart, at farmerne var hårdt presset af lave priser på kaffe på verdensmarkedet. Derfor var det afgørende at hæve deres indtægtsgrundlag, hvis projektet skulle have en fremtid,” forklarer Lars Bendix, indehaver af virksomheden Farm Mountain Coffee i Randers. Virksom-

heden importerer kaffen til Danmark og er samtidig den drivende kraft i projektet i Uganda.

Ved at betale producenterne i den tredje verden 15 procent mere for de-

“

Når jeg begynder at give 20 procent mere for kaffen, vil farmerne naturligvis hellere sælge til mig end til de andre opkøbere. Det presser de andre opkøbere til at øge deres bud.

Lars Bendix,
indehaver, Farm Mountain Coffee

res vare end verdensmarkedsprisen kan man tillade sig at kalde varen for “Fair Trade”, men det var langtfra nok, mente Lars Bendix:

“Hvis farmerne ikke blot skulle overleve, men også få råd til at for-

bedre deres levevilkår, og måske endda investere i en cykel, som de kunne bruge til at transportere kaffen på, så vurderede vi, at deres årsindtægt skulle firedobles!”

Så stor en forandring lyder måske som utopi, men fire år senere er man tæt ved målet. Ved at plante træer, der skygger for solens udtørring af planterne, er høstudbyttet per kaffeplante fordoblet. Resten af stigningen i farmernes indtægt skal komme fra en højere pris på kaffen.

“Ved at uddanne farmerne og lade dem lære af hinanden er det lykkedes at opnå en højere kvalitet af kaffebønnerne. Og når kvaliteten er højere, kan jeg selvfølgelig betale mere uden selv at sætte til på det,” forklarer Lars Bendix, som samtidig glæder sig over at have sat gang i en positiv spiral set fra kaffedyrkernes synspunkt.

“Når jeg begynder at give 20 procent mere for kaffen, vil farmerne naturligvis hellere sælge til mig end til de andre opkøbere. Det presser de andre opkøbere til at øge deres bud. Når

KAFFEBØNNER TRANSPORTERES VÆK FRA ELGON-BJERGET I UGANDA. KAFFE ER BLANDT DE MANGE GRØNNE PRODUKTER, DER KAN SKABE VÆKST I U-LANDENE.

de kommer op på mit niveau, går jeg igen 20 procent over. Men på et tidspunkt finder det selvfølgelig et leje.”

ØKOLOGISK DYRKNING TREDOBLET

Når Lars Bendix kan betale mere for kaffen og samtidig være konkurrencedygtig i Danmark, er det ikke kun, fordi nogle forbrugere er villige til at betale mere for bæredygtigt produceret kaffe, understreger han:

“For det første importerer jeg jo kaffen direkte. Der er ingen mellem-

handlere, der skal tjene på den. For det andet smager kaffen bedre. Hovedparten af den kaffe, der sælges i verden, bliver stadig dårligere. Det skyldes blandt andet brugen af gødning og midler til skadedyrsbekæmpelse samt de vaskemetoder, man bruger. De pressede priser er med til at skubbe den udvikling.”

Farm Mountain Coffees projekt rammer ned i en global tendens. Ifølge FN's Konference for Handel og Udvikling (UNCTAD) vil salget af økologiske fødevarer og drikke i år

nå op 60 milliarder dollars. Det er en tredobling i forhold til 2000. Og hele 75 procent af de i alt 1,8 millioner producenter er landmænd i u-lande. Det folkerige Indien topper listen. Uganda ligger nummer 2, og herefter følger Mexico, Etiopien, Tanzania og Peru.

Også økoturisme samt bæredygtigt fiskeri og bæredygtigt produceret tømmer er blandt de brancher, der går frem på verdensplan. Dertil kommer et fremstormende felt af råvarer og teknologier inden for vedvarende energi, hvor adskillige u-lande alle-

FOTO: JASON LEE/SCANPIX

VINDMØLLEPARK I UDKANTEN AF BYEN HUAILAI I DET NORDLIGE KINA. LANDET OVER VOKSER DEN POLITISKE OPBAKNING TIL VEDVARENDE ENERGI.

rede er store spillere eller er på vej til at blive det.

I en tid, hvor de politiske klimaforhandlinger i FN-regi går trægt, har en lang række u-lande for alvor grebet til handling på det grønne område – tilmed i et omfang, hvor det kan omsættes til økonomisk vækst og bidrage til bekæmpelsen af fattigdom.

“

Jeg vil mene, at der er en voksende bevidsthed om, at “noget må gøres”.

André Laude,
International Finance Corporation

“Klimaområdet er komplekst, og det ville være halsløs gerning at udpege globale tendenser. Alligevel vil jeg mene, at der er en voksende bevidsthed om, at “noget må gøres”. Det kan man mærke både hos organisationer i civilsamfundet, offentligheden generelt og foregangsregeringer,” siger André Laude, investeringschef i afdelingen for klimafinansiering hos International Finance Corporation (IFC), som hører under Verdensbanken.

MAROKKO, MEXICO OG KENYA FØRER AN

IFC har til formål at fremme investeringer i virksomheder, der bidrager til bæredygtig udvikling. Organisationen investerer ikke direkte i virksomhederne, men har altid den nationale regering som partner.

“Ser man på kontinenterne ét for ét, er der bestemte lande, der har påtaget sig rollen som frontløbere for grønne

løsninger. Blandt dem har Marokko og Mexico påtaget sig regionale førerroller inden for vedvarende energi,” siger André Laude og fortsætter:

“Desuden markerer Kenya sig med en konsekvent udformet lovgivning med tariffer, der tilgodeser leverandører af vedvarende energi. Systemet understøtter udviklingen af vedvarende energikilder i lille skala. For eksempel små lokale vandkraftværker, der kan forsyne en te-plantage med energi. Kenya har desuden nedsat en energikommission, som har arbejdet for effektiv udnyttelse af energien i både industrien og servicesektoren. Kommissionen gennemfører energirevision i hele landet og fastsætter lovpligtige mål.”

Et andet land, som IFC følger med særlig stor opmærksomhed, er Kina.

“Landet er i dag blandt de mest energislugende økonomier i verden, men den politiske tilslutning til vedvarende energi og energieffektivisering vokser støt. I august 2010 vedtog den kinesiske regering at lukke flere end 2.000 kulkraftværker, som var enten stærk forurenende, sikkerhedsmæssigt uforsvarlige eller havde dårlig udnyttelse af energien. Beslutningen blev ført ud i livet på blot to måneder!” kommenterer André Laude.

Desuden har Kina sat som mål at bringe den såkaldte energiintensitet ned. Det vil sige forholdet mellem energiforbruget og landets bruttonationalprodukt (BNP). I 2020 skal energiintensiteten bringes ned med 20 procent i forhold til niveauet i 2005. Et af virkemidlerne er at udbygge den vedvarende energi. Landet planlægger at investere cirka 736 milliarder dollars i vedvarende energi over det kommende tiår.

“I den sammenhæng understøtter IFC offentligt-private partnerskaber i Kina med delvis finansiering. Formålet er at opmuntre traditionelle finansielle institutioner til at spille en aktiv rolle i finansiering af klimaprojekter,” siger André Laude.

FRA U-LAND TIL V-LAND

Kina har på få år bevæget sig fra u-land til v-land – vækstland. Men det er hævet over al tvivl, at Kina var et u-land under FN’s miljøtopmøde i Rio i 1992. Dengang ville de fleste nok have trukket på smilebåndet, hvis man havde fremsat den påstand, at Kina i 2011 ville være blandt verdens største eksportører af grøn energiteknologi.

Ikke desto mindre placerer verdens første rangliste for såkaldt cleantech-eksporterende lande Kina på 6.-pladsen. Ranglisten er udarbejdet i 2009 af analysefirmaet Roland Berger på opdrag fra Verdensnaturfonden (WWF). Det er langt overvejende eksporten af vindmøller, der har bragt Kina højt op på li-

“

I en tid, hvor de politiske klimaforhandlinger i FN-regi går trægt, har en lang række u-lande for alvor grebet til handling.

sten. Netop vindmøllerne er – sammen med Rockwools produkter – i øvrigt årsagen til, at Danmark ligger øverst.

I lyset af de to landes høje placering på listen er det oplagt, at der er baggrund for samarbejdsprojekter. Det kan dog ikke længere ske med

3GF:
11.–12. OKTOBER 2011,
KØBENHAVN

Det nystiftede Global Green Growth Forum – eller 3GF – afholder sin åbningskonference på dansk grund. 3GF er lanceret af Danmark i samarbejde med Sydkorea og Mexico samt organisationen Global Green Growth Institute. Som navnet antyder, skal 3GF arbejde for omstilling til grøn økonomi.

COP17:
28. NOVEMBER –
9. DECEMBER 2011,
DURBAN I SYDAFRIKA

Den årlige konference for parterne i FN’s Klimakonvention – de såkaldte COP-møder. Det bliver den 17. konference i rækken – altså COP17. Forhandlerne skal blandt andet søge at blive enige om, hvordan beslutninger fra COP15 i København i 2009 skal føres ud i livet, herunder en fond på 100 milliarder dollars til u-lande.

RIO+20:
4.–6. JUNI 2012,
RIO DE JANEIRO
I BRASILIEN

Rio+20-konferencen er en markering af 20-året for verdens første miljøtopmøde i 1992. Det forventes, at også Rio+20 får deltagelse af regeringsledere og således bliver et nyt miljøtopmøde. Danmark har EU-formandskabet og skal derfor sørge for, at EU-landene får en stærk position på konferencen.

FARVEL TIL KUL? KINA HAR LOVET AT SATSE PÅ BÆREDYGTIGE ENERGIKILDER, EFTERHÅNDEN SOM LANDETS ØKONOMI VOKSER.

støtte fra Danida, da Kina ikke længere er fattigt nok til at modtage u-landsbistand.

Det er til gengæld Uganda, hvor Farm Coffees projekt har modtaget Danida-støtte.

“Støtten har gjort vores partner i Uganda i stand til at indkøbe udstyr til at riste og senere vakuumpakke kaffen rigtigt, så den bevarer smagen. Det har været helt afgørende. Samtidig har vi fået kortlagt de sociale og familiemæssige forhold hos farmerne,” siger Lars Bendix.

“

Verdens første rangliste for såkaldt cleantech-eksportende lande placerer Kina på 6.-pladsen.

Med det udgangspunkt kan projekt-magerne følge med i, hvordan projektet udvikler lokalsamfundet, tilføjer han:

“Det er en vigtig del af projektet, at især kvindernes situation skal forbedres. For eksempel skete hovedparten af madlavningen over åbent bål i hytter. Det er stærkt helbredstruende.

Derfor har vi taget initiativ til et projekt, der lærer folk i området at bygge komfurer i ler med skorsten. Desuden bliver kvinderne trænet ikke kun i at benytte komfurerne, men også i at lære deres viden videre til andre. For enlige kvinder, der er i en særligt vanskelig situation, kan det ligefrem blive et vigtigt tilskud til at opretholde livet at bygge komfurer og lære andre at bruge dem.”

På den måde er projektet i Uganda et symbol på en ny vækst, der er baseret på eksport af grønne produkter. Er man tilhænger af bæredygtig udvikling, smager kaffen fra området ved bjergene Elgon i dag ekstra godt. •

/MORTEN ANDERSEN ER FREELANCE-JOURNALIST.

BÆREDYGTIGE GLOBALE TENDENSER

Når verdens lande mødes i Brasilien i juni 2012 til Rio+20-konferencen, der markerer 20-året for verdens første miljøtopmøde i Rio de Janeiro, kan de se tilbage på to årtier, hvor der har været afholdt mange konferencer og sagt mange ord om bæredygtig udvikling – men også opnået konkrete resultater:

- Markedet for energieffektivisering og teknologi med intet eller lavt forbrug af fossile brændstoffer er i kraftig vækst. Ifølge prognoser vil markedet i 2020 udgøre 2.200 milliarder dollars – det tredobbelte i forhold til i dag.
- Solceller, vindmøller og lavenergi-apparater forventes at tegne sig for størsteparten af stigningen. U-landene og vækstlandene er i stigende grad kommet ind på dette marked. Fra 2002 til 2009 øgede disse lande deres andel af verdens samlede eksport på området fra 24 procent til 50 procent, svarende til en omsætning på 22 milliarder dollars. Det er dog relativt få af landene, der eksporterer de tre typer produkter. Således står Kina, Taiwan, Indien, Sydkorea, Malaysia og Singapore tilsammen for 90 procent af eksporten fra u- og vækstlande.
- Salget af økologiske fødevarer og drikke vil i år nå op på 60 milliarder dollars. I alt dyrkes 37 millioner hektar fordelt på 160 lande økologisk. Det er næsten en firedobling i løbet af de seneste ti år.
- Uanset diskussionen om, hvorvidt dyrkning af biobrændsler er miljørigtig, er der tale om en vedvarende energikilde, som bidrager til økonomisk udvikling i en række u-lande. Alene landene i Latinamerika eksporterede biobrændstoffer for over 230 milliarder dollars i 2008. U-lande tegner sig for over 40 procent af eksporten af bioethanol og 12 procent af eksporten af biodiesel. De største producenter er Brasilien, Kina, Indien, Colombia, Sydkorea, Thailand og Malaysia.
- Bæredygtig turisme i u-landene er i stigning og forventes at nå en andel på 25 procent af de globale indtægter for turisme allerede næste år. Det svarer til en omsætning på 240 milliarder dollars på rejser til økoturismestestinationer, hvoraf hovedparten befinder sig i u-lande. Brasilien, Costa Rica, Sydafrika, Kenya, Gabon, Botswana, Laos og Nepal er blandt de u-lande og vækstlande, der satser på området.

Kilde: FN's Konference for Handel og Udvikling (UNCTAD).

Forskning:

TEKNOLOGI KAN REDDE VERDEN

klodens CO₂-udslip, som i dag er højere end nogen sinde, kan nedbringes med 80 procent inden 2050, hvis nuværende og fremtidige grønne teknologier udnyttes.

AF TOMAS KRISTIANSEN

■ DEN DÅRLIGE NYHED er til at få øje på. Man skal bare kigge ud ad vinduet. Så kan man befinde sig i millionbyen Chittagong i Bangladesh eller for enden af Lyngbyvej i København. Klimaet har ændret sig så meget, at bilerne sejler rundt i gaderne. Samtidig er CO₂-udslippet højere end nogen sinde.

Den gode nyhed er, at målet om at nedbringe klodens CO₂-udslip med 80 procent inden 2050 godt kan nås, hvis man udnytter potentialet i grønne teknologier, som allerede findes, eller som er ved at blive udviklet.

Udfordringen er alene at videreudvikle og installere flere vindmøller, bygge flere bølgeenergianlæg, bruge mere biomasse, osv. – ikke kun herhjemme og i Europa, men frem for alt i verdens fattige lande, hvor befolkningerne, økonomien og forbruget vokser eksplosivt i disse år.

KOMBINATION AF TEKNOLOGIER

FN's klimapanel kunne for nylig dokumentere, at vedvarende energikilder kan levere op til 77 procent af klodens energi inden 2050, hvis regeringer øger den politiske og økonomiske støtte til grønne teknologier som vind- og solenergi.

Og ifølge en ny undersøgelse fra Risø, Danmarks Tekniske Universitet (DTU) er de grønne ressourcer globalt set til stede i rigeligt omfang – dermed kan vindenergi, bølgeenergi, geotermisk energi og energi produceret ud af biomasse (træ, korn eller

gylle) sikre, at temperaturen ikke stiger med mere end to grader.

Opgaven er nu, at hvert land – både i Vesten og u-landene – udvikler og kombinerer de teknologier, der egner sig bedst til bæredygtig energiproduktion.

“Der er ikke – og vil nok heller ikke blive – en enkelt teknologi, der kan løse verdens CO₂-udfordring og behov for energi. Vi kommer til at arbejde med en kombination af de teknologier, vi kender i dag, som hele tiden vil blive udviklet og forbedret,” siger seniorforsker Hans Larsen, en af forfatterne bag undersøgelsen.

HIGH-TECH OG LOW-TECH

Verden over er der hårdt brug for grønne teknologier.

Indien, som hører til blandt de rigere u-lande, forventer en tårnhøj vækstrate på 7–8 procent i mange år, som vil kræve enorme energiresourcer at indfri. Ifølge konsulentbureauet McKinsey Solutions er det nødvendigt med investeringer i ny teknologi for svimlende 1.000 milliarder dollars i perioden frem til 2030.

I fattigere lande som Bangladesh mærker befolkningen allerede konsekvenserne af klimaforandringer i form af oversvømmelser, som har krævet døds ofre og sendt millioner på flugt. Derfor er behovene nogle helt andre her.

“Bangladesh befinder sig i en situation, hvor store landområder står permanent under vand og har været lukket i årevis. Her handler behovet

INDIEN MÅ INVESTERE MASSIVT I GRØN TEKNOLOGI - ELLERS VIL LANDETS EKSPLOSIVE VÆKST ØGE CO₂-UDSLIPPET. HER BYGGEPLADS I BYEN BHUBANESWAR.

først og fremmest om finansiering og om at få adgang til teknologi, der afbøder de voldsomme virkninger,” siger Mattias Söderberg, klimarådgiver i Folkekirkens Nødhjælp.

Erhvervslivet kan så at sige levere varen i form af ny teknologi, men en politisk indsats er nødvendig for at stille penge til rådighed og gøre teknologien – high-tech såvel som low-tech – tilgængelig for u-landene.

Det bliver COP-forhandlernes opgave, når de mødes i Sydafrika i november • /TOMAS KRISTIANSEN ER FREELANCEJOURNALIST.

Kvinder mangler katastrofekurser

MANGE KVINDER I BANGLADESH ved ikke, hvordan man agerer under en naturkatastrofe, selv om de lever i et af verdens mest udsatte lande for netop naturkatastrofer. Senest ramte tidevandsbølger millionbyen Chittagong i august 2011 (billedet).

22/ Problemet skyldes, at kvinderne ikke kommer på katastrofekurser, og de tages ikke med på råd, når der tages beslutninger i lokalsamfundet. Det siger lokale ngo'er og FN-organisationer til FN's nyhedsbureau IRIN. Kønsskævhed er i forvejen et problem i katastrofesituationer, hvor flere kvinder end mænd dør, blandt andet fordi kvinderne ikke forventes at gå alene ud for at søge i sikkerhed. • /ULM

“Grøn mur” splitter Afrika

7.000 kilometer langt træbælte tværs over Afrika møder modstand fra miljøaktivister.

AF ULRIKKE MOUSTGAARD

■ DET ER BLEVET KALDT ET AF VERDENS STØRSTE og mest ambitiøse klimaprojekter. “Afrikas Store Grønne Mur” – et levende træbælte, der skal strække sig hele vejen fra Dakar i vest til Djibouti i øst – fik i foråret sin officielle internationale velsignelse på et FN-topmøde i Bonn i Tyskland med løfter om donorstøtte for millioner af dollars.

Men mens begejstringen for klimaprojektet er stor i internationale kredse og blandt de 11 afrikanske regeringer, som er involveret i projektet, er andre mere skeptiske. Klimaaktivister og indfødte folk i Afrika frygter konsekvenserne for de lokale beboere.

STOP SAHARA

Det ambitiøse projekt blev skabt af Senegals præsident Abdoulaye Wade og skal stoppe ørkenudvidelsen, der truer landsbrugsjorden syd for Sahara. Ved at plante træer tværs over kontinentet håber man at vende udviklingen og få en bedre jordkvalitet og dermed bedre afgrøder og større fødevarer sikkerhed.

For beboerne i områderne vil projektet betyde forbedring af deres levevilkår. Og for resten af verden kan muren betyde, at man undgår fremtidige strømme af klimaflygtninge fra Afrika, lød det, da Abdoulaye Wade

præsenterede projektet på FN's klimakonference COP15 i København i 2009.

Men så enkel er sagen ikke, mener kritikkerne.

VISIONER ELLER PENGE?

Miljø- og menneskerettighedsaktivister spår, at den grønne mur vil ødelægge nomadefolks livs- og vandingsmønstre, tvangsforflytte andre og blive en gentagelse af tidligere projekter, der tjente mine-, tømmer- og olieindustriens interesser. For eksempel peger de på, at planen for den grønne mur nævner fremtidige økonomiske muligheder for private virksomheder og “initiativtagere til safariparker, moderne landbrug og økoturisme”.

Aktivisterne mener heller ikke, at lokalsamfundene er blevet hørt.

“Når de siger, at lokalsamfundene vil være en integreret del af projektet, betyder det normalt, at de vil blive brugt til at levere billig arbejdskraft,” siger Wally Menne fra den afrikanske ngo Timberwatch til FN's nyhedsbureau IRIN.

Kritikken afvises dog af den grønne murs aktører. Til dem hører murens Senegal-chef, Matar Cisse, som på billedet fremviser gummi fra træer i muren. • /ULM

Oliestat og klimaduks kæmper om værtskab for COP18

ALLEREDE INDEN FN'S 17. KLIMAKONFERENCE er løbet af stablen i den sydafrikanske by Durban, er slagsmålet om, hvor den 18. konference skal holdes, i fuld gang.

Igennem et par år har oliestaten Qatar og klimaaktivisten Sydkorea ført lobbykrig på de bonede gulve for at få værtsrollen for COP18 i 2012.

Sydkorea har gennem den seneste tid markeret sig som en ivrig fortaler for grønne løsninger og globalt ansvar for at reducere udslippet af drivhusgasser. Dermed er landet en oplagt værtskandidat.

Qatar har på sin side fordelene af at være en olieproducerende sværvægter, der kan få

andre olieproducerende lande til at tage klimakampen mere seriøst.

Flere FN-diplomater vurderer ifølge avisen The New York Times, at der først vil blive truffet en afgørelse i november, og at afgørelsen måske vil kræve en afstemning.

Roller som COP-vært er eftertragtet, fordi FN's klimakonferencer efterhånden er blevet et gigantisk internationalt tilløbsstykke, som tiltrækker en voksende grøn industri, klimaaktivister og presse fra hele verden samt VIP's fra statsoverhoveder til klimakendisser.

•/ULM

Saharas sol bliver til Europas strøm

NÅR EUROPÆERNE TÆNDER LYSET om 40 år, vil strømmen komme fra solens stråler i Sahara. Det er planen bag verdens hidtil største solfangerprojekt, der skal gøre EU mindre afhængig af energi fra gas og olie.

Et konsortium af 12 europæiske energifirmaer vil opstille en kæmpe solfanger i Sahara (på billedet: Algeriet), som skal producere strøm til Europa. Hvis alt går efter planen, vil

EU begynde at få strøm allerede i 2015 – og 15 procent af EU's energi vil komme fra Sahara i 2050.

Også lande i Nordafrika og Mellemøsten vil efter planen kunne få leveret strøm fra solfangeren, der skal strække sig over 90.000 kvadratkilometer i ørkenen og vil koste 400 milliarder euro at bygge. •/ULM

Klimaændringer kan forudses

INDLANDSISEN, som smelter i Grønland. Massiv skovdød i Canada. De såkaldte *tipping points* i det globale klima har længe været et populært forskningsemne. Man ved, de findes – men ikke hvornår de indtræffer. Derfor er det umuligt at udsende varsler eller forebygge pludselige naturkatastrofer eller vilde vejrforhold.

Men nu viser ny forskning, at man er tæt på at kunne forudsige, hvornår klimaet pludselig "tipper" dramatisk, skriver tidskriftet Nature Climate Change. Det vil betyde, at man også kan arbejde målrettet med at forebygge, at klimaet pludselig ryger ud af kontrol.

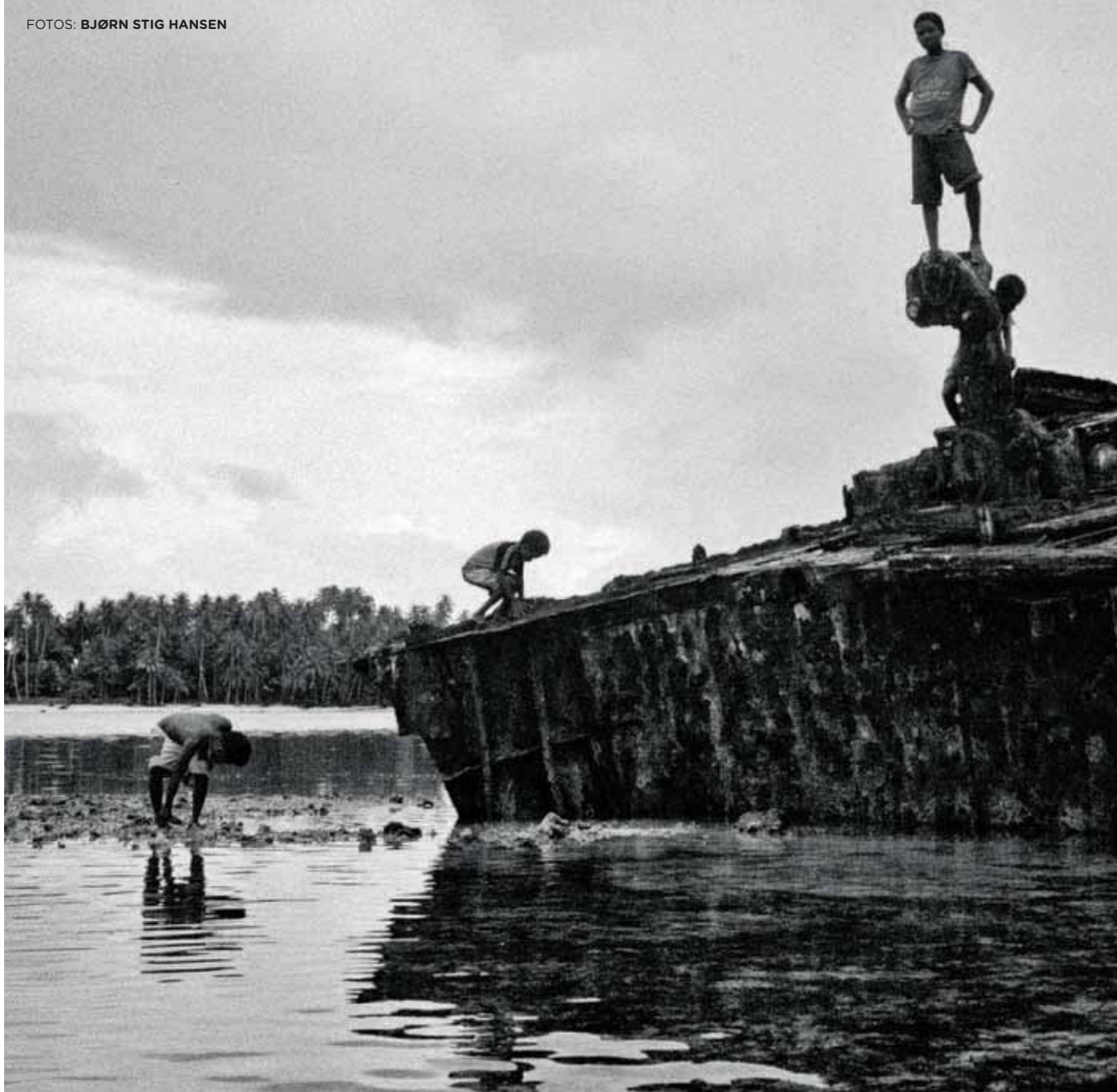
•/ULM

Papua Ny Guinea:

TULUN SYNKER I HAVET

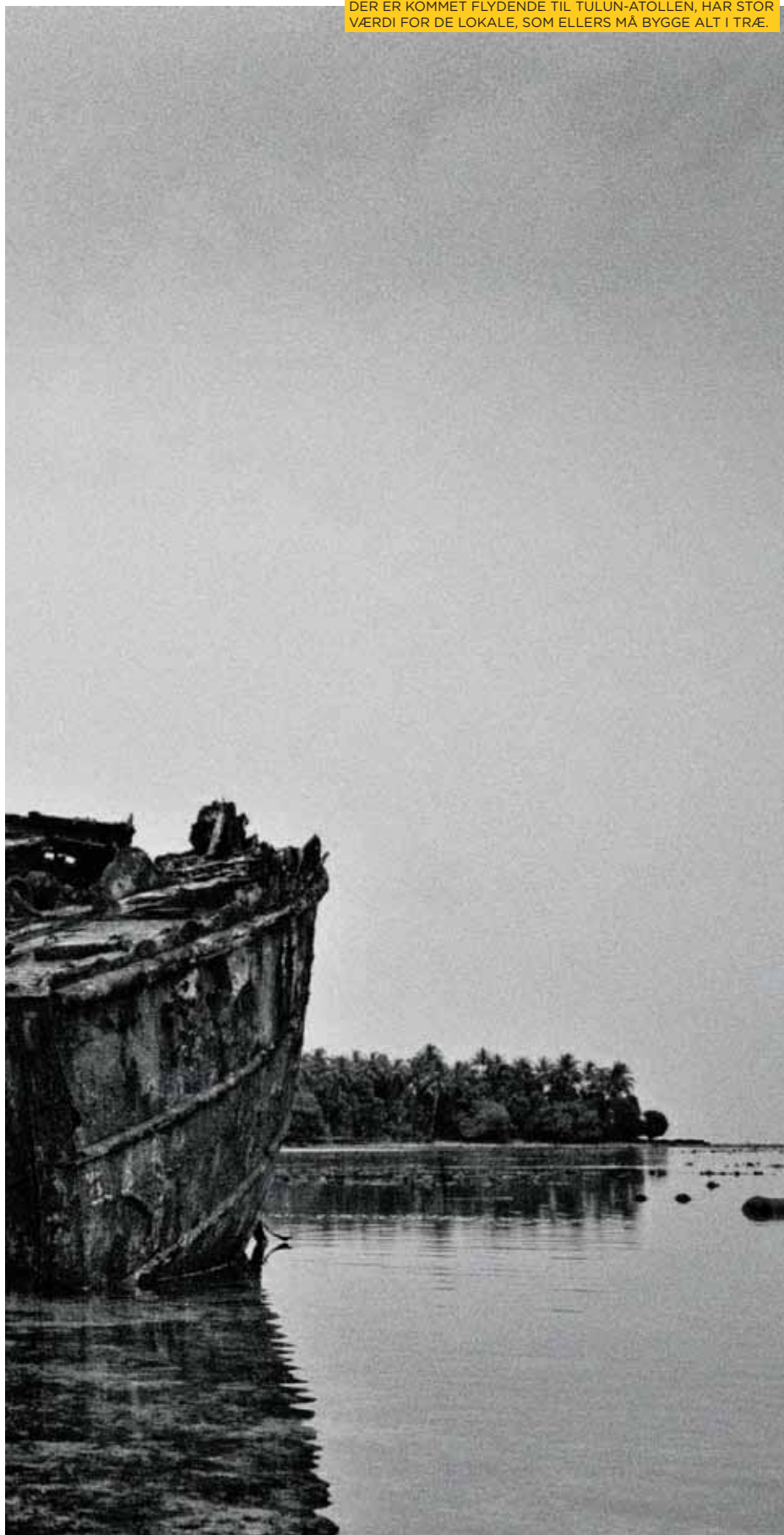
FOTOS: BJØRN STIG HANSEN

24/

VRAGGODS. KØLESKABE OG ANDET FRA FORLISTE SKIBE, DER ER KOMMET FLYDENDE TIL TULUN-ATOLLEN, HAR STOR VÆRDI FOR DE LOKALE, SOM ELLERS MÅ BYGGE ALT I TRÆ.

■ DE GLOBALE KLIMAFORANDRINGER griber om sig. Tørke, stigende vandstande og naturkatastrofer koster liv og hjem og skaber sult. Og i Stillehavet er hele øer ved at forsvinde. Blandt Papua Ny Guineas yderligste besiddelser finder man nogle af dem – Carteret-øerne, lokalt også kaldet Tulun. En udslukt undersøisk stillehavsvulkan, hvis top danner base for seks flade øer og er hjem for 1.000 mennesker. Det tager de barfodede øboere få minutter til fods at krydse øernes svampede underlag fra ende til anden, og den nærmeste nabo ligger otte timers sejls væk.

Øboerne lever af kokosnødder, fisk, de fanger fra deres træcanoer, og nødhjælp fra Bougainville, en selvstændig provins under Papua Ny Guinea. En kombination af overbefolkning og stigende vandstande, der oversvømmer øboernes frugthaver, har gjort dem afhængige af mad udefra. Tuluns befolkning har altid adgang til kokosnødder, men de halvtomme maver gør det svært for børnene at modtage undervisning, og deres skole lukker derfor i de hårdeste perioder.

Klimaforskere har forudsagt, at Carteret-øerne kan være blandt de første i verden, der forsvinder i havet på grund af klimaforandringer og stigende vandstande. Og atol-administrationen på Bougainville har siden 2003 planlagt en totalevakuering af Tulun-øboerne og leder efter land til dem. Blandt andet ved Hanahan Bay på Bougainville 80 kilometer derfra, hvor Tulun-folket oprinder fra, og hvor de vil blive genforenet med fjerne slægtninge. Slægtninge med mobiltelefoner, tv og alkoholproblemer, der for længst har mistet de traditioner og skikke, Tulun-folket tog med sig ud i Stillehavet for 400 år siden.

Fotojournalist Bjørn Stig Hansen nåede at besøge Carteret-øerne, inden de forsvinder. •

PAPUA NY GUINEA

Uafhængighed: 1975

Areal: 462.840 km²

Indbyggere: 6,1 mio.

Hovedstad: Port

Moresby

Officielle sprog:

Engelsk, hiri motu og
tok pisin (kreolsprog)

Kilder: CIA World Factbook

SMÅT MED PLADS. TULUN-ATOLLENS 61,7 KM LANGE REV HAR SAMLET 0,6 KM² BEBOELIG LANDMASSE.

26/

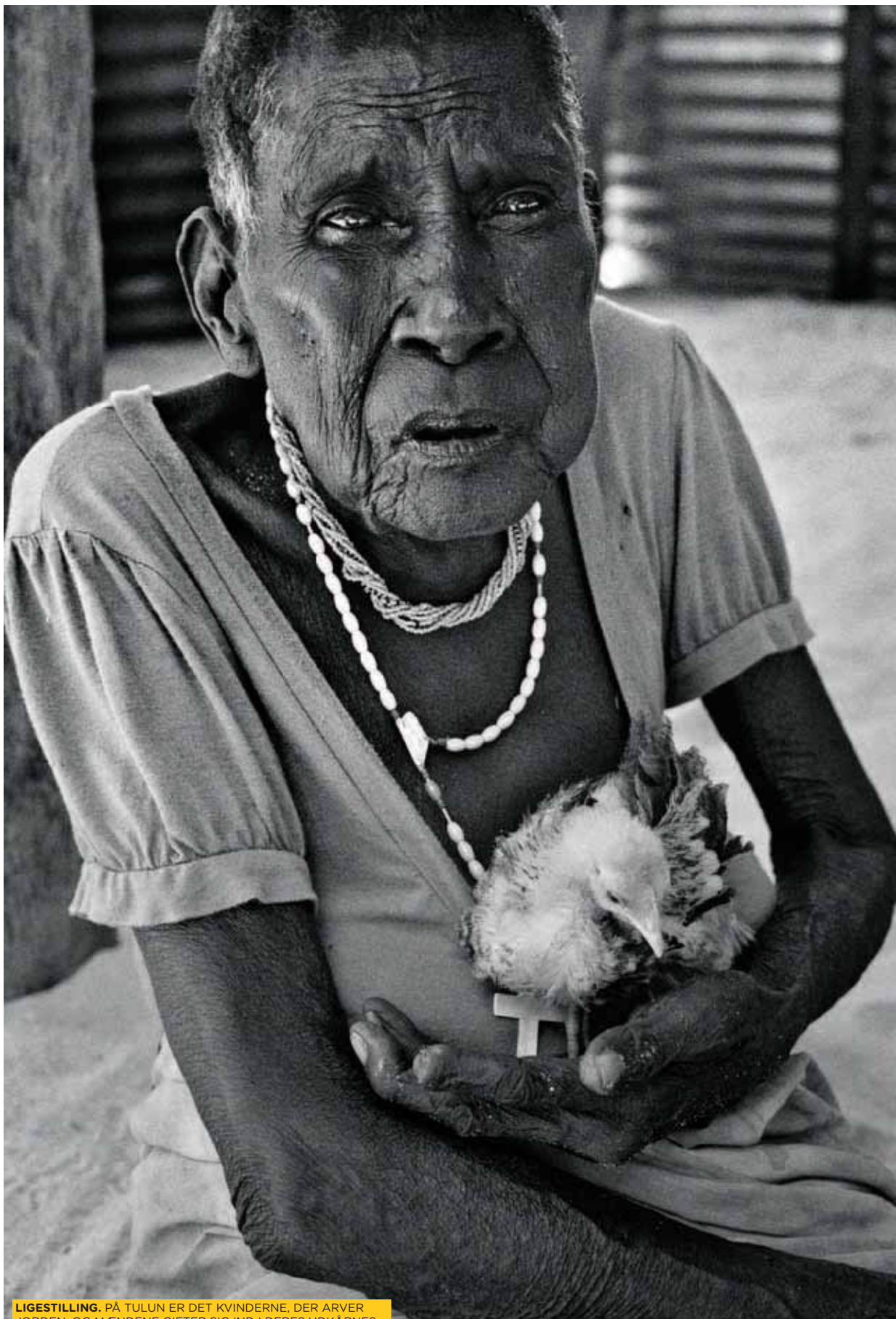

UNDERHOLDNING. BØRN ELSKER DYR - OGSÅ PÅ TULUN, HVOR DYRELIVET OFTE ER GENSTAND FOR BØRNS OPMÆRKSOMHED. HER EN TERNEUNGE.

PÅ VEJ I SKOLE. I 1960'ERNE OPRETTEDE DEN KATOLSKE KIRKE DEN FØRSTE SKOLE PÅ TULUN. I DAG ER DEN OFFENTLIG, OG DE YNGSTE KLASSER BÆRER SKOLEUNIFORMER.

LIGESTILLING. PÅ TULUN ER DET KVINDERNE, DER ARVER JORDEN, OG MÆNDENE GIFTER SIG IND I DERES UDKÅRNES KLAN. PÅ BILLEDET SOAKA, MOR TIL EN LOKAL HØVDING.

VÆRN MOD NATUREN. BEBOERNE HAR FORSØGT AT SKÆRME SIG MOD EROSION VED AT PLANTE MANGROVE - ALTSÅ TRÆER OG BUSKE, DER ER TILPASSET TIL AT VOKSE I SALT-VAND. HER SES RESTERNE AF ET FEJLSLAGENT FORSØG.

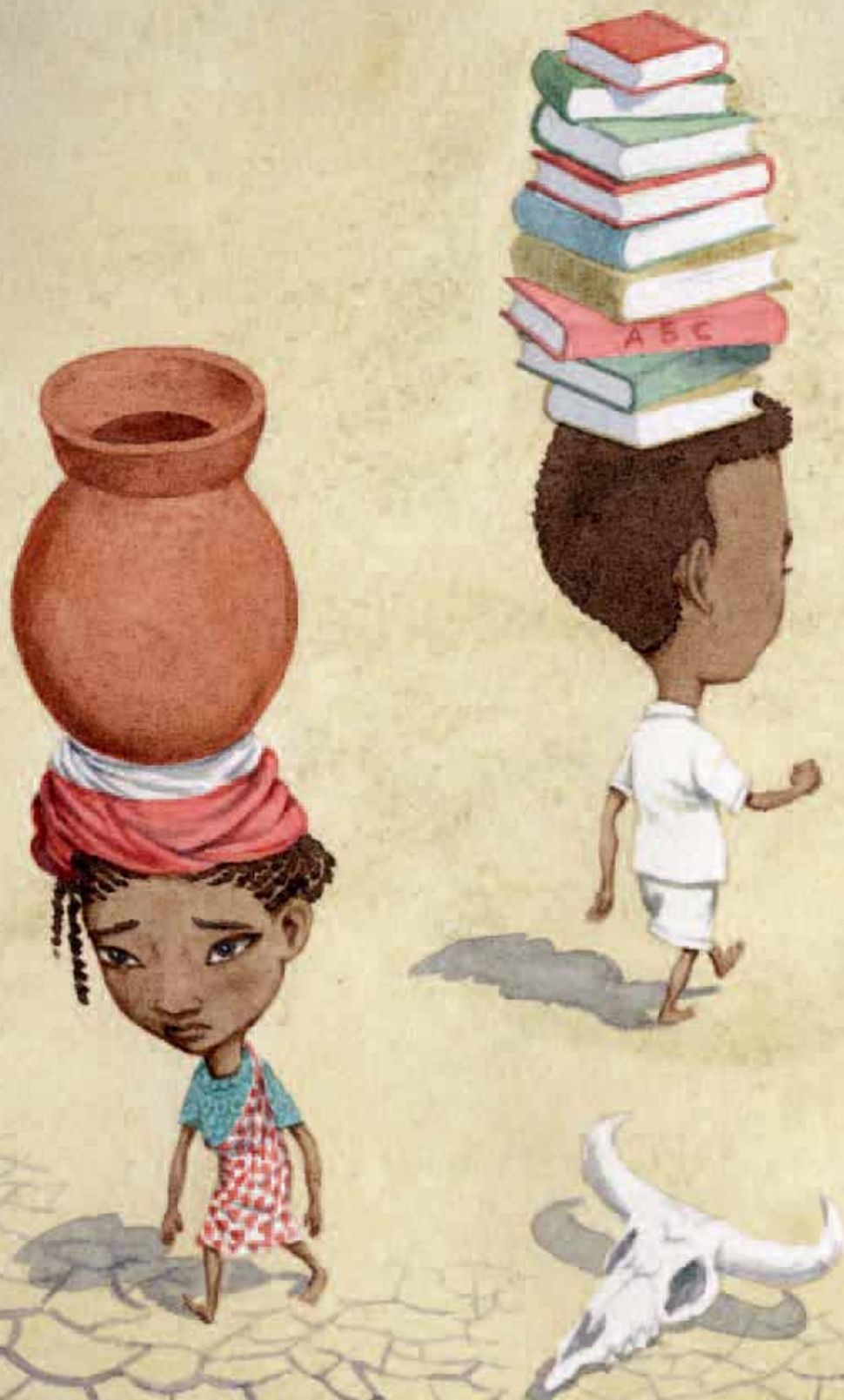

ILLUSTRATION: OTTO DICKMEISS

NÅR TØRKEN RAMMER, MÅ PIGERNE GÅ LÆNGERE
EFTER VAND - OG KOMMER IKKE I SKOLE.

O. Dickmeiss-11

KVINDERS KLIMA- KAMP SKAL STÅ SIN PRØVE

Det tog flere år at få sat køn på den officielle klimadagsorden. COP17 i Sydafrika vil vise, om der er hold i løfterne fra tidligere topmøder om mere ligestilling i klimapolitikken.

AF ULRIKKE MOUSTGAARD

■ HVER GANG ET VANDLØB TØRRER UD i Afrika, bliver der færre piger på de afrikanske skolebænke.

Så kort kan man beskrive de globale klimaforandrings betydning for piger og kvinder. For når ét vandløb er væk, må man finde et andet. Og jo mere tid piger skal bruge på at hente vand, desto mindre tid har de til at lære at læse og skrive. Mens drenge kan gå i skole – udtørrede vandløb eller ej.

De globale klimaforandringer rammer mænd og kvinder forskelligt. Og i u-lande, hvor landbrug, fødevarerproduktion og husholdning primært er kvindearbejde, er forskellen udtalt. For når vejret ændrer sig, og der kommer pres på naturressourcer som vand og brændsel, får netop kvinderne ekstra arbejdsbyrder.

Derfor skal den globale klimaindsats have et kønsperspektiv, hvis den skal være bæredygtig, mener mange.

“Når klimaforandringer rammer så kønsskævt, er man nødt til at tænke ligestilling ind i klimaindsatsen,” siger Rachel Harris, koordinator i den glo-

bale alliance *Global Gender and Climate Alliance (GGCA)*, som forsøger at få sat køn på klimadagsordenen.

“Det nytter ikke noget, at verden indgår aftaler og afsætter penge, der skal hjælpe u-landene med at tilpasse

“

Jo mere tid piger skal bruge på at hente vand, desto mindre tid har de til at lære at læse og skrive.

sig klimaforandringerne, hvis mænd og kvinder ikke får lige adgang til ressourcerne, teknologien og beslutningsprocessen,” siger hun.

DURBAN – ET VENDEPUNKT

Vejen til at få køn og klimaindsats koblet sammen har været lang. Aktivister og organisationer har i flere år kæmpet for sagen, og i 2007 fik temaet for første gang international

opmærksomhed. Det skete på FN's klimatopmøde på Bali, hvor en række kvindelige miljø- og klimaministre gik sammen om at kræve kønsperspektiver i den globale klimaindsats.

To år senere fik emnet stor bevågenhed, da Danmark var vært ved klimatopmødet COP15 i København i 2009 og brugte sin værtsrolle til at sætte køn og klima på topmødedagsordenen – helt i tråd med Danmarks fokus på køn og ligestilling i udviklingspolitikken.

Siden er flere klimaprojekter med fokus på køn, kvinder og ligestilling i u-landene kommet til – blandt andet med støtte fra Danmark (se næste side, red.).

Der er også kommet flere kvinder ved forhandlingsbordet til de internationale klimatopmøder – selv om kønsskellen på de bonede gulve stadig er til at få øje på. For eksempel er kun hver tredje deltager i de officielle klimatopmøder en kvinde. Og tallet for kvindelige ledere af landenes topmødedelegationer er blot 12 procent.

Så der er stadig lang vej at gå, mener Rachel Harris. Og det vil komme

> til at præge det kommende COP17 i Durban i Sydafrika, vurderer hun. Efter topmødet i København i 2009 og i Cancun sidste år er køn og ligestilling blevet en anerkendt del af klimadagsordenen, og forhandlingsteksten til en global klimaafnåftale har nu referencer til kønsperspektivet.

“

Når klimaforandringer rammer så kønsskævt, er man nødt til at tænke ligestilling ind i klimaindsatsen.

Rachel Harris,
koordinator, Global Gender
and Climate Alliance

“Men vil ord og løfter så også blive fulgt op af konkret handling? Det vil forhandlingerne i Durban vise. Så Durban bliver et vendepunkt,” siger Rachel Harris, der også leder lobbyarbejdet i GGCA.

Dermed er hun også en del af den danske klimaindsats, for Danmark har “udliciteret” sit lobbyarbejde med at få fokus på køn i klimaindsatsen til

GGCA, som Danmark støtter med fire millioner kroner i perioden 2010–13.

MERE KLIMA I UDVIKLINGS-POLITIKKEN

Lobbyisterne får støtte af en lang række prominente kvinder, når verden mødes til klimatopmøde i Durban. De kalder sig en trojka for kvindelige ledere, der er engageret i klimakampen, og tæller folk som FN's klimachef Christina Figueres, FN's tidligere menneskerettighedskommissær Mary Robinson og EU's klimakommissær Connie Hedegaard.

“Trojkaen vil aktivt sætte køn og klima på topmødedagsordenen. Derudover vil den forsøge at få temaet sat på andre FN-dagsordener,” fortæller Connie Hedegaard til *Udvikling*.

“Vi ønsker at få et stærkt fokus på køn og klima til Rio+20 (FN's topmøde om bæredygtig udvikling i 2012, red.), for det er ikke kun klimapolitikken, der skal forholde sig til temaet – det er i høj grad også den globale udviklingspolitik, fordi klimaforandringer rammer mest kønsskævt i udviklingslandene,” siger hun. •/ULRIKKE MOUSTGAARD ER FREELANCEJOURNALIST.

KLIMAINDSATSER MED KØN

.....
Sådan hjælper danske bistandskroner kvinder, der kæmper mod konsekvenserne af klimaforandringer – i fire afrikanske lande:

Kenya: Det bliver hurtigere at hente vand

Problem: Landet er i voksende omfang ramt af tørke og har behov for bedre adgang til rent drikkevand og kunstvanding. *Løsning:* Danmark støtter flere projekter, hvor soldrevne vandpumpesystemer og kunstvandingpumper betyder, at kvinder bruger mindre tid hver dag på at hente vand. Dermed får de bedre mulighed for at deltage i samfundslivet – for eksempel at tjene penge til familien.

Mozambique: Boliger skal modstå regn og rusk

Problem: Landet er plaget af hyppigere tilfælde af stormvejr og kraftig regn. *Løsning:* Danmark støtter regeringen i at lave klimaindsatser med særligt fokus på kvinder, så de kan tilpasse sig klimaforandringerne og reducere CO₂-udslip. Kvinder lærer at forstærke deres boliger, så de kan modstå kraftig storm og regn. De uddannes til ledere i lokale grupper, der skal varske om naturkatastrofer og sørge for evakuering. Og landet målretter oplysningskampagner til kvinder om, hvorfor det er vigtigt at bruge mindre trækul, og giver støtte til at anskaffe energibesparende komfurer.

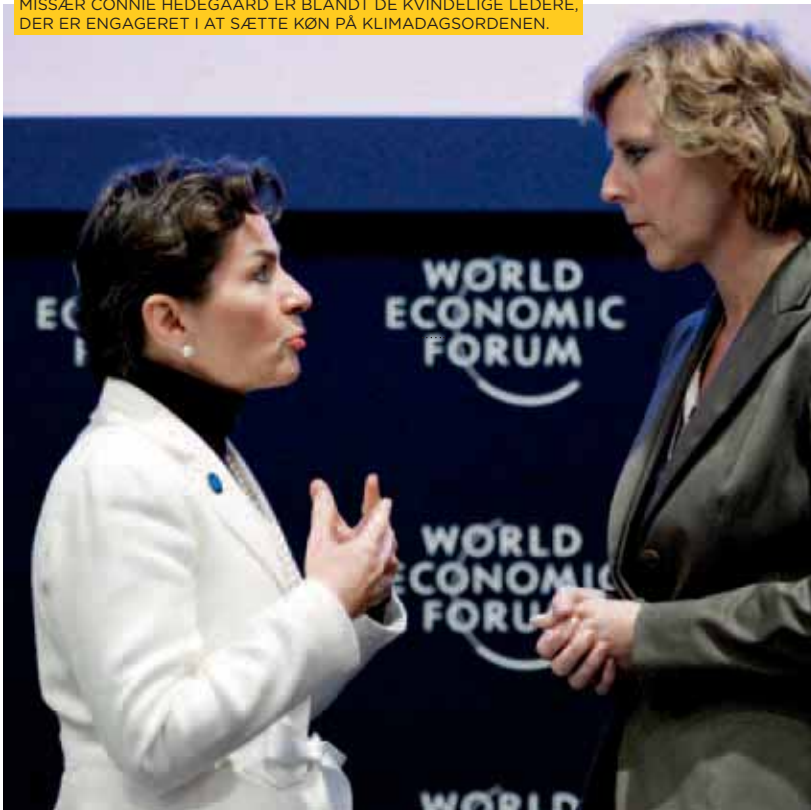
Uganda: Flere træer, mere brændsel

Problem: Landet lider under massiv træfældning, som betyder, at kvinder skal gå langt efter brændsel. *Løsning:* Danmark støtter et projekt, der oplyser om træfældning og genplanter træer i områder, hvor mange træer er forsvundet. Træplantningen styres af lokale grupper med både mænd og kvinder og støtter ligestilling på flere måder. Sælger grupperne træer, skal de dele indtægten ligeligt – dermed får kvinder styrket deres position som økonomiske beslutningstagere. Kvinder hyres også til at arbejde i projektet. Og de nye træer betyder, at kvinder får kortere vej, når de skal hente brændsel.

Mali: Tørringsovne letter arbejdet

Problem: Mange kvinder i Mali er beskæftiget med tørring af løg og tomater. Det giver et vigtigt supplement til familiens indkomst, men giver også en meget tung arbejdsbyrde, når de skal hente ekstra træ for at holde tørringsovnene i gang. *Løsning:* Nye dansk-støttede soldrevne tørringsovne både skåner miljøet og mindsker kvindernes arbejdsbyrde.

FN'S KLIMACHEF CHRISTINA FIGUERES (TV) OG EU'S KLIMAKOMMISSÆR CONNIE HEDEGAARD ER BLANDT DE KVINDELIGE LEDERE, DER ER ENGAGERET I AT SÆTTE KØN PÅ KLIMADAGSORDENEN.

MEGET MERE SYDAFRIKA

Kvalitet, eventyr og
store oplevelser

Sydafrika er meget mere end COP17 og safari

Hos MarcoPolo har vi i snart 30 år arrangeret rejser til alle dele af vores vidunderlige men sårbare klode - også Sydafrika. Det gør vi med omtanke og respekt for vores gæster og de lande vi besøger. Er du så heldig, at du skal deltage i COP17, har du sikkert allerede en rejse. Er du derimod nu blevet inspireret til at besøge dette fortryllende land, så vil vi gerne invitere dig til at kigge lidt nærmere på vores rejser. Du skal stille krav til din rejse - det gør vi!

MarcoPolo
- stil krav til din rejse

København Strandboulevarden 122, 2. 2100 København Ø
Århus Søren Frichs Vej 34A 8230 Åbyhøj
Tel. 70 12 03 03 **e-mail.** ferie@marcopolo.dk **www.marcopolo.dk**

Fra Krüger til Kap Det Gode Håb
Safari, Cape Town og udsøgte vine.
12 dage fra kr. 23.395

Tag børnene med til Sydafrika
Børnevenlig rejse inklusiv mange udflugter og måltider. 10 dage fra kr. 16.845

Forkælelse for alle sanser
En rejse, hvor der i dén grad er fokus på forkælelse. Lækre hoteller, store oplevelser og masser af indhold. 10 dage fra kr. 21.250

Din egen Sydafrika rejse
Ovenstående er blot et lille udpluk af vores rejser til det sydlige Afrika, men vi kan skræddersy rejsen helt efter dit design. Drømmer om ballonsafari, besøg i Townships eller at se Nelson Mandelas celle, så arrangerer vi gerne det - også selvom du allerede har en flybillet til COP17.

Analyse:

GO URBAN IN DURBAN

Udsigterne til succes ved COP17 i Sydafrika er magre. Det klimapolitiske fokus har flyttet sig til byerne og erhvervslivet.

AF PER MEILSTRUP

■ KLIMAMINISTER LYKKE FRIIS er glad for slogans.

Under COP16 i Mexico scorede hun mange point i verdenspressen med "Cancun Can", og tidligere i år, da hun i København mødtes med topfolk fra hele verden for at diskutere grøn vækst, efterspurgte hun et slogan for COP17 i Durban i Sydafrika.

"Go Urban in Durban," kom det prompte fra den amerikanske arkitekt Jeffrey Heller, der ligesom mange andre "grønne" erhvervsfolk har blikket rettet mod klimatiltagene i verdens storbyer. Her afventer borgmestrene ikke fine multilaterale klimaaftaler, men investerer massivt i *cleantech*, lavenergi-byggeri, vedvarende energi og *smart grids* (intelligente elsystemer, som kan håndtere store andele af vedvarende energi, red.).

Det politiske vægelsind i COP-regi står i kontrast til de konkrete beslutninger, som tages på by-niveau. En rapport fra det engelske konsulenthus Arup viste tidligere i år, at verdens

“

Det politiske vægelsind i COP-regi står i kontrast til de konkrete beslutninger, som tages på by-niveau.

40 største byer, som tegner sig for 10 procent af verdens udledning af CO₂ og 18 procent af det globale bruttonationalprodukt, pt. har iværksat ikke mindre end 4.734 klimatiltag, heraf størstedelen siden 2005. Og endnu flere er på tegnebrættet.

Analysen viser samtidig, at borgmestrene faktisk i høj grad har de nødvendige beføjelser til at stå for en stor del af de tiltag, der skal bremse klima-

GLOBALE VIRKSOMHEDER RETTER DERES KLIMAINDSATS MOD BYER I STEDET FOR REGERINGER. TEKNOLOGI-GIGANTEN GENERAL ELECTRIC ER SÅGAR MED TIL AT BYGGE VERDENS FØRSTE CO₂-NEUTRALE BY, MASDAR CITY, I DE FORENEDE ARABISKE EMIRATER.

ændringer. Det gælder for eksempel transport, byggeri, affald, vand og i en vis udstrækning energiforsyning.

Ikke overraskende betyder det, at erhvervslivet i øjeblikket i høj grad orienterer sig mod byer, og de grønne markeder, der skabes her. Globale giganter som General Electric, Microsoft og Cisco målretter i øjeblikket deres politiske og markedsorienterede indsats mod byer i stedet for regeringer og søger at indgå strategiske partnerskaber om udrulning af gigantiske teknologiprojekter.

Samtidig er det – siden klimadebat-ten var på sit højeste for to år siden under optakten til COP15 i København – gået jævnt ned ad bakke med interessen for COP-processen. Det er muligt, at "Cancun kunne", men det blev i det små.

LEDERSKIFTE I SIGTE

At verden er ramt af en genopblussende økonomisk krise gør det ikke nemmere at fastholde regeringernes politiske opmærksomhed på COP17. I stedet har stort set alle regeringer og

globale institutioner fremlagt nationale strategier for "grøn vækst" eller "bæredygtig vækst", hvor man forsøger at skabe jobs og eksportindtægter på vækstmarkederne for alternativ energi og lavenergiprodukter, hvor konkurrencen til stadighed øges.

Imens anes et skifte i det politiske lederskab – fremprovokeret af blandt andet resultatløse COP-forhandlinger: Hvor klima tidligere var regeringernes domæne, tiltager byer, delstater og regioner sig stadig større magt ved ganske simpelt at *handle*.

Ganske betegnende vil borgmestrene da heller ikke have noget særligt at gøre i Durban ved COP17. Selv om byerne tegner sig for mere end 70 procent af verdens udledning af CO₂, er de ikke en del af forhandlingerne, og ordet "byer" optræder kun yderst sporadisk i de mange tusind sider forhandlingstekster. •

Per Meilstrup
Klimadirektør i
Huset Mandag Morgen

Bliv klima-klar på fem minutter:

KLÆDT PÅ TIL COP17

Udvikling guider dig rundt i strømmen af hjemmesider, bøger, applikationer, rapporter og foredrag om klimaet.

AF MARTA GRAMSTRUP RASMUSSEN

VÆRTERNES WEBSITE

På den officielle hjemmeside om FN's klimatopmøde i Durban finder du fakta om COP'en og oplysninger om, hvad den sydafrikanske by gør for klimaet.

www.cop17durban.com

EFTER KYOTO?

Ved COP17 skal der findes en afløser for Kyoto-protokollen, som udløber i 2012. Her kan du læse, hvilke krav der stilles til de lande, der har ratificeret protokollen, og om arbejdet for en ny aftale.

www.unfccc.int/kyoto_protocol/items/2830.php

KLOG PÅ FORHANDLINGERNE

24. november kan du få mere at vide om COP17-forhandlingerne - og om hvad der er sket siden COP15 i København. Mellempfolkeligt Samvirke og Dansk Institut for Internationale Studier inviterer til gratis foredrag.

www.ms.dk/sw195515.asp

KLÆD DIG KLIMA- VENLIGT

Her kan du se, hvor meget din yndlingsbutik gør for klimaet. Oplysningerne er også samlet, så du ved at hente applikationen ClimateCounts til din smartphone kan tjekke butikkens klima-renommé, mens du står dér.

www.climatecounts.org

NYT OM KLIMAET

Den britiske avis The Independent har samlet aktuelle nyheder om den nyeste klimaforskning og om, hvordan klimaforandringerne rammer verdens befolkning.

www.independent.co.uk/environment/climate-change

DEN NÆSTE STORE RAPPORT

På denne hjemmeside kan du følge det danske arbejde frem mod FN's klimapanel's næste store rapport om den nyeste forskning om klimaforandringerne. Rapporten ventes klar i 2014.

www.ipcc.vejrblog.dk

ER KLIMAFORANDRINGERNE NATURLIGE?

Den norske organisation Klimarealistene mener, at en stor del af de klimaforandringer, verden oplever, er naturlige og ikke menneskeskabte. Organisationen er kritisk over for den gængse klimavidenskab.

www.klimarealistene.com

BLAND DIG I DEBATTEN

Klimadebat er et uafhængigt debatforum, hvor du også kan læse klummer af polarforsker Sebastian Mernild og tænketanksformand Martin Lidegaard. Få endvidere gode råd til, hvad du selv kan gøre for klimaet.

www.klimadebat.dk

KLIMAFAKTA VED HÅNDEN

Med applikationen Climate Mobile til smartphones har du altid de nyeste klimafacts ved hånden. Applikationen indeholder blandt andet data om CO₂-indholdet i atmosfæren og de globale temperaturer.

www.climatemobile.com

DE VARME LANDE

Turen går til de varme lande, udgivet på Politikens Forlag i 2009, introducerer dig til hele klimaområdet gennem en række konkrete eksempler på klimarige, klimaflygtninge og klimatilpasning.

www.netpublikationer.dk/um/9398

INDBLIK I KLIMAFORSKNINGEN

En god, blandet og meget letlæselig portion artikler om alt fra klimaforandringerne betydning i din hverdag til den seneste klimaforskning.

www.videnskab.dk/emne/klima

FØLG COP'EN PÅ MOBILEN

FN's klimakonvention (UNFCCC) har udviklet applikationen Negotiator til smartphones. Den gør det muligt at følge med i arrangementer og møder under klimakonferencen i Durban.

www.unfccc.int

BRITISKE KLIMA- NOVELLER

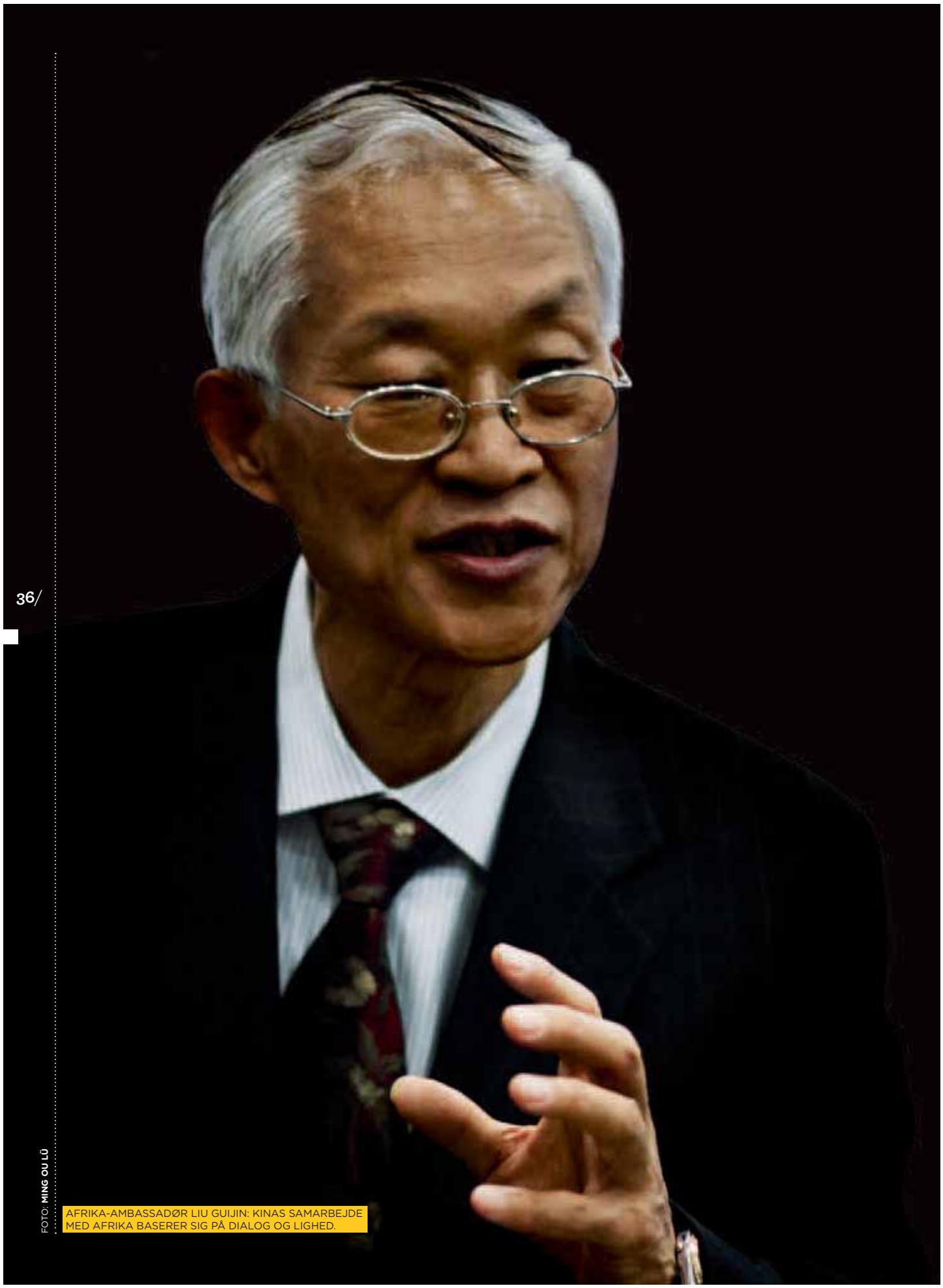
En række anerkendte britiske forfattere - fra Margaret Atwood til David Mitchell - har kastet sig over den globale opvarmning i novellsamlingen *I'm With the Bears*, som udkommer i oktober.

www.versobooks.com/books/1019-im-with-the-bears

• /MARTA GRAMSTRUP RASMUSSEN ER KANDIDAT I MELLEMPSTUDIER OG JOURNALISTIK OG ANSAT PÅ FOLKETIDENDE.DK

AFRIKA-AMBASSADØR LIU GUIJIN: KINAS SAMARBEJDE
MED AFRIKA BASERER SIG PÅ DIALOG OG LIGHED.

KINA OG AFRIKA – SAMME SYN PÅ MENNESKERETTIGHEDER

“Vi har et reelt ønske om at hjælpe det afrikanske kontinent. Både Afrika og Kina har fordel af samarbejdet,” siger ambassadør Liu Guijin, koordinator af Kinas Afrika-politik, i et eksklusivt interview med Udvikling.

AF MING OU LÜ, BEIJING

■ “KINA GÅR PÅ ROV efter råstoffer i Afrika.” “Kinesisk nykolonialisme.” “Kina investerer i Afrika uden at stille krav om menneskerettigheder og god regeringsførelse.”

Det er påstande, vi hører igen og igen. Og sandt er det, at det kinesiske engagement i Afrika er stærkt stigende. Både målt på udviklingssamarbejde og kommercielle investeringer er den kinesiske indsats i Afrika eksploderet de seneste år (se boks s. 38).

I april udgav Kina en hvidbog om den kinesiske u-landsbistand. Hvidbogen viser ikke overraskende, at det kinesiske udviklingssamarbejde i de seneste år primært fokuserer på Afrika.

Men hvordan ser kineserne selv på deres udviklingssamarbejde og investeringer i Afrika? *Udvikling* har som første danske medie talt med topembedsmanden Liu Guijin, der har været Kinas ambassadør i både Zimbabwe og Sydafrika. Sammenlagt har han 25 års diplomatisk erfaring på det afrikanske kontinent. I dag er han Kinas særlige udsending til Afrika med base i Beijing, hvor han har ansvaret for at koordinere den kinesiske Afrika-politik.

Kina har for nylig udgivet en hvidbog om det kinesiske udviklingssamarbejde med Afrika, hvorfor det?

“Fordi det internationale samfund hele tiden har ment, at Kinas investeringer i Afrika har manglet gennemsigthed. Derudover har der været en række fejl-

“

Kinas nære forhold til Afrika skyldes ikke, at Kina ønsker at udfordre de eksisterende vestlige interesser.

Ambassadør Liu Guijin,
Kinas særlige udsending til Afrika

fylde rapporter fra forskellige medier. Det vil vi gerne korrigerer. Vi har ingen hemmelig agenda i Afrika. Vi vil derimod gerne have flere mennesker til at forstå Kinas engagement i Afrika.”

Den amerikanske udenrigsminister Hillary Clinton har sagt, at Kina praktiserer en form for nykolonialisme i Afrika. Har disse udtalelser basis i virkeligheden?

“Jeg mener, at disse anklager er grundløse.

Jeg husker, at Zambias præsident i et svar til Hillary Clinton sagde, at Kinas investeringer i Zambia var meget velkomne. Under finanskrisen trak vestlige virksomheder sig ud af Zambia, mens de kinesiske virksomheder blev tilbage.

Kina modsætter sig ikke demokrati og god regeringsførelse i Afrika. Jeg tror på, at demokrati og god regeringsførelse er glimrende ting.

For at få dette til at lykkes kan man ikke blot overføre europæisk demokrati til Afrika, da den europæiske situation og den afrikanske situation, heriblandt den nationale kultur, er forskellig. Jeg tror, at det er op til den afrikanske befolkning selv at indføre demokrati og god regeringsførelse i deres egne lande.

Vi har ingen vision om eksport af hverken ideologi eller udviklingsmodel til andre lande. Kinas støtte er ikke fyldt med politiske krav, men dette forhindrer ikke Kina i at bidrage til en fredelig og positiv udvikling på det afrikanske kontinent.”

Hvordan ser De på samhandelen mellem Kina og Afrika om 10 år?

> "Kina bliver kritiseret for at praktisere nykolonialisme i Afrika, blandt andet på grund af vores handelsstruktur med Afrika, hvor vi primært importerer råstoffer fra Afrika og eksporterer færdigproducerede varer til Afrika.

Det er dog ikke kun Kina, der gør det.

“

Jeg tror på, at demokrati og god regeringsførelse er glimrende ting.

Ambassadør Liu Guijin,
Kinas særlige udsending til Afrika

Hvis man ser på Afrikas handel med andre store lande, herunder Tyskland og USA, vil man opdage, at samhandelen primært er et spørgsmål om, at industrilandene eksporterer færdigproducerede varer til Afrika, mens man opkøber råstoffer.

Cirka 80 procent af vores import fra Afrika er råstoffer, mens USA's import fra Afrika for 85-87 procents vedkommende består af råstoffer. Struktu-

FAKTA

Den kinesiske udviklingsbistand kommer primært fra Kina-Afrika Fonden, der har et samlet budget på 5,1 milliarder dollars (28 milliarder kroner) over for EU's Udviklingsfonds fire gange større budget på 22,7 milliarder euro (169 milliarder kroner) i perioden 2008 til 2013. Værdien af den kommercielle kinesisk-afrikanske samhandel rundede 100 milliarder dollars (550 milliarder kroner) sidste år.

Kina-Afrika Fonden er kort fortalt "Kinas Danida".

Som en del af Kinas investeringer har landet etableret syv økonomiske frihandelszoner i Afrika. Kineserne har også eftergivet lån til Afrika.

Kina vil fordoble antallet af regeringsstipendier til afrikanske udvekslingsstuderende i Kina fra 2.000 til 4.000 om året.

Den kinesiske handel med Afrika vokset eksplosivt. Fra 10,6 milliarder dollars i 2000 til 120 milliarder dollars i år. Kinas øgede handel med Afrika står for 20 procent af væksten i det afrikanske bruttonationalprodukt.

Kilde: Det kinesiske handelsministerium.

ren i Kinas handel med Afrika er ikke er så ønskværdig, men en ændring i dette forhold kræver både Kinas og de afrikanske landes velvilje.

I øjeblikket tjener de afrikanske lande meget på eksporten af råvarer til Kina. De har desuden brug for denne profit til at udvikle deres lande, så de kan gøre deres økonomi mere alsidig.

Den kinesiske indflydelse i Afrika er blevet et globalt diskussionsemne. Kinas nære forhold til Afrika skyldes ikke, at Kina ønsker at udfordre de eksisterende vestlige interesser. Derimod har Kina et reelt ønske om at hjælpe det afrikanske kontinent. Det er et forhold, som både Afrika og Kina har fordel af."

Hvordan ser prioriteringen ud for Kinas investeringer i Afrika, og vil disse investeringer forsat blive foretaget igennem Kina-Afrika-udviklingsfonden (se boks)?

"Der er rigtig mange aktører fra Kina, der i dag investerer i Afrika.

Kina-Afrika-udviklingsfonden har allerede nu brugt den oprindelige ramme på 1,1 milliarder dollars. Derudover er der yderligere bevilliget fire milliarder dollars, der mangler at blive udbetalt. Disse penge skal hjælpe kinesisk-afrikanske joint venture-firmaer med at etablere sig i Afrika.

Samtidig har Kina etableret en fond, som skal hjælpe små og mellemstore kinesiske virksomheder med at etablere sig i Afrika. Det bliver støttet op af en række banker, herunder Kinas Udviklingsbank og Kinas Eksport-Import Bank samt private virksomheder.

Det er primært det kinesiske handelsministerium, der tager sig af de kinesiske investeringer i Afrika. Selvfølgelig er der en række andre ministerier, som er involveret i dette, herunder udenrigsministeriet. Derudover er der en række store virksomheder som China National Petroleum Corporation (CNPC), Sinopec og China Road and Bridge Corporation.

Samtidig er der den seneste tid en lang række mindre aktører, som begiver sig ud i Afrika. De er måske ikke hver især så store, men der er rigtig mange af dem. Kinas samarbejde med Afrika er altså ikke længere blot fra regering til regering, men derimod et samarbejde, som har rigtig mange forskellige aktører."

Hvordan ser De på balancen mellem kinesisk udviklingssamarbejde og kommercielle kinesiske investeringer i Afrika? Er det hensigten, at Afrika selv får noget ud af de kommercielle kinesiske investeringer på kontinentet?

"Jeg ser ingen modsætning mellem kommercielle investeringer i Afrika og kinesisk udviklingssamarbejde til Afrika.

De afrikanske lande er meget interessante på dette punkt. De vil hellere have kommercielle investeringer end udviklingssamarbejde. Det er, hvad jeg har fået et indtryk af under mine samtaler med afrikanske ledere. De kommercielle investeringer kan være i meget større skala end udviklingssamarbejdet. Derudover er der bedre langtidsperspektiver for kommercielle investeringer, da de opererer på markedsvilkår.

SAMME MÅL? IFØLGE KINAS SÆRLIGE UDSENDING TIL AFRIKA, AMBASSADØR LIU GUIJIN, HAR KINAS INVESTINGER LØFTET MANGE AFRIKANERE UD AF FATTIGDOM.

De kommercielle investeringer er med til at øge den industrielle produktion i Afrika, samtidig med at det styrker beskæftigelsen. De kommercielle investeringer forhindrer ikke udviklingssamarbejde. De to supplerer hinanden.

De kinesiske kommercielle investeringer i Afrika vokser og vokser, men samtidig bliver det kinesiske udviklingssamarbejde til Afrika også større. I 2006 annoncerede Hu Jintao (generalsekretær for Det Kinesiske Kommunistparti, red.), at man ville fordoble udviklingssamarbejdet til Afrika inden for de næste tre år." Det må er nået.

I november 2009 lovede premierminister Wen Jiabao på et møde mellem Kina og afrikanske ledere i

Sharm el-Sheikh at øge lavrentelån til det afrikanske kontinent over de næste tre år.

For at styrke handelssamarbejdet har Kina åbnet seks industrielle parker i Afrika. Det er steder med udbygget infrastruktur, og her byder vi kinesiske, afrikanske og udenlandske virksomheder velkomne for at skabe jobs i Afrika."

En række afrikanske arbejdere er bekymret over arbejdsforholdene hos kinesiske virksomheder i Afrika. Hvordan håndterer Kina dette problem?

"Jeg mener, at de fleste arbejdsforhold i kinesiske virksomheder i Afrika er ganske gode. Hvis man tager til CNPC's fabrik i Sudan eller andre

kinesiske fabrikker, vil man opdage, at forholdene er fine, og at lønnen er bedre end den lokale løn.

Dette er dog ikke ensbetydende med, at der ikke er enkelte kinesiske virksomheder, som har problemer. Derfor orienterer den kinesiske regering hele tiden virksomhederne om deres sociale ansvar i Afrika."

Tidligere har en kinesisk fabriksejer skudt mod zambiske arbejdere. Hvilke konsekvenser tror De, at sådanne hændelser får for Kinas omdømme blandt zambiske arbejdere, og hvordan minimerer Kina skadevirkningerne af dette?

"Dette var en uheldig hændelse. Men det er en enkeltstående misforståelse, som skyldtes kommunikations-

> problemer. Kina støtter, at Zambia håndhæver zambisk lov og orden i forfølgelsen af sagen. Sagen har ikke påvirket kinesiske investeringer eller den zambiske lyst til at få kinesiske investeringer i landet.”

Der har været rapporter om kinesiske bønder, der flytter til Afrika. Hvor stor er denne bevægelse, og hvordan er den kinesiske regering indblandet i dette?

“Det er korrekt, at der er kinesiske bønder, som tager til Afrika for at dyrke den afrikanske jord, men antallet er ikke specielt stort.

Dette er dog ikke udtryk for nogen bestemt kinesisk politik. Vi ønsker selvfølgelig at styrke vores landbrugssektor i Afrika, men vi støtter ikke kinesiske opkøb af land i Afrika. Derimod ønsker vi at overføre landbrugsteknologi og viden til Afrika. Det er derfor, at vi i Afrika har oprettet en række landbrugscentre.

Der er på ingen måde noget kinesisk regeringsprogram, der har til formål at overflytte kinesiske bønder til Afrika.”

40/

Er der visse afrikanske lande, som Kina ikke ønsker at samarbejde med?

“Nej, Kina ønsker at samarbejde med alle afrikanske lande. Der er dog fire mindre lande i Afrika (Burkina Faso, Gambia, São Tomé og Swaziland, red.), som Kina ikke har diplomatiske forbindelser med, men der er samarbejde af privat karakter med disse lande.”

“

Den kinesiske regering orienterer hele tiden virksomhederne om deres sociale ansvar i Afrika.

Ambassadør Liu Guijin

Der er altså ikke omstændigheder, der kan befordre, at Kina lukker ned for samarbejdet med et afrikansk land? Som for eksempel problemer med menneskerettigheder?

“De afrikanske landes syn på menneskerettigheder ligner meget de kinesiske. I mange spørgsmål omkring menneskerettigheder har de afrikanske lande valgt at støtte Kina internationalt.

Jeg tror ikke, at der vil være sager, hvor et syn på menneskerettigheder

fører til brud på diplomatiske forbindelser mellem et afrikansk land og Kina.”

Hvordan ser De på det europæiske forhold til Afrika de seneste 40 år?

“For et par år siden sagde en højtstående EU-embedsmand, at EU er nødt til at ændre perspektiv på Afrika, og at EU bliver nødt til at lære af Kina, hvordan man engagerer Afrika.

Europa kan ikke se på Afrika som des baghave og kan ikke blive ved med at have en kolonialistisk attitude over for Afrika. I stedet er EU nødt til at engagere de afrikanske lande på lige fod.

Jeg mener dog, at de europæiske lande har givet meget udviklingsbistand til Afrika, og det værdsætter vi højt.”

De tidligere kolonimagter England og Frankrig har et noget dårligt eftermæle i Afrika. Hvad vil Kinas eftermæle være i Afrika?

“Kinas investeringer i Afrika har medført en stor udvikling. Hvis folk tager til Afrika på ferie, vil de opdage, at kineserne har bygget veje, jernbaner og andet nyttig infrastruktur. Med stigningen i samhandelen med Afrika har Kina skabt nye jobmuligheder for afrikanerne. Derudover har Kina løftet rigtig mange afrikanere ud af fattigdommen.

Afrika har også fået en vigtig allieret i internationale anliggender, hvor Kina ofte taler for Afrikas interesser i internationale organisationer.

Ud over dette har Kina skabt en ny form for samarbejde med Afrika. Et samarbejde, der er baseret på lighed og fælles gevinster i stedet for krav. Kina har aldrig haft et politisk krav med vores investeringer. Sanktioner og økonomiske straffe virker ikke.

Derfor forsøger vi at opbygge et samarbejde i Afrika, som baserer sig på dialog og lighed mellem landene. Jeg tror, at dette virker bedre.

Kinas engagement i Afrika har gjort, at Afrika har fået en fornyet bevågenhed fra international side. Jeg tror, at Afrika drager fordel af dette.”

/ MING OU LÜ ER KINA-KORRESPONDENT FOR KRISTELIGT DAGBLAD.

Hvidbogen om Kinas udviklingspolitik kan hentes her:

www.scio.gov.cn/zxbd/wz/201104/t896900.htm

MED KINESISKE ØJNE. AFRIKA-KORT VED ÅRSMØDET I DEN AFRIKANSKE UDVIKLINGSBANK I SHANGHAI. KVINDEN PÅ BILLEDET ER EN BESØGENDE I BYGNINGEN.

DOKUMENTARFILM I VERDENSKLASSE

Træd ind i mørket og oplev Afrika, som du aldrig har set det før. Vi viser tre æstetiske og sceniske film og inviterer til *artist talk*, paneldebat og livemusik.

STED: TEATER GROB – Nørrebrogade 37, København

INSTRUKTØRER: ERIC STRAUSS, DANIELE ANASTASION
USA 2010, 84 MIN.

DATO: 6.11.2011 kl. 14.00

Vi følger den skræmmende og karismatiske liberianske General Butt Naked, der med en blanding af "afrikansk overtro" og stoffer har fået en hær af børnesoldater til at følge sig. Efter 14 års borgerkrig har han 20.000 drab på samvittigheden. I dag er han en kristen præst, som søger tilgivelse hos sine ofre.

EVENT: Paneldebat om etik, tilgivelse og tro.

Udviklings særpris: 55,- (normalpris: 70,-)

INSTRUKTØR: ANDREAS JOHNSEN
DANMARK 2011, 70 MIN.

DATO: 8.11.2011 kl. 20.00

Afrika står for nyskabende kunst, lidenskab og kreativitet. Filmen er en roadmovie gennem et kontinent. Et anderledes, seriøst og humoristisk billede af det moderne Afrika. Filmen er i skrivende stund ikke færdig, så glæd dig til en vaskeægte verdenspremiere.

EVENT: Reception og livemusik.

Udviklings særpris: 55,- (normalpris: 70,-)

VERDENS-
PREMIERE

INSTRUKTØR: LOTTE STOOPS
BELGIEN 2011, 70 MIN.

DATO: 9.11.2011 kl. 20.00

I 1962 lukkede det gigantiske, femstjernede Grande Hotel i Mozambique. Men i ruinerne af den barokke luksus har tusindvis af fattige hjemløse indrettet sig i de 120 værelser, og et nyt mikrokosmos er opstået. Et stille drama med et særegent poetisk billedsprog.

EVENT: *Artist talk* med filmens instruktør.

Udviklings særpris: 55,- (normalpris: 70,-)

Udviklings læsere får rabat ved at oplyse abonnementsnummer (står bag på bladet).
Billetter kan reserveres på www.cphdox.dk og købes på Teater Grob på dagen.

I HJERTET AF EGYPTENS ØKONOMI

Reportage: Da Kairos børs åbnede igen efter revolutionen i foråret, havde 24.000 nye udenlandske investorer henvendt sig. Udvikling har besøgt Egyptens økonomiske centrum.

AF GERD KIEFFER-DØSSING, KAIRO

“

Der er tale om et land med over 80 millioner indbyggere og dermed en stor købekraft. Så hvorfor skulle investorerne tage væk?

Mohamed Soliman Abdel Salam,
administrerende direktør for Kairos Børs

I EN SIDEGADE til en af de tæt trafikerede hovedgader i Kairos indre by ligger Børsen, med striber af grøn vegetation omkring sig og indkørsel forbudt. Her har Egyptens økonomi siden 1883 oplevet sine op- og nedture. Nogle tv-hold har taget opstilling uden for den store, hvide bygning, og tv-journalisterne tripper rundt i deres fnugfri dress med en mikrofon i hånden. Indenfor, på toppen af en lang trappe, er et tv-hold midt i et interview.

FORNEMT BESØG

Det er ikke en hvilken som helst dag. Samme morgen har de amerikanske politikere John Kerry og John McCain åbnet dagens handel. Inde i selve børssalen flyder konfettirester på gulvet. De engang så farvestrålende konfetti er allerede smånussede og grå af støv, efter at skosåler har trådt på dem. I et tilstødende lokale er det daglige møblement stuvet sammen for at gøre plads til fire rækker hvide, stofbeklædte stole til dagens pressemøde.

“Den besked, som den amerikanske delegation sendte i dag, er meget vigtig. Det drejer sig om at genopbygge tilliden til den egyptiske økonomi, og ved at komme her i dag sender delegationen en besked til investorer i hele verden: Vi stoler på Egypten,” siger Mohamed Soliman Abdel Salam. Han er administrerende direktør for Kairos Børs (EGX). Den ældre, korpulente herre tager imod ganske afslappet og har for længst

smidt sin jakke i varmen. Nu sidder han blot i skjorte og slips og troner bag sit skrivebord, med to computerskærme lysende ved siden af sig. En visir Windows’ skrivebord, mens den anden blinker med Børsens konstant skiftende grafer og tal.

INVESTÉR I DET NYE EGYPTEN

De sidste ti år har været gode for Egyptens økonomi med stigende vækstrater, de seneste år over fem procent. Den store vækst har også afspejlet sig på den egyptiske Børs, der har ændret sig meget gennem 00’erne. Den årlige omsætning er steget fra omkring 20 millioner egyptiske pund ved årtusindskiftet til 1,2 milliard egyptiske pund (cirka 1 milliard danske kroner) i dag.

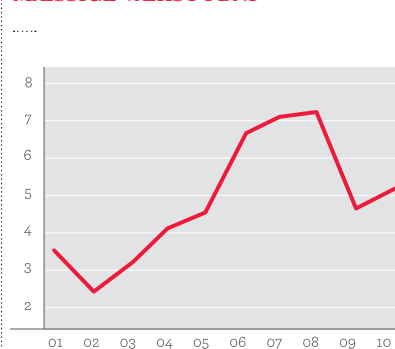
Men nu er virkeligheden en anden end 00’ernes vækst. På et skrivebord ligger der firkantede ølbrikker påtrykt opfordringen: “Investér i Det Nye Egypten”. Rundt om slaglinjen er der billeder fra revolutionen. Børsens logo er der også: Tre pyramider, der bliver større og større, med en kurspil, der følger toppene. Egypten har haft særlig meget brug for international støtte og opbakning til landets økonomi siden 25. januar 2011, hvor demonstrationerne brød ud på Tahrirpladsen. Den massive opstand betød, at bankerne måtte lukke – og med bankerne Børsen. I alt var der lukket og slukket for handelen i 55 dage, fra 27. januar til og med 23. marts.

“Vi var nødt til at lukke – men hvis bankerne havde været åbne, havde

det været et gyldent øjeblik at gøre forretning. Det var en fantastisk tid, fordi egypternes følelser var så store, og de var så glade,” siger Mohamed Soliman Abdel Salam, idet han tænder sig en cigaret og asker i et krystalaskebæger.

Med en lille to-personers elevator i lyst, blankpoleret træ kan man hurtigt glide de to etager ned fra direktørens kontor til Børsens kerne, hvor der hver dag handles og sælges aktier for millioner af kroner. Det højloftede rum virker ganske roligt. En lavmælt, konstant brummen af stemmer, bimmelende telefoner, og lyden af telefonrør, der løftes, blander sig med den sprøde lyd af avissider, som vendes. Et sted ligger én hen over sit bord og tager sig en lur, mens en anden spiller et computerspil med tegneseriemonstre med spidse tænder. Computerspilleren smiler nervøst, mens en af de

EGYPTENS ÅRLIGE PROCENTMÆSSIGE VÆKST I BNP

Kilde: Verdensbanken

MOHAMED SOLIMAN ABDEL SALAM, ADMINISTRERENDE DIREKTØR FOR KAIROS BØRS, SER LYST PÅ FREMTIDEN.

andre forklarer: "Han tager sig bare en pause." Tre skumslukkere er sat i skammekrogen, og i nabohjørnet er nogle bedetæpper rullet ud. Her er tre mænd er i gang med middagsbønner.

BEDRE VILKÅR END FØR REVOLUTIONEN

Den børs, der åbnede dørene igen den 24. marts, havde ændret karakter. Mohamed Soliman Abdel Salam kalder det for Den Nye Handel. For det første

“

Den mulige vækst her i Egypten er langt større, end hvad vi har set indtil nu.

Mohamed Soliman Abdel Salam,
administrerende direktør
for Kairos børs

har 24.000 nye udenlandske investorer henvendt sig med ønsket om at handle på EGX. En anden væsentlig ændring er selve Børsens struktur. Før revolutionen var knap tre fjerdedele af markedet for individer, mens resten var for institutioner. Det billede er helt ændret i dag, hvor tallene er henholdsvis 15 og 82 procent.

"Den store forandring er begyndt at stabilisere markedet en smule. Der

sker ikke længere så store og bratte skift. Institutionerne ved, hvad de vil have og går ikke så let i panik som individerne, da de for eksempel har afdelinger, der overvåger og undersøger markedet. Det er betryggende og meget bedre end før revolutionen," siger Mohamed Soliman Abdel Salam.

Men hvad laver investorer i et land, som siden januar hverken har haft politi, forfatning, regering eller præsident, og hvor væksten for 2011 er revurderet fra 5 til 1,2 procent?

"Penge ... Investorerne laver penge. Der er tale om et land med over 80 millioner indbyggere og dermed en stor købekraft. Så hvorfor skulle investorerne tage væk?" spørger Mohamed Soliman Abdel Salam retorisk og gør et lille ophold, før han fortsætter:

"Og skulle de blive ramt, er det kun for en kortere periode. Investorerne er her med langtidsinvesteringer for øje, så en kort nedgang i deres indtjening får dem ikke til at forlade Egypten."

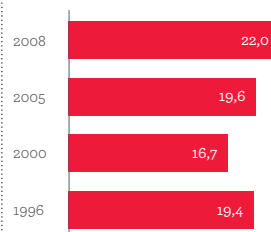
Den administrerende direktør tror, at det store ryk kommer i slutningen af 2011 efter de to planlagte valg. Først når Egypten har et demokratisk valgt parlament og præsident, kan økonomien for alvor tage fart, og derefter følger investeringerne. Og så er der en anden ting, revolutionen forhåbentligt også får ryddet op i: korruptionen.

"Et land med meget lille eller næsten ingen korruption tiltrækker udenlandske investorer. Det er meget vigtigt, at systemet er åbent, gennemsigtigt og fair for alle – uanset forbindelser og kontakter. Den mulige vækst her i Egypten er langt større, end hvad vi har set indtil nu," siger Mohamed Soliman Abdel Salam.

• /GERD KIEFFER-DØSSING BESØGTE KAIRO SOM JOURNALISTPRAKTIKANT I UDENRIGSMINISTERIET

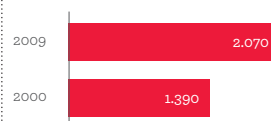
EGYPTENS ØKONOMI

.....
Antallet af fattige i procent i forhold til Egyptens fattigdomsgrænse

Kilde: Verdensbanken

Egyptens BNI pr. indbygger målt i dollars

Kilde: Verdensbanken

Lego udvider produktionen i Mexico

Der er penge i verdens fattigste forbrugere

DET KAN GODT VÆRE, at rige har flest penge, men målt i antal er de fattigste verdens største forbrugergruppe.

Ud fra denne logik har den danske virksomhed Chr. Hansen kastet sig ud i en satsning på at sælge mere til de fattige, simpelthen fordi det er en god forretning.

Virksomheden producerer ingredienser som kulturer til produktion af blandt andet yoghurt, og det er der brug for i Indien, som er verdens største mælkeproducent. Langt den største del af produktionen og salget foregår dog som små hjemme-produktioner, hvor yoghurten sælges på gaden til den fattige del af befolkningen. Kun mellem seks og syv procent af salget foregår i de etablerede supermarkeder.

For at komme i kontakt med de små, uorganiserede producenter har virksomheden blandt andet oprettet Chr. Hansen Dahi Academy, hvor den danske ingrediensproducent møder en bred vifte af producenter og distributører. •/TK

■ LATINAMERIKA ER UDSET til at være den nye store vækstregion. En af de danske virksomheder, der allerede har foden godt indenfor, er Lego, som har etableret produktion i Monterrey i Mexico. Landet er medlem af NAFTA, den nordamerikanske frihandelszone, der inkluderer USA og Canada, og har derfor direkte adgang til disse to vigtige markeder. Men der er andre fordele.

“Vi har haft positive erfaringer med fabrikken i Monterrey, hvor både pålideligheden og effektiviteten er meget høj,” siger kommunikationschef hos Lego Charlotte Simonsen.

Fabrikken i Mexico bliver nu udvidet, så den kommer til at udgøre virksomhedens

største produktionsenhed på verdensplan. I dag er der beskæftiget 800 personer i produktionen i Monterrey, men det tal vil være mere end fordoblet, når fabrikken står færdig i 2015. Også Maersk, Lundbeck og FLS opererer i Mexico.

Ifølge en ny bog, *European & Latin American Caribbean Strategic Partnerships*, er der flere gode grunde til, at danske virksomheder kan vælge Mexico i stedet for et asiatisk land. Mexico og andre latinamerikanske lande er kulturelt og sprogligt tættere på en dansk og europæisk mentalitet, hedder det i bogen. •/TOMAS KRISTIANSEN

Olien gør Luanda til klodens dyreste by

DEN ØKONOMISKE VÆKST i Angola, som især skyldes landets store olieforekomster, har gjort hovedstaden Luanda (billedet) til verdens dyreste by at bo i. Ikke for den lokale befolkning, men for det stigende antal medarbejdere, der er udstationeret af en udenlandsk virksomhed.

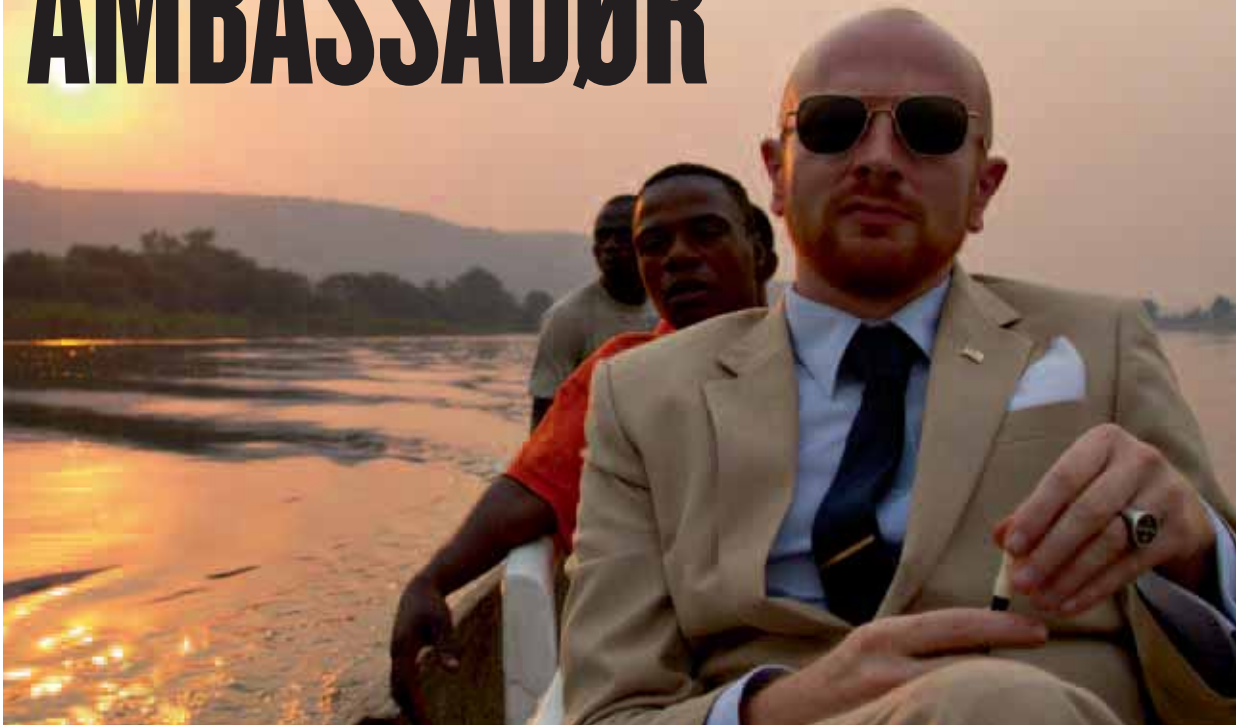
Den britiske konsulentvirksomhed Mercer har sammenlignet priser på leveomkostninger, transport og ikke mindst boliger af en vis standard i 214 byer verden over. For Angolas

vedkommende er det frem for alt et forholdsvis begrænset udbud af boliger til medarbejdere fra udenlandske virksomheder sammenholdt med den stigende aktivitet i landets olieindustri, som presser priserne op.

Luanda holder førstepladsen for andet år i træk foran Tokyo. På tredjepladsen kommer igen en afrikansk by, nemlig N'Djamena i det ludfattige Tchad. •/TK

Anmeldelse:

DEN FALSKE AMBASSADØR

46/

I en ny dokumentarfilm giver tv-journalisten Mads Brügger sig ud for at være diplomat i Den Centralafrikanske Republik. Udvikling har bedt en dansk diplomat i Afrika om at anmelde sit fiktive modstykke.

AF BIRGITTE NYGAARD MARKUSSEN, DANMARKS AMBASSADØR I BURKINA FASO

■ EN HVID MAND I AFRIKA. Blanke ridestøvler, lyst jakkesæt, en slipsenål klemt fast på det moderigtige, smalle slips og – balancerende mellem fingrene – et dekadent cigaretrør. Han er Liberias konsul i Den Centralafrikanske Republik, og som enhver anden diplomat lever han et luksusliv med Beluga-kaviar og champagne, mens han scorer kassen på fordækte forretninger og må beregne en net sum penge til “lykkekonvolutter” for at smøre hjulene i det korrupte maskineri. Eller hvad?

I sin nye dokumentarfilm, *Ambassadøren*, udgiver journalist Mads Brügger sig endnu engang (se boks, red.) for at være en anden – denne gang er han Mr. Cortzen, en diplomat i Afrika,

der kan arbejde “på tværs af alle moralske grænser”, som Brügger siger i begyndelsen af filmen. Lige netop denne præmis gjorde mig i tvivl om, hvorvidt jeg skulle begive mig ud i denne anmeldelse. Men da filmen på godt og ondt sætter fokus på mange vigtige og kontroversielle aspekter af Afrika, har jeg alligevel sat mig til tastaturet.

Mads Brügger er faktisk født med navnet Cortzen, og sit diplomatpas køber han sig til. Det sker via uigenkuelige forbindelser til det vestafrikanske land Liberia, som siden udnævner Cortzen officielt som landets konsul i Den Centralafrikanske Republik (CAR). Denne udnævnelse har han imidlertid ikke med sig fra

begyndelsen af rejsen, hvilket er en central del af filmens suspense.

LANGT FRA VIRKELIGHEDEN

På papiret er Mr. Cortzen i CAR for at starte en tændstikfabrik – i virkeligheden vil han handle med diamanter. Med skjult kamera og mange lag af forklædninger viser filmen, at det kan lade sig gøre at begå kriminalitet blandt andet under dække af en diplomatstatus. Samtidig fremlægger filmen en forestilling om, at udsendte diplomater (iført højskaftede ridestøvler) går og bedriver et væld af lyssky aktiviteter.

Her må jeg desværre skuffe Brügger: Filmens virkelighed ligger langt fra danske diplomaters dagligdag. Jeg

kan slet ikke genkende det billede, som *Ambassadøren* tegner af diplomater i Afrika. Fra dansk side forsøger vi netop at modarbejde illegal og ulovlig aktivitet, nepotisme og korrupsion.

Filmens centrale omdrejningspunkt er for mig at se ikke denne forestilling om diplomaters skjulte dagsorden, men derimod en afdækning af

“

I så fald havde det været os på den danske ambassade i Burkina Faso, der skulle have besøgt Mads Brügger i fængslet.

alvorlig, international kriminalitet. I stedet for at tage til Mexico og infiltrere et narkosyndikat eller til Sicilien for at dykke ned i mafiaunderverdenen, tog Mads Brügger til CAR – måske det land i Afrika, der udgør den mest risikable konstellation af intern uro og mange naturressourcer.

USMINKET OG SKRÆMMENDE

Det er formentlig de færreste af de personer, som Brügger/Cortzen møder i filmen, der køber hans *cover-up* som liberiansk konsul. Men netop dét faktum understreger blot den i filmen triste og tilsyneladende kendsgerning, at man med korrupsion og andre lyssky metoder kan komme langt i et land som CAR. Mads Brügger kunne formentlig have vist de samme resultater, hvis han i stedet havde udgivet sig for at være en stenrig forretningsmand.

Som tilskuer fanger filmen mig hele vejen igennem – og tegner i sin fremstilling et usminket og skræmmende billede af en skrøbelig stat med udbredt korrupsion, hvor penge ikke blot er et spørgsmål om midler, men i høj grad også om liv eller død. Og hvor fejlagtigt hans forestilling om diplomater end måtte være, har Mads Brügger en pointe i, at genren “Afrikadokumentar” altid har godt af et serviceeftersyn og en ny indgangsvinkel. Det kan jeg kun hilse velkommen!

Hvad filmen ikke viser, og hvad først gik op for mig ved at læse Brüggers dagbogsnotater, er, i hvor høj grad han selv væmmes og lider under gennemførelsen af sit projekt og stiller spørgsmål ved det net af løgne,

han spinder, og de mange mennesker, han udnytter og udleverer undervejs. På den måde er det en trist, trist film. I dagbogsnotaterne løfter Mads Brügger en flig af sin egen dårlige samvittighed i forhold til den skæbne, en vagthavende politimand gik i møde efter at have anholdt Mr. Cortzen for løsgænger. Men hvilken skæbne venter der ikke mange af de andre, som ufrivilligt har medvirket i projektet?

FARE FOR FÆNGSLING

Spørgsmålet om journalisten Mads Brüggers etik er allerede rejst i diverse artikler og interviews. Den diskussion lader jeg journalisterne og filmanmelderne om, men som dansk diplomat i Afrika kan jeg ærgre mig over, at *Ambassadøren* – uanset de gode intentioner om at skabe en anderledes u-landsformidling – er med til at forstærke en række klichéer om “det sorte kontinent”. Eksempelvis gennem den ironiske (og bevidste?) brug af pygmæer som arbejdskraft på den tændstikfabrik, der er Mr. Cortzens dække for at være i CAR.

Efter at have set *Ambassadøren* er det klart, at Mads Brügger har været på vej ud, hvor han ikke kunne bunde. De store fisk, Mr. Cortzen i dokumentaren gør forretninger med, kunne med stor sandsynlighed så let som ingenting have sat ham til livs i én enkelt mundfuld. Taget med bloddiamanter og på kritiske tidspunkter uden skyggen af officiel udnævnelse fra det land, han skulle være udsendt for, risikerede Mads Brügger at være blevet tilbageholdt af de centralafrikanske myndigheder – og vel også at være blevet smidt direkte i fængsel.

Brüggers metoder giver uomtvisteligt resultater, som man, alt efter temperament, kan hylde ham for. Jeg tillader mig dog – ikke mindst på instruktørens vegne – at være glad for, at filmen ikke endte som en konsularsag med en dansk Mr. Cortzen i et afrikansk fængsel. Som ambassadør i Burkina Faso dækker jeg Den Centralafrikanske Republik – og i så fald havde det været os på den danske ambassade i Burkina Faso, der skulle have besøgt Mads Brügger i fængslet, talt hans sag og forsøgt at få ham helskindet igen gennem processen og hvis overhovedet muligt hjem igen. Vi havde naturligvis rullet hele diplomatiet ud, men jeg har på fornemmelsen, at det kunne have været en meget vanskelig opgave. •

“AMBASSADØREN” OG AMBASSADØREN

Mads Brügger

Født 1972.

Journalist og dokumentarfilminstruktør.

I sin nye film, *Ambassadøren*, giver han sig ud for at være diplomat i Den Centralafrikanske Republik. Filmene, der er produceret af Zentropa, får premiere i biograferne 5. oktober og vises på DR i foråret 2012. Den er udtaget til hovedkonkurrencen på den anerkendte dokumentarfilmfestival IDFA.

Mest kendt for den kontroversielle dokumentar-serie *Det røde kapel* (2009), hvor han sammen med to komikere rejser til Nordkorea under dække af, at de er en kommunistisk teatertrup. Den vandt The World Cinema Jury Price på Sundancefilmfestivalen i 2010.

Har gennem flere år arbejdet for DR, men er for nylig begyndt som kanalchef på Berlingskes public service-radiostation 24syv, som går i luften i november.

Birgitte Nygaard Markussen

Født 1963.

Har været Danmarks ambassadør i Burkina Faso siden 2010 og er desuden sideakkrediteret ambassadør i Niger og designet ambassadør i Den Centralafrikanske Republik og Tchad.

Har arbejdet i Udenrigsministeriet siden 2000, blandt andet som souschef i ministeriets miljøkontor under klimatopmødet COP15 og på Danmarks ambassade i Uganda.

Har en magisterkonferens i etnografi og socialantropologi fra Aarhus Universitet og har gået på dokumentarfilmskolen Ateliers Varan i Paris.

Afrikanske ord i natten

KUNSTNERE FRA ZIMBABWE, Ghana og Kenya, heriblandt navne som Outspoken (foto) og Comrade Fatso, er på plakaten på CaféTeatret i København under Kulturnatten 14. oktober. De optræder med *spoken word* – en kunstform, hvor digte læses op med eller uden musikalsk baggrund. Arrangementet gentages dagen efter samme sted.

48/ Kunstnerne medvirker også i programmet Globale Skolepartnerskaber, som Center for Kultur og Udvikling (CKU) står bag. Målet er at støtte danske skoler i at etablere partnerskaber med skoler i andre dele af verden. • /KT

www.kulturnatten.dk og www.globaleskolepartnerskaber.dk

FOTO: JEWEL SAMAD/SCANPIX (ØV.) & DAVID BAZIER (TV.) & AFP

Bollywood-stjerne skriver kontrakt i USA

I INDIEN ER BOLLYWOOD-SKUESPILLERINDEN Priyanka Chopra allerede kendt af millioner efter filmsucceser som *Fashion* (2008) og *Kaminey* (2009). Nu kommer turen til resten af verden. Den 29-årige tidligere Miss World har for nyligt skrevet kontrakt med det amerikanske pladeselskab Universal Music Group (UMG), der også producerer for den amerikanske popsanger Lady Gaga.

Det er første gang, en hindi-sproget stjerne skriver kontrakt på et internationalt album. Ifølge UMG er Priyanka Chopra godt i gang med at skrive sangene til albummet, der bliver på engelsk og skal udgives i USA senere på året. Bagefter skal Bollywood-stjernen ud på en større verdensturné.

Samarbejdet mellem UMG og Priyanka Chopra er kommet i stand med hjælp fra det indiske selskab Desi Hits, der har til formål at markedsføre musik- og filmkultur fra Indien og andre sydasiatiske lande på det internationale marked.

Priyanka Chopra har siden august 2010 været goodwill-ambassadør for FN's børneorganisation (Unicef) og arbejdet for at sætte fokus på børns rettigheder i Indien og resten af verden. Det samme gør i øvrigt to andre Bollywood-stjerner, Amitabh Bachchan og Sharmila Tagore. • /KASPER TVE DEN

www.iampriyankachopra.com

Baguette-mand populær på nettet

ET FOTOGRAFI FRA JANUAR af en mand, der sigter på tunesiske militærfolk med en baguette, er blevet et hit på Facebook, hvor Captain Khobza ("brød" på arabisk) har 200.000 venner.

Baguette-manden, der bærer Superman-kappe, maske og hat, er blevet et ikon på revolutionen i Tunesien – i stil med grønthandleren Mohammed Bouazizi, som tidligere på året satte ild til sig selv i protest mod myndighederne.

Billedet af den unavngivne mand med baguetten leder tankerne tilbage på uroligheder i Tunesien i 1984, der blev kaldt *bread riots*, fordi det var foranlediget af stigende brødpriiser. • /KT

Ambassadørens rejsetips: Marokko

AF **TINA RAVN**

■ Interview med Lars Vissing, 63, Danmarks ambassadør i Rabat siden 2010

Hvad må man ikke gå glip af i Marokko?

“Det væsentligste er at opleve landets kontraster. Marokko er et land med alle de landskaber, man kan forestille sig – fra 4.000 meter høje bjerge til Saharas ørken og til sandstrande som ligner Californiens. Besøgende skal derfor ikke lade sig lukke inde i en enkelt by.”

Hvilken begivenhed kan man glæde sig til?

“Marokko har en række sommerfestivaler, blandt andet i kystbyen Essaouira (billedet). Gæsterne nyder bølgerne og vinden på stranden om dagen, og så er der afrikansk musik hele natten. En anden festivalby er Fes, men her ligger vægten på folkemusik og religiøs musik.”

Hvor kan man få indblik i landets historie?

“Man kan opleve historien visuelt ved at vandre i byerne. Her ligger middelalderen stadig frit til skue, arkitektonisk.”

Hvilke fejl begår udlændinge ofte?

“Man skal ikke komme med en preussisk tilgang til tidspunkter, men affinde sig med, at tidsopfattelsen er meget mere elastisk end danskernes stive tid. Vores måde at gå direkte til sagen er ineffektiv hernede, hvor kommuni-

kationen er mere indirekte, med indlagte raffinerede høfligheder og ritualer. Før man går til samtalens egentlige formål, spørger man, hvordan det går med både familien, hustruen og børnene, og hvordan ferien er forløbet. For nogle kan det virke som tidsspilde, men for de lokale er det essentielt, og gør man det ikke, fremstår man meget primitiv.”

Hvad kan Danmark lære af Marokko?

“Det er et godt spørgsmål, for hele Danmarks udviklingsattitude er, at vi vil lære andre, hvordan man skal leve. Marokkanerne har derimod en hel anden åbenhed og nysgerrighed over for andre kulturer. Derudover kan mange europæere tage lektioner i høflighed og subtilitet, blandt andet som man førnævnt kan opleve den under samtale med en marokkaner. Til sidst kan vi i Marokko iagttage, hvordan indbyggere af forskellige religioner – her er både muslimer, kristne og jøder – formår at leve sammen uden problemer.” •/TINA RAVN ER JOURNALISTPRAKTIKANT I UDENRIGSMINISTERIET.

Lars Vissing
Danmarks ambassadør i Marokko

MAROKKO

- Konstitutionelt monarki med den magtfulde kong Mohammed VI som officiel statsleder.
- Landets officielle sprog er arabisk, men en stor del af befolkningen taler berbisk. Man kan dog også komme langt med fransk.
- Marokko hedder på arabisk Al Mamlakah al Maghribiyah. Det betyder “Dér hvor solen går ned”.
- Danske statsborgere kan opholde sig i Marokko i tre måneder uden visum, og der er mulighed for at få opholdet forlænget med yderligere tre måneder.

Læs mere på ambassadens hjemmeside:
www.rabat.um.dk

ET FORSVAR FOR ELFENBENSKYSTENS DEMOKRATI

AF THOMAS J. BASSETT OG SCOTT STRAUS

50/

Frankrig og FN løb med æren for løsningen på den politiske konflikt i Elfenbenskysten efter præsidentvalget i november 2010. Men Afrikas egne institutioner havde afgørende betydning, skriver de to amerikanske Afrikaeksperter Thomas J. Bassett og Scott Straus.

RØG FRA PRÆSIDENTPALADSET I ELFENBENSKYSTENS HOVEDBY ABIDJAN 11. APRIL 2011, KORT FØR TIDLIGERE PRÆSIDENT LAURENT GBAGBO BLEV ARRESTERET AF NUVÆRENDE PRÆSIDENT ALASSANE OUATTARAS STYRKER - STØTTET AF FN OG FRANKRIG.

■ I BEGYNDELSEN AF APRIL i år, da Elfenbenskystens fire måneder lange og besværlige politiske krise var ved at være forbi, bombede helikoptere fra Frankrig og FN præsidentpaladset i Abidjan. Denne militære aktion beseglede skæbnen for den siddende præsident Laurent Gbagbos og bandede vejen for Alassane Ouattara, den bredt accepterede vinder af præsidentvalget i november 2010. Men den franske og FN-ledede aktion havde også en anden virkning: Den gav anledning til kommentarer og forargede beskyldninger – især rettet mod Frankrig – om international indblanding i afrikanske anliggender. Aviser i Elfenbenskysten (Côte d’Ivoire), der støttede Gbagbo, harcelerede over Frankrigs bestræbelser på at generobre en tidligere koloni. Fransk presse var optaget af, om den franske militære intervention var indledningen til en ny æra for “Francafrique”, den betegnelse, som i 1950’erne blev anvendt om fransk indblanding i tidligere franske koloniers indre anliggender. I New York Times var der en lang artikel om “den lange skygge”, Frankrig kastede over sine gamle kolonier, og politiske kommentatorer over hele verden var bekymrede for, at de internationale aktioner skulle skade Ouattaras legitimitet.

Et så eurocentrisk fokus giver imidlertid et forkert perspektiv på konflikten indre dynamik og overser den væsentligere diplomatiske udvikling, der

REDAKTIONELT SAMARBEJDE MED FOREIGN AFFAIRS

Som det første danske medie har *Udvikling* indgået et redaktionelt samarbejde med Foreign Affairs. Det anerkendte tidsskrift er siden 1922 blevet udgivet af den uafhængige amerikanske tænketank Council on Foreign Relations. Samarbejdet betyder, at *Udvikling* med jævne mellemrum bringer artikler fra Foreign Affairs i dansk oversættelse.

drejer sig om den rolle, som afrikanske regionale organisationer spillede. Frankrig og FN-styrkerne vandt ikke krigen for Ouattara og hans såkaldte "republikanske tropper". Da Frankrig og FN greb ind, kontrollerede Ouattaras tropper 90 procent af landet og var lige ved at indtage handelshovedstaden Abidjan. De internationale styrker fremskyndede dog Gbagbos afgang, beseglede en uundgåelig udvikling og undgik derved et angreb på Abidjan, der ville være endt med en frygtelig humanitær krise.

To regionale organisationer spillede imidlertid en vigtigere rolle: Den Afrikanske Union (AU) og Den Vestafrikanske Økonomiske Samarbejdsorganisation (ECOWAS). Både AU og ECOWAS udviste en bemærkelsesværdig diplomatisk konsensus under hele krisen i Elfenbenskysten, selv om begge organisationer ofte anses for at være ineffektive. Til forskel fra Kenya og Zimbabwe i 2008 – hvor demokratiet blev sat ud af spillet som følge af en magtdeling baseret på valgfusk – og til trods for en vis intern uenighed fastholdt både AU og ECOWAS, at Ouattara havde vundet valget, og at Gbagbo nødvendigvis måtte træde tilbage. ECOWAS gik et skridt videre og truede med at bruge magt for at afsætte ham, hvis det skulle blive nødvendigt. Denne konsekvente holdning hos afrikanske regionale organisationer fik stor virkning, idet den rev tæppet væk under Gbagbo, en kompetent og udspekuleret forhandler, indskrænkede hans råderum for diplomatiske manøvrer, gjorde det muligt for Den Vestafrikanske Centralbank at afskære hans pengeforsyninger – hvilket svækkede hans position i forhold til militæret og den civile regering – og som det måske vigtigste blev en afgørende faktor for FN's Sikkerhedsråds godkendelse af en militæraktion mod Gbagbos stillinger i Abidjan.

Måske var det endnu vigtigere, at disse aktioner kom til at danne præcedens. AU og ECOWAS er ikke hævet over kritik. AU har således været tilbageholdende med at fordømme sin tidligere chef Muammar al-Gaddafi (formand for Den Afrikanske Union 2009–10, red.). Men i løbet af de sidste ti år har den udviklet en politik, der går ud på at fordømme forfatningsstridige regimeskifter. Siden 2000 har AU fordømt hvert eneste kup, der har fundet sted i Afrika, og i de fleste nyere

tilfælde har den også vedtaget sanktioner mod kuplegerne. ECOWAS har udvist en tilsvarende konsekvens. Reaktionen på krisen i Elfenbenskysten bør derfor ikke opfattes som en isoleret operation, men snarere som udtryk for en i det store og hele uvarslet prodemokratisk, aktivistisk politik fra nogle centrale afrikanske organisationer, som i stigende grad tager stærk afstand fra uretmæssige magtovertagelser.

“

Både AU og ECOWAS udviste en bemærkelsesværdig diplomatisk konsensus under hele krisen i Elfenbenskysten, selv om begge organisationer ofte anses for at være ineffektive.

PALADSREVOLUTION

De færreste havde vel forestillet sig, at valget i Elfenbenskysten i 2010 skulle ende med en ildkamp i præsidentpaladset. En kortvarig borgerkrig i 2002 og 2003 førte til en opdeling af landet i et nord kontrolleret af oprørsstyrker og et syd behersket af regeringstroppe. FN's fredsbevarende styrker, deriblandt 400 franske soldater, holdt de fjendtlige lejre adskilt. Efter en række fredsaftaler mellem 2003 og 2007 blev det til sidst aftalt at holde valg i oktober 2010. Det var det første valg i Afrika, der var godkendt af FN, og det blev imødeset med store forventninger og betydelig international interesse.

Der var 14 kandidater i første runde og en imponerende høj valgdeltagelse på 84 procent. Gbagbo fik med 38 procent de fleste stemmer. Ouattara, forhenværende premierminister og medarbejder i Den Internationale Valutafond (IMF), kom ind på andenpladsen med 32 procent. Henri Konan Bédié, der var præsident mellem 1993 og 1999, kom ind på en tredjeplads med 25 procent. I henhold til valgreglerne blev stemmerne talt op af Den Uafhængige Valgkommission (IEC), som derefter offentliggjorde de foreløbige resultater. De blev derpå godkendt af Forfatningsrådet, landets øverste retsinstitution. FN's repræsentation i Elfenbenskysten ledet af Choi Young-jin, generalsekretærens særlige udsending, bekræftede valgresultatet i henhold til sin egen, uafhængige op-

tælling. Choi stod frem på landsdækkende tv og lykønskede befolkningen med den høje valgdeltagelse og den gode ro og orden under valget.

Den eksemplariske opførsel i første valgrunde så man imidlertid ikke meget til i anden runde, der blev holdt den 28. november. Gbagbos og Ouattaras tilhængere havde voldsomme sammenstød, især i den vestlige del af landet. Alligevel mødte over 80 procent af vælgerne op ved stemmeurnerne og afgav deres stemme i en valgkamp, som både EU- og FN-observatører kunne betegne som i alt væsentligt retfærdig og gennemsigtig. Alvorlige problemer opstod først 30. november, da valgkommissionen forsøgte at offentliggøre de foreløbige resultater. Under denne internationalt tv-transmitterede begivenhed afbrød to af kommissionsmedlemmerne, som støttede Gbagbo, processen ved at rive optællingsarkene ud af hænderne på Bamba Yacouba, valgkommissionens talsmand – en situation, der kom til at markere begyndelsen på et fire måneder langt drama.

GBAGBOS FORFATNINGSKUP

Gbagbo havde placeret gamle venner i høje stillinger for det tilfælde, at valget ikke skulle udvikle sig som planlagt. Af særlig betydning var det, at han havde udnævnt Paul Yao N'Dré (tidligere aktiv i Gbagbos parti, *Front Populaire Ivoirien*, red.) til leder af Forfatningsrådet, Elfenbenskystens øverste retsinstitution, som havde den endelige afgørelse om valgresultatet. Dagen efter episoden i valgkommissionens hovedkvarter erklærede Yao N'Dré, at det nu påhvilede retten at tælle de 20.073 optællingsark fra valgstederne og udpege valgets vinder. Rådet behandlede også en klage indgivet af Gbagbos parti, som gik på, at stemmerne fra den nordlige landsdel skulle annulleres på grund af voldeligheder på valgdagen, som partiet påstod havde forhindret dets vælgere i at stemme. I mellemtiden gik chefen for valgkommissionen, Youssouf Bakayoko, der var blevet nægtet adgang til sit kontor af regeringens sikkerhedsagenter, hen til det FN-beskyttede Golf Hotel for at offentliggøre det foreløbige valgresultat den 2. december. Han meddelte, at Ouattara havde vundet med 54 procent af stemmerne.

Yao N'Dré affærdigede valgkommissionens resultat som ugyldigt.

VINDER. ALASSANE OUATTARA (ØV. TV) PÅ ELFENBENSKYSTENS 51. UAFHÆNGIGHEDSDAG 7. AUGUST 2011 – HANS FØRSTE SOM PRÆSIDENT.

TABER. ELFENBENSKYSTENS TIDLIGERE PRÆSIDENT LAURENT GBAGBO I JANUAR 2011, MENS HAN STADIG FORSØGTE AT BEVARE MAGTEN.

Valgkommissionen var forpligtet til at offentliggøre sine resultater senest tre dage efter valget, sagde han, og det havde den ikke gjort. Valgloven kræver faktisk kun, at valgkommissionen skal aflevere optællingsarkene til Forfatningsrådet inden for tre dage, og det havde den gjort. På landsdækkende tv om aftenen den 2. december fremlagde Yao N'Dré rettens resultater. Han indledte sine bemærkninger med at sige, at han havde annulleret stemmerne i syv af de nordlige regioner "på grund af alvorlige uregelmæssigheder under stemmeafgivningen". Når disse stemmer blev elimineret, var

Gbagbo valgets sejrherre med 51,45 procent af stemmerne, påstod han.

FN's særlige udsending Choi var ikke enig. Morgenen efter Yao N'Drés bekendtgørelse bekræftede han valgkommissionens resultat, som byggede på hans kontors uafhængige optælling. Choi bemærkede, at FN's valgobservatører ikke havde fundet tegn på forstyrrelser af valgprocessen ved de nordlige valgsteder. Den slags forstyrrelser havde været mest udbredt i de vestlige regioner, hvor Gbagbo havde fået flertal.

Den 4. december tog Yao N'Dré sin gode ven Gbagbo i ed som for-

fatningsmæssigt valgt præsident. Samme dag aflagde også Ouattara embedseden som republikkens præsident. Elfenbenskysten havde derefter to mænd, der begge hævdede, at de var landets præsident.

Afrikanske ledere morede sig ikke over dette politiske cirkus. AU og ECOWAS var ikke sene til at fordømme Gbagbos magtovertagelse. Den 4. december bekendtgjorde AU således sin "uforbeholdne forkastelse af ethvert forsøg på at frembringe et *fait accompli* for dermed at undergrave valgprocessen og folkets vilje". AU udpegede den forhenværende

INDBYGGERE I ABIDJAN BRÆNDER DÆK AF OG BLOKERER GADER, EFTER AT LAURENT GBAGBOS SIKKERHEDSSTYRKER HAR ÅBNET ILD MOD DEMONSTRANTER I MARTS 2011.

54/

sydafrikanske præsident Thabo Mbeki til at “finde en legitim og fredelig løsning på krisen”.

De vigtigste redskaber bag AU's reaktion var organisationens *Erklæring om Rammerne for en OAU-Reaktion på Forfatningsstridige Regeringsforandringer* (også kendt som Lomé-erklæringen) og *Protokol Vedrørende Oprettelsen af Den Afrikanske Unions Freds- og Sikkerhedsråd*. Lomé-erklæringen blev vedtaget i juli 2000 og fordømmer forfatningsstridige regeringsforandringer, der – bortset fra militærkup og væbnet oprør – blev defineret som “en siddende regerings afvisning af at give afkald på regeringsmagten til det vindende parti efter en fri, retfærdig og lovmedholdelig valgkamp”. Freds- og Sikkerhedsrådet (PSC) har til opgave at forhindre, administrere og løse konflikter. Blandt andre beføjelser kan det indføre sanktioner mod regimer, der har overtaget magten i strid med forfatningen, som det fremgår af Lomé-erklæringen.

PSC anså med rette Gbagbos opførsel for at være et eksempel på en siddende magthaver, der nægtede at give magten fra sig. AU's politik i denne situation er i første omgang at fordømme den slags handlinger og at insistere på, at landets forfatning bliver overholdt. Dernæst giver AU “geringsmanden” indtil et halvt år til at

efterleve reglerne i landets forfatning. I denne periode suspenderes AU-medlemsregeringer fra organisationen. AU søger også støtte hos “afrikanske ledere og personligheder” og regionale organisationer som ECOWAS. Hvis der efter et halvt års forløb ikke er sket nogen forandringer, indfører AU målrettede sanktioner i samarbejde med det internationale samfund.

Det var, hvad der skete i Elfenbenskysten. Den 9. december suspenderede PSC landet fra Den Afrikanske Union og udnævnte først Mbeki og senere den kenyanske premierminister Raila Odinga til forhandlere, der skulle overtale Gbagbo til at træde tilbage. Efter flere mislykkede mæglingsforsøg udnævnte PSC sidst i januar et panel med fem afrikanske præsidenter til at løse krisen. Seks uger senere, den 10. marts, bekræftede panelet endnu en gang, at Ouattara var den legitime vinder af valget. ECOWAS fordømte ligeledes Gbagbos magtovertagelse og opfordrede “alle interesserede parter til at acceptere det valgresultat, som valgkommissionen havde offentliggjort”. Den 7. december tog organisationen artikel 45 i ECOWAS' Protokol om Demokrati og God Regeringsskik i anvendelse og udelukkede Elfenbenskysten fra organisationen. Under et usædvanligt møde i Abuja (Nigerias hovedstad, red.) den 24. december

truede ECOWAS med at bruge “legitim magt til at nå elfenbenskystbefolkningens mål”, hvis Gbagbo ikke trådte tilbage. Tre måneder senere henstillede ECOWAS formelt til FN's Sikkerhedsråd, at det skulle styrke den lokale FN-repræsentants mandat, så han kunne “tage alle nødvendige midler i anvendelse” for at beskytte civile og overdrage magten til Ouattara.

“

I virkeligheden gennemskuede AU og ECOWAS med det samme en forfatningsstridig regimebevaring, og den holdning, de anlagde over for den, svarede konsekvent til deres erklærede politik.

Den konsekvens, som AU og ECOWAS udviste under hele krisen i Elfenbenskysten, var lidt af en bedrift. Begge organisationer risikerede interne stridigheder, blandt andet foranlediget af stærke stater som Sydafrika, der undertiden syntes at vakle. Men i sidste ende lykkedes det organisationerne at få styr på deres indre meningsforskelle, så de utvetydigt kunne anerkende Ouattara som landets retmæssige præsident og samtidig bede

Gbagbo om at træde tilbage. De valgte lidt forskellige fremgangsmåder, idet AU hele tiden gik ind for en politisk løsning, mens ECOWAS fra et tidligt tidspunkt truede med militær intervention. ECOWAS greb ikke ind militært – Gbagbo advarede om, at vestafrikanske borgere bosat i Elfenbenskysten ville blive bragt i fare, hvis de gjorde det. Desuden var ECOWAS pålagt økonomiske restriktioner, og organisationens leder, den nigerianske præsident Goodluck Jonathan, stod selv midt i en valgkamp om at blive genvalgt. Men i det store og hele indtog ECOWAS stærke, utvetydige og synlige standpunkter under hele krisen.

*

SLAGET OM ABIDJAN

Afrikansk diplomati var desværre ikke nok til at tvinge Gbagbo til at gå af. Hans stædighed levede ikke Ouattara ret mange andre muligheder end militær magt, og sidst i marts indledte Ouattara-tro styrker en militær offensiv fra baser i den nordlige del af landet. Angrebet var fire dage om at bevæge sig gennem den sydlige halvdel, og de republikanske styrker stødte ikke på megen modstand. Den 30. marts indtog de hovedstaden Yamoussoukro. De fleste af regeringens forsvarsstyrker forlod deres stillinger og trak sig tilbage til Abidjan. Guillaume Soro, Ouattaras premierminister, gav Gbagbo et par timer til at flygte ud af landet, inden hans tropper indledte marchen mod Abidjan, for når det først var sket, ville situationen "blive betydeligt mere kompliceret for ham".

Men Gbagbo forskansede sig og samlede sine mest trofaste tilhængere om forsvaret af Abidjan. Til hans overraskelse valgte hans generalstabschef, general Philippe Mangou, at forlade regimet og søge tilflugt i den sydafrikanske ambassade. Efter Mangous faneflugt var der snesevis af demoraliserede militære og paramilitære officerer, der ligeledes forlod Gbagbos lejr og svor Ouattara troskab. Der foreligger endnu ikke en fuldstændig redegørelse for disse militære afhopninger, men man kan vel forsvare den konklusion, at soldaterne ikke ønskede at slås for en præsident, der risikerede den totale diplomatiske isolation i Afrika og havde stadig færre midler til at aflønne statsansatte. Slaget om Abidjan begyndte for alvor den 1. april. Det var forbi ti

dage senere, da franske og FN-ledede angrebhelikoptere havde ødelagt det tunge skyts, der omgav præsidentboligen, og de republikanske styrker havde arresteret Gbagbo.

De stærke og konsekvente holdninger, som AU og ECOWAS lagde for dagen over for krisen i Elfenbenskysten, viste sig at være afgørende

“

De stærke og konsekvente holdninger, som AU og ECOWAS lagde for dagen over for krisen i Elfenbenskysten, viste sig at være afgørende for den internationale intervention.

for den internationale intervention. Alle FN's Sikkerhedsråds resolutioner om valgskandalen i Elfenbenskysten henviste til initiativer iværksat af AU og ECOWAS. Når vestlige diplomater udtalte sig til pressen, omtalte de hyppigt den betydning, som det afrikanske diplomatiske lederskab havde haft. Den amerikanske ambassadør i Elfenbenskysten, Phillip Carter, udtalte således: "Vi samarbejder med vores afrikanske partnere. Vi fører ikke an i denne her konflikt ... Den er et afrikansk anliggende."

Som et særlig vigtigt eksempel på international handling med afsæt i afrikansk konsensus skal anføres Sikkerhedsrådets resolution 1975, der blev vedtaget sidst i marts, og som bemyndiger fransk militær og FN-tropper "til at forhindre brugen af svært skyts mod civilbefolkningen" i Elfenbenskysten. Dette mandat banede vejen for, at de samlede styrker kunne uskadeliggøre det tunge artilleri, der var stillet op rundt om præsidentpaladset, og dette gjorde det så igen muligt for Ouattara-tro tropper at arrestere Gbagbo og flere hundrede af hans tilhængere den 11. april. Resolutionen, der blev foreslået af Frankrig og Nigeria i fællesskab, fulgte umiddelbart efter ECOWAS' egen resolution et par dage før, der opfordrede Sikkerhedsrådet til at styrke FN's mandat i Elfenbenskysten. Resolution 1975 fulgte også i kølvandet på AU's beslutning af 10. marts, da man gennem PSC bekræftede det øverste råds bindende anerkendelse af Ouattara som landets

lovligt valgte præsident. Næsten alle medlemmer af Sikkerhedsrådet, der udtalte sig efter den enstemmige vedtagelse, anførte den betydning, som AU og ECOWAS havde haft. Den britiske FN-ambassadør udtalte, at initiativerne i Resolution 1975 støttede AU's bestræbelser på at finde en politisk løsning og var et svar på ECOWAS' anmodning til Sikkerhedsrådet om at få et stærkere mandat. Den afrikanske konsensus om Elfenbenskysten muliggjorde en stærk sikkerhedsrådsresolution, der banede vejen for militær indgriben. Det er svært at forestille sig, at en så entydig resolution kunne have fået støtte fra alle 15 medlemmer af Sikkerhedsrådet, deriblandt Kina, Indien, Rusland og Sydafrika, uden en stærk regional konsensus.

Den centrale betydning, som de afrikanske regionale aktører har haft med hensyn til at løse konflikten, har dog kun fået beskednen omtale i fransk og amerikansk presse. I dagene efter luftbombardementet af Gbagbos residens beskrev journalister tværtimod de franske troppers tilstedeværelse i Elfenbenskysten som en fortsættelse af Frankrigs nykolonialistiske politik over for sine tidligere kolonier. Denne opfattelse er vand på Gbagbo-tilhængernes mølle. I virkeligheden gennemskuede AU og ECOWAS med det samme en forfatningsstridig regimebevaring, og den holdning, de anlagde over for den, svarede konsekvent til deres erklærede politik og tidligere handlinger i forbindelse med ulovlige magtfastholdelser.

*

• /OVERSAT AF CLAUS BECH

TEKSTEN ER EN FORKORTET UDGAVE AF ARTIKLEN "DEFENDING DEMOCRACY IN CÔTE D'IVOIRE", BRAGT I FOREIGN AFFAIRS' JULI/AUGUST-NUMMER 2011. UDELADELSER ER MÅKET MED *.

REPRINTED BY PERMISSION OF FOREIGN AFFAIRS, JULY/AUGUST 2011, VOL 90, NO 4. COPYRIGHT 2011 BY THE COUNCIL ON FOREIGN RELATIONS, INC. WWW.FOREIGNAFFAIRS.COM.

Thomas J. Bassett
er professor i geografi ved University of Illinois at Urbana-Champaign.

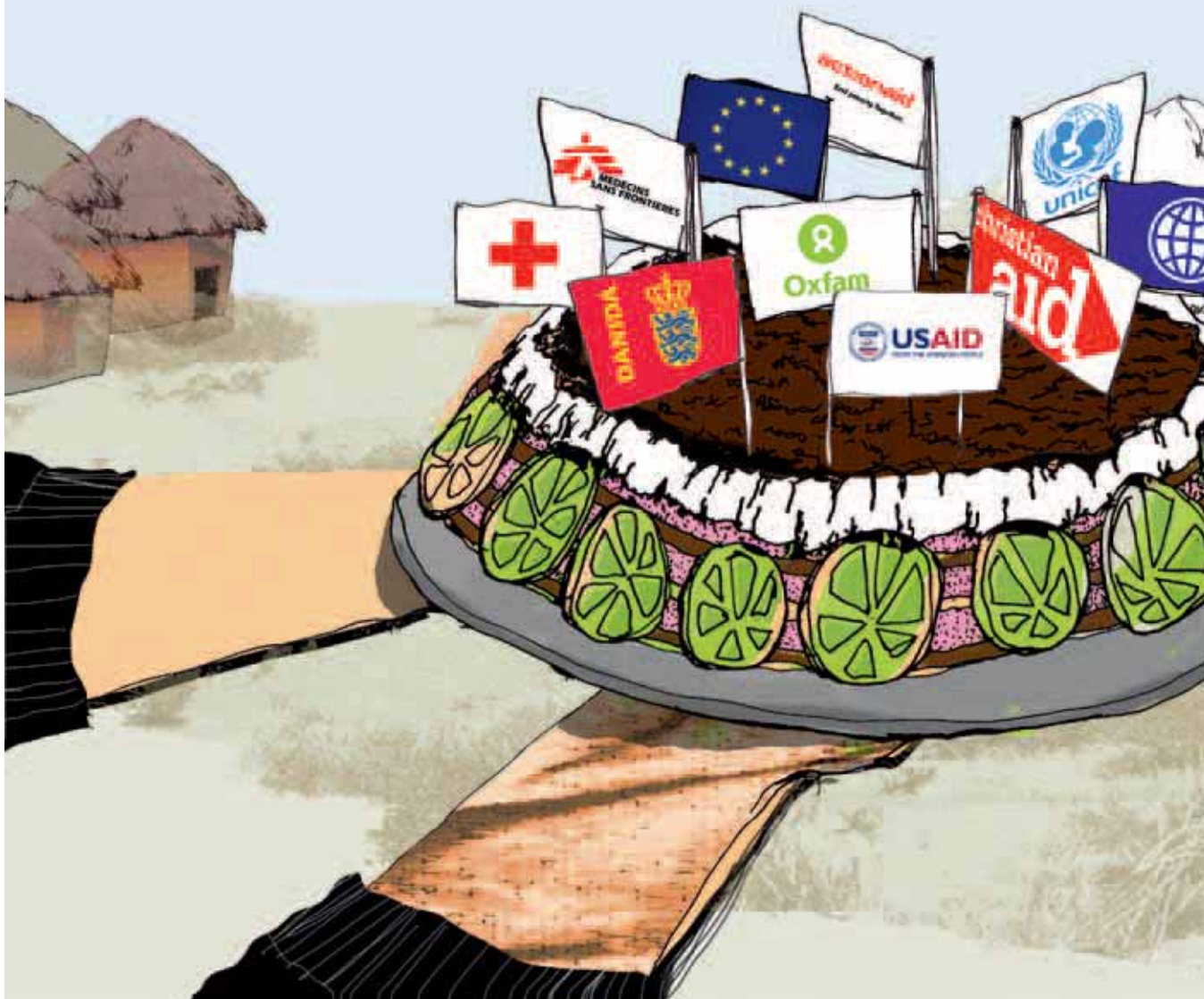

Scott Straus
er lektor i statskundskab og internationale studier ved University of Wisconsin, Madison.

SKAL MAN SKILTE MED GODHED?

AF GERD KIEFFER-DØSSING

Reklame for afsenderen eller lokalt ejerskab i modtagerlandet? Det er donorerens dilemma, når de overvejer at plante skilte med erklæringen "Donated by ...".

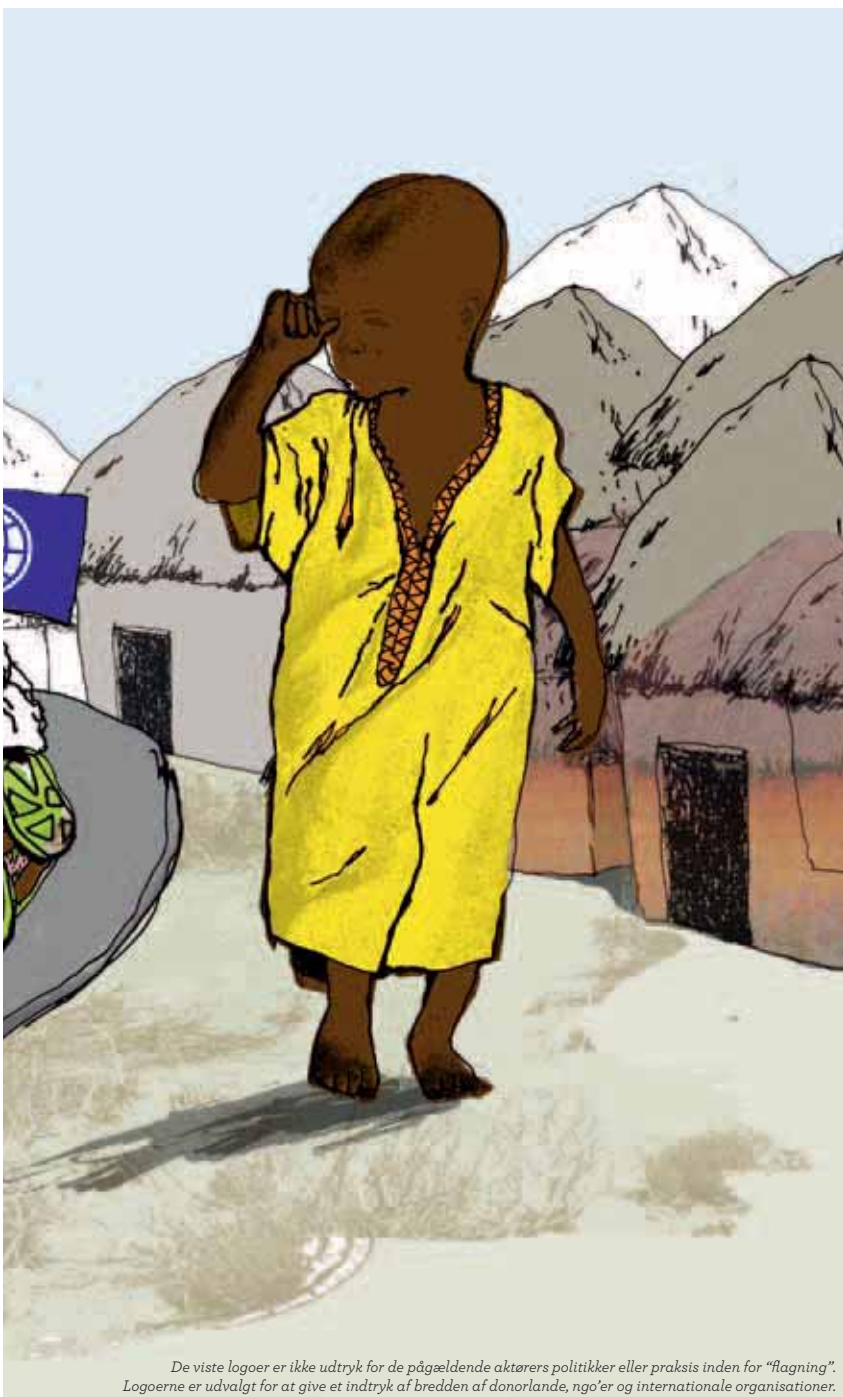

“

Vi deltager ikke på lige vilkår, hvis der står “Danida” ud over det hele.

Jørgen Poulsen,
afgående folketingsmedlem
og udviklingsordfører,
Det Radikale Venstre

De viste logoer er ikke udtryk for de pågældende aktørers politikker eller praksis inden for “flagning”. Logoerne er udvalgt for at give et indtryk af bredden af donorlande, ngo'er og internationale organisationer.

“PROJECT FUNDED BY THE EUROPEAN UNION”. “From the American people”. “Donated by the Danish Government”.

Når man rejser i u-landene, skal man ikke lede længe efter skilte, logoer eller flag, der angiver, hvilke glade givere der har ydet bistand til området. De pryder bygninger, veje, biler og meget andet, der er støttet og betalt af donorlande, ngo'er og internationale organisationer.

Fænomenet kaldes “at flage”. Siden midten af 00'erne har internationale aftaler dog indirekte frarådet brugen af flag og “Donated by”-skilte. Det resulterede i, at Danmark lagde Dannebrog på hylden og pakkede Danida-mærkerne væk.

Men ikke alle bistandsgivere følger Danmarks eksempel – for ved at smække et logo på bistandsprojekter får donorlande og -organisationer international reklame, der kan være svær at sige nej til.

EFFEKTIV BISTAND KOM I FOKUS

Kort efter årtusindskiftet var effektiv bistand på alles læber i internationale udviklingskredse. Ønsket var mere værdi for pengene. Kravene til bistandseffektiviteten kom for alvor på dagsordenen i 2005, hvor flere end 100 lande, donor- såvel som modtagerlande, og organisationer mødtes i Paris for at diskutere, hvordan det videre samarbejde inden for bistand skulle koordineres. Resultatet blev Pariserklæringen, der forpligter donorer og modtagere til at forfølge et fælles mål om bedre og mere effektive resultater.

Et af midlerne til at opnå målet er at droppe flag og logoer på bistandsprojekter. Tanken er, at modtagerlandet på den måde automatisk vil føle større ejerskab over projekterne og blive ansporet til at kæmpe sig ud af rollen som passivt modtagerland.

Jørgen Poulsen, afgående folketingsmedlem og udviklingsordfører for Det Radikale Venstre og tidligere generalsekretær for Dansk Røde Kors, bryder sig ikke om flagning. Han mener, at “Donated by”-skilte skaber et forkert forhold mellem donor og modtager:

“At hjælpe bør helst være anonymt. Jeg bliver småforarget, når man skilte med sin egen godhed på den måde, og det bidrager

> heller ikke til, at u-landene får mere ejerskab over bistanden. Vi snakker jo om partnerskaber inden for udviklingsområdet – men vi deltager ikke på lige vilkår, hvis der står Danida ud over det hele.”

“

Når politikere kommer på besøg, og der er presse med, er det godt, at der er nogle gode billeder.

Anders Bitsch Karlsen,
ambassaderåd, Danmarks
ambassade i Mozambique

Det er Henrik Stubkjær, generalsekretær for Folkekirkens Nødhjælp, enig med ham i:

“Nogle gange ser man en voldsom brug af skilte og plakater, og sådan en selvpromovering strider jo dybest set mod det arbejde, vi udfører. Hvis man virkelig vil bæredygtigt udviklingsarbejde, så er det de lokale, der skal udføre og føle ansvar for arbejdet.”

58/

DE GODE BILLEDER

Ambassaderåd på den danske ambassade i Mozambique Anders Bitsch Karlsen fortæller, at ambassaderne gennem en årrække har droslet gevaldigt ned på flag-aktiviteten:

“Vi vil gerne skabe så stort et nationalt ejerskab til u-landsprojekterne som muligt. For eksempel støtter vi opførelsen af retsbygninger her i Mozambique – de skal jo være lokale, og så nytter det ikke, at der er danske flag over det hele.”

Anders Bitsch Karlsen spår, at brugen af flag og logoer vil falde yderligere i takt med, at Danmark giver flere penge direkte til landene, som de selv forvalter (den såkaldte budgetstøtte) og til sektorprogrammer, hvor pengene går til en samlet sektor som for eksempel uddannelse. For hvis der har været flere bidragsydere involveret, eller en pulje er brugt til at bygge flere skoler, hvilket flag skal så hejses – og hvor?

Selv om Danmark har skrevet under på Pariserklæringen, er der ikke nogen skriftlig dansk politik om flagning. Det sker da også, at Dannebrog alligevel sendes til vejrs. I de tilfælde er det en beslutning, den lokale ambassadør træffer, fortæller Anders Bitsch Karlsen:

“Helt konkret kan man sige, at når politikere kommer på besøg, og der

er presse med, er det godt, at der er nogle gode billeder, som viser, hvad vi får for bistandspengene. Men det er et dilemma, for den gode praksis er jo, at vi bevæger os væk fra det.”

BRANDINGKRAV DELER LANDENE

Flagning blev tidligere brugt, når donoren skulle bevise over for skatteborgerne eller de private givere derhjemme, hvad bistandskronerne gik til. Men i dag bruges fænomenet primært som en strategi inden for public diplomacy (kommunikation målrettet andre landes offentlighed, red.). Stort set alle lande har i de senere år fået en public diplomacy-politik, der handler om at fremme landets profil og det generelle kendskab til landet udadtil. Og når det kommer til promovning, er flagning et effektivt værktøj.

En af de aktører, der har fået øjnene op for de brandingmuligheder, flagning giver, er EU's bistandskontor EuropeAid, der meget kraftigt ønsker en stærkere EU-profil. Ved at skilte med programmer, støtte og projekter ude i landskabet får donoren nemlig ikke blot opmærksomhed i det pågældende modtagerland – skiltningen giver også reklame udadtil og styrker landets brand og internationale profil.

USAID, den amerikanske pendant til Danida, har kendt til effekten i årevis. Amerikanerne er endda så glade for flagning, at de har taget skridtet helt ud og skrevet krediteringen ind i deres logo: “USAID – From the American people”. I USAID-sprog hedder det da heller ikke flagning, men marking eller branding, og fænomenet spiller en vigtig rolle i organisationens brandingkampagne. Alt, USAID donerer eller støtter, bliver mærket med USAID-logoer – lige fra melsække, dunke med spiseolie og tæpper til biler og bygninger.

Selv om både USA og en række EU-lande har skrevet under på Pariserklæringen og dermed officielt har taget afstand fra flagning, har det ikke afholdt EuropeAid og USAID fra at udarbejde lange manualer for, hvordan man mest tydeligt markerer projekter og derved gør opmærksom på sig selv som giver.

“Understreg, at bistanden er fra det amerikanske folk”, står der et sted i USAID-manualen. Et andet sted fremgår det, at logoet er “designet til at hæve synligheden og værdien af USA's hjælp” og symboliserer, at “et

projekt er betalt af amerikanske skatteborgere som en gestus”. Manualen omfatter alt fra opsætning af brevpapir, farve- og skriftvalg til en nøje gennemgang af logoets udformning – hvis et projekt er støttet af USAID, skal der ikke herske tvivl om det.

EuropeAids manual forklarer i samme dur, at “ethvert køretøj, der bruges i en EU-finansieret indsats, skal være tydeligt identificeret og synligt bære EU-flaget og udtrykket: Givet med støtte fra EU”.

FLAGNING ER UHENSIGTSMÆSSIG

Eva Egesborg Hansen, chef for kontoret for Public Diplomacy og Kommunikation i Udenrigsministeriet, mener ikke, at der er overensstemmelse mellem den politik, EuropeAid og USAID fører, og Pariserklæringens mål om lokalt ejerskab i u-landene og harmonisering donorerne imellem.

“

Understreg, at bistanden er fra det amerikanske folk.

Fra USAID-manual

Hun fortæller, at det også for en bistandssværvægter som Danmark er oplagt at bruge et højt bistandsniveau til at markedsføre sig internationalt:

“Danmark har i mange år været førende internationalt, både når det gælder størrelsen af bistand i kroner og øre, og når det drejer sig om udvikling af bistandsformer og donorsamarbejde. Det er oplagt at fortælle denne historie om Danmark internationalt og selvsagt også i vores partnerlande. Men vi mener ikke, at flagning er en hensigtsmæssig måde at gøre det på,” siger hun og fortsætter:

“For os er branding ikke ensbetydende med at plastre biler, huse, skoler og veje til med Danida-logoer. Vi foretrækker at fremføre vore budskaber i det løbende samarbejde med partnerlandene.”

Med et glimt i øjet tilføjer Eva Egesborg Hansen, at Danmark altid har været “klassens flinke dreng”, når det gælder om at begrænse brugen af flagning:

“Vi er jo ofte helligere end paven selv.” • /GERD KIEFFER-DØSSING ER TIDLIGERE JOURNALISTPRAKTIKANT I UDENRIGSMINISTERIET.

Swazilands monarki tæt på sammenbrud

■ PENGEKASSEN I AFRIKAS SIDSTE MONARKI, Swaziland i det sydlige Afrika, er gabende tom, og før konge Mswati III (billedet) kan låne penge fra udlandet, eksempelvis fra EU og Verdensbanken, må han gennemføre reformer. Det har han indtil videre ikke været villig til.

Presset på 43-årige Mswati III, der regnes for en af verdens sidste enevældige konger, er efterhånden så stort, at det forekommer usandsynligt, at han kan blive siddende meget længere. Embedsmænd truer med at strejke på grund store lønforringelser, skoler finansieret af statslige midler er i gang med at lukke, og

aids-kliniker er ved at løbe tør for medicin til behandling af hiv/aids - i landet med verdens højeste udbredelse af sygdommen.

Samtidigt møder konge Mswati III krav fra låneydere om tilbagebetaling, som landet ikke kan leve op til. At der ikke er flere penge i det lille monarki, har fået kongen til at aflyse en planlagt fejring af hans 25. år på tronen i år.

Krisen er den største, Swaziland har oplevet siden uafhængigheden fra Storbritannien i 1968, og så længe kongen ikke efterlever reformkravene fra udenlandske låneydere, er fremtidsudsigten meget dystert for kongens enerådige magt. • /KASPER TVEDEN

Kvinde i spidsen for Thailand

DANMARK ER IKKE DET eneste land, der i år får sin første kvindelige leder. Det samme gør også Thailand, hvor Yingluck Shinawatra bliver det asiatiske kongedømmes 28. premierminister.

44-årige Yingluck Shinawatra (billedet) er tidligere forretningskvinde og var et ubeskrevet blad rent politisk, inden hun 3. juli vandt en overbevisende sejr i parlamentet med 296 stemmer ud af 500.

Den nyvalgte premierminister er søster til landets tidligere premierminister, Thaksin Shinawatra, som er i eksil i Dubai efter anklager om korrupsion. Politiske modstandere mistænker hende for at være en marionet for sin bror, der stadig nyder stor popularitet i landet. •/KT

Orange revolutionsleder for retten

FRONTFIGUREN i Ukraines orange revolution i 2004, Julia Tymosjenko, er kommet for retten - anklaget for ulovligt at have indgået en 10-års kontrakt om køb af naturgas fra Rusland til en pris, som ifølge efterforskere har ruineret landet.

50-årige Julia Tymosjenko betegner rets-sagen som præsident Viktor Yanukovychs

forsøg på at sætte en politisk modstander ud af spillet og har bedt Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol undersøge sagen.

EU og USA har fordømt anklagerne mod Julia Tymosjenko, som var premierminister i 2005 og igen fra 2007 til 2010. •/MM

EN HAVN TIL GAVN

Havnen i Lagos, Nigeria, blev i 2006 overtaget af A.P. Møller - Mærsk. Det har betydet, at ventetiden for containerskibe er reduceret fra cirka 20 dage til én. Effektiviseringen har sparet landet for 200 mio. dollars årligt, skriver Mærskes CSR-chefrådgiver.

AF JENS LUND MUNCH-NIELSEN,
CHEFRÅDGIVER FOR CORPORATE SOCIAL
RESPONSABILITY (CSR), A.P. MØLLER - MÆRSK

60/

■ En reduktion fra 20 dage til under én dag for containerskibenes ventetid. Dette er blot én af de tidsbesparelser, Nigeria har set, efter at A.P. Møller - Mærsk i 2006 overtog Apapa-havnen, den største i Vestafrika. Allerede efter et par måneder så man en betragtelig reduktion i "gennemløbstiden" - tiden det tager, fra en container lodses af et skib, til den forlader terminalen.

At containerskibenes ventetid i terminalen er reduceret fra cirka 20 dage til under én dag, har sparet Nigeria for 200 millioner dollars årligt. Det viser et nyt socio-økonomisk studie foretaget af A.P. Møller - Mærsk. Præmissen for studiet er, at CSR ikke handler om enkeltsager, men om en bredere forståelse af den rolle, virksomheden har i udviklingen af samfundet. Det fortæller om, hvordan landet, lokalsamfundet, medarbejderne, økonomien, de lokale virksomheder mm. påvirkes af Mærskes håndtering af havnen.

FÆRRE FOLK – BEDRE HAVN

Halvdelen af Nigerias import og 45 procent af Nigerias containertrafik foregår gennem netop havneterminalen i Apapa. Nedbringelsen af ventetiden kommer dermed ikke kun Afri-

kas folkerigeste stat Nigeria til gode, men samtlige lokale og internationale virksomheder i landet. De kan nu optimere planlægningen af deres varelagre og frigive nogle af de midler, der tidligere var bundet i uforudsigelige logistiske faldgruber.

Den øgede effektivisering (af havnen) bragte også en øget omsætning med sig, hvoraf 72 procent ifølge studiet bliver kanaliseret tilbage til lokalsamfundet.

Efter overtagelsen af havnen blev antallet af ansatte med direkte beskæftigelse på terminalen nedbragt fra godt 2.500 i 2006 til 712 i 2009. Den øgede effektivisering bragte også en øget omsætning med sig, hvoraf 72 procent ifølge studiet bliver kanaliseret tilbage til lokalsamfundet gennem skatteopkrævninger (47,3 millioner dollars for de første tre år), lønninger og indkøb foretaget lokalt. Som led i en opgradering af terminalen er der indført elek-

troniske procedurer, som har nedbragt risikoen for korruption. Derudover er der fokuseret på medarbejdernes trivsel. De ansatte uddannes i arbejdssikkerhed, ligesom de og deres familier nu er omfattet af en sundhedsforsikring.

ET VIGTIGT HANDELSCENTRUM

Havnen har også en samfundsmæssig rolle for landet. Den skaber lokale arbejdspladser og omsætning, den medfører investeringer i infrastrukturen, og den leder til overførsel af ny teknologi. Endelig værdsætter mange af de adspurgte interessenter den forretningskultur, som en international virksomhed bringer med sig. Den omkringliggende infrastruktur sætter dog begrænsninger for, hvor effektiv en service havnen kan levere.

Set med kritiske øjne er der dog fortsat forbedringspotentiale. Undersøgelsen viser således, at terminalens udledning af drivhusgasser er ganske betragtelig. Det er den næste udfordring, der skal arbejdes med. •

Mere om studiet på www.maersk.com under "Sustainability".

Mere om CSR på

www.samfundsansvar.dk

LÆSERNES MENING

Send debatindlæg på 150-300 ord til udvikling@um.dk

Buzzwords

AF ANDERS B. PETERSEN, KØBENHAVN

JEG LÆSTE KRONIKKEN af specialstuderende Ulla Holm (Pimp din bilstandsgarderobe op, *Udvikling* 3/2011), og hun har da givetvis ret i flere af sine udsagn.

Det undrer mig dog, at hun kalder ord som "civilsamfund", "kapacitetsopbygning" og "god regeringsførelse" for *buzzwords*, som ingen kender betydningen af.

Civilsamfundet er den del af samfundet, der ikke hører til staten eller privatpersoner. Her kan eksempelvis nævnes foreninger og organisationer.

Kapacitetsopbygning ligger næsten i ordet. Der kan være tale om hjælp til at opbygge eller støtte en organisation, træning af medarbejdere og optimering af arbejdsgange og systemer til monitorering af projekter.

God regeringsførelse er måske lidt mindre konkret, da konteksten kan bestemme betydningen. Ofte kan begrebet henføres til ønsket om retsstat, demokrati, modstand mod korruption og lignende, som man gerne ser, at en regering handler i overensstemmelse med.

Ngo-miljøet har næppe nogen hensigter om at skabe begreber, som ingen kender betydningen af. •

Ingen bidrag fra mig uden befolkningskontrol

AF KJELD KRAGESKOV, SLAGELSE

Igen skal der samles penge ind til nødlidende i verden. Denne gang – igen, igen – til bekæmpelse af sulten på Afrikas Horn. DR og TV 2 går, sammen med ngo-organisationer, i spidsen for indsamlingen.

Da jeg i 1960'erne arbejdede som u-landsfrivillig mv. i Østafrika, var befolkningerne i Somalia, Etiopien, Kenya og Uganda tilsammen godt 40 millioner mennesker – i dag er der næsten 170 millioner. Fortsætter udviklingen, vil de i 2050 være over 550 millioner i området.

Jeg vil gerne støtte med et beløb, men nu vil jeg altså forlange, at min støtte går til en organisation, som støtter befolkningskontrol.

Mit problem er blot, at jeg ikke kan finde nogen FN-, regerings- eller ngo-organisationer, som gør dette. Der snakkes og snakkes blot på dette meget vigtigste område.

Emnet er nærmest tabu, og ingen tager emnet familieplanlægning op til grundig og seriøs behandling, ej heller i FN-organisationen på området, UNFPA, som jo netop er til for at hjælpe udviklingslandene med deres befolkningsproblemer. •

SVAR FRA PERNILLE FENGER, CHEF FOR UNFPA'S NORDISKE KONTOR

Kære Kjeld Krageskov, Tak for din interesse i befolknings-spørgsmål, som jeg er enig i burde have en endnu mere central plads i udviklingsdebatten i en verden, der år runder syv milliarder mennesker.

I dag står 215 millioner kvinder, der ikke ønsker at blive gravide, uden mulighed for at bruge effektiv prævention. Derfor arbejder UNFPA i mere end 150 lande med seksualundervisning, med at give kvinder, mænd og unge adgang til prævention og med ligestilling. UNFPA's globale indkøbskontor, der er placeret her i København, er verdens største offentlige indkøber af prævention.

At give kvinder mulighed for at kunne planlægge, hvor mange børn de vil have, er både en menneskeret og god økonomi: Hver krone investeret i prævention sparer 1,4 krone i sundhedsudgifter. Vi kan fejre, at mange kvinder har fået mulighed for at træffe et valg. I 1960 fik kvinder i u-landene seks børn – i dag får de 2,6. Men vi må også konstatere, at 215 millioner kvinder har behov for, at flere gør som Danmark og støtter op om UNFPA's arbejde. •

Kronik:

DET FALSKE DILEMMA

FN's fattigdomsdag den 17. oktober er en god anledning til at overveje, om man skal give penge til den hjemløse dansker eller det sultne barn på Afrikas Horn. Kronikøren, der har arbejdet med fattigdom i både Danmark og Afrika, vil ikke svare på det spørgsmål. Læs her hvorfor.

62/

Simon Kratholm Ankjærgaard
Cand.scient.soc. i internationale udviklingsstudier og tidl. redaktør af hjemløseavisen Hus Forbi

■ “HVAD ER DE TIL?” Spørgsmålet kommer fra en pige på omkring de ti år. Scenen er sat ved kassen i min lokale Kvickly.

“De er indsamlingsbøsser. Til de sultende børn i Afrika,” svarer moren.

“Lad os putte en tyver i, så de kan få mad.”

Plunk! Den gyldne mønt glider ned i bøssen med billedet af det sultne barn fra Afrikas Horn, der igen er kommet på alles læber med den igangværende og meget alvorlige hungerkatastrofe.

Men scenen kunne have været helt anderledes, for ved de lydløse skydedøre til butikken står en mand i 30'erne. Smilende, men tavs. Han holder hjemløseavisen Hus Forbi frem for de forbipasserende. Også den koster en tyver. Hvad nu hvis mor og datter havde valgt at give ham tyveren? Skulle de så have dårlig samvittighed over for de sultende afrikanere? Eller skal de – nu hvor de har puttet tyveren i bøssen i butikken – have dårlig samvittighed over for den danske hjemløse, der står hér foran dem i kød og blod?

Hvem har det største behov? Hvem lider mest? Eller, måske snarere, hvem kan vi bedst identificere os med?

DEN ENKELTES STØTTE ER EN PRIVATSAG

Jeg har haft det store privilegium at arbejde med fattigdom på det afrikanske kontinent såvel som i en dansk og europæisk kontekst. Jeg har besøgt flere afrikanske lande som freelance-journalist og har siden 2008 været tilknyttet Danmarks eneste hjemløse-avis, Hus Forbi, som både journalist og redaktør. Det har lært mig rigtig meget, blandt andet at man skal være mere end almindeligt påpasselig med at sætte absolutter på kriser, katastrofer og fattigdom. Det giver nemlig ingen mening at sammenligne og diskutere, hvem der har det værst. Det er tragisk og umenneskeligt at være så sulten og dehydreret, at man ikke længere er i stand til at græde. Ligesom det er barskt og råt at leve på gaden i Danmark uden at vide, hvor man skal sove og hvad man (måske) skal have at spise. Hverken den sultne afrikaner eller den hjemløse dansker har brug for at høre, at andre har det værre. De har det slemt nok.

Og derfor giver det heller ingen mening at gøre sig til dommer over danskernes private velgørenhed. Det er for

det første deres helt egen sag, hvad de vælger at bruge pengene på. Og for det andet har den hjemløse dansker og det sultne barn på Afrikas Horn – eller andre socialt udsatte verden over – brug for al den hjælp, de kan få.

DILEMMAET ER FALSKT – BEHOVENE ÆGTE

Derfor køber jeg heller ikke argumentet om, at der er et dilemma mellem at støtte nære eller fjerne behov. Behovene for hjælp er helt reelle. Og både sultkatastrofen på Afrikas Horn og stigningen af ekstremt fattige og hjemløse i Danmark er udtryk for sociale og politiske strukturer med alvorlige huller.

Og dét er i virkeligheden det væsentligste problem, nemlig at kriserne ikke går væk af periodevis fokus fra omverden. Billederne af de sultne børn gør indtryk, så støttebidrag bliver lystigt sms'et ind landet over. Akkompagneret af støtteprogrammer i radio og tv. Men børnene på Afrikas Horn sultede også sidste år. Og vil sulte de næste mange år – også, og måske især, når tv-holdene er rejst hjem eller videre til den næste kata-

... ELLER SKAL JEG HELLERE GIVE MIN 20'ER TIL OFRENE FOR HUNGERSNØDEN PÅ AFRIKAS HORN?

strofe. For der er ingen basal struktur, der sikrer den korrekte fordeling af ressourcer. Der er ikke foretaget de nødvendige investeringer i tide til at sikre, at udsatte befolkninger og regioner kan modstå årelange tørker. Det ansvar påhviler ikke mor og datter i Kvikly, men er et regionalt og globalt politisk ansvar, som ikke er blevet løftet, ja som centrale aktører måske i virkeligheden er løbet fra. Og som betyder, at det ikke er sidste gang, at vi skal høre om nationale Afrika-indsamlinger og forholde os til billeder af underernærede børn med alt for store maver og sværme af fluer om øjne og mund.

ET POLITISK ANSVAR

På samme måde nyder hjemløsesagen størst opbakning, når isvinteren hænger og medierne viser billeder af frysende mennesker, der afvises, fordi der er for få pladser på de danske herberger. Men der er også afgørende mangel på herbergspladser om sommeren, og fattigdommen og hjemløsheden vil fortsat være støt stigende, hvis ikke der snart bliver grebet om nældens rod. De reelle sociopolitiske

“

Man skal være mere end almindeligt påpasselig med at sætte absolutter på kriser, katastrofer og fattigdom. Det giver nemlig ingen mening at sammenligne og diskutere, hvem der har det værst.

årsager skal adresseres, og det er heller ikke en opgave for mor og datter, når de møder Hus Forbi-sælgeren på gaden. Det er et politisk ansvar at turde erkende, at velfærds-Danmark er vredet skævt og bliver mere og mere socialt ulige, blandt andet fordi der i Folketinget er truffet beslutninger, der hiver eksistensgrundlaget væk under familier helt oppe i den lavere middelklasse, for eksempel med loftet over kontanthjælpen og indførelsen af ekstremt lave sociale ydelser såsom starthjælpen.

At give en tyver til de sultne i Afrika – eller til den lokale sælger af Hus Forbi – bør altid anerkendes som en god handling, lige meget hvad motivationen måtte være. I praksis er

det nemlig en anerkendelse af, at man ikke kan vende verden ryggen. Hverken den nære eller den fjerne. Gør du det, vil den snige sig ind på dig og prikke dig vedvarende på skulderen, til du tvinges til at forholde dig til den.

Lad det være en løftet pegefinger til de aktører i Folketinget, EU, FN og andre beslutningsdygtige organer, som sidder med magten og stemmerne til at bringe verden i bedre balance. Vi kan ikke lade befolkningen på Afrikas Horn sulte – heller ikke når medierne igen har mistet interessen. Og vi kan heller ikke vinke afværgende til den hjemløse og melde hus forbi. Sultende afrikanere er ikke kun et afrikansk problem, men et globalt ansvar. Samtidig er den stigende ulighed – og den hastigt voksende skyggehær af hjemløse – et symptom på en kedelig europæisk tendens: den grænseløse fattigdom og en eksplosiv social ubalance, som skal adresseres på mange niveauer. Så husk dét, når den 17. oktober er FN's fattigdoms dag, Det er ikke et spørgsmål om "Horn eller Hus Forbi", men om at være modig nok til at sikre, at vi ikke i fremtiden behøver at stå over for valget. •

5 der rykker

IBRAHIM GRADA, 46, dansk-libysk forfatter og systemkritiker, Århus, repræsentant for Libyens Nationale Overgangsråd i Danmark og dermed de facto ny ambassadør for det nordafrikanske land, er trådt tilbage efter kort tid på posten. •

FRANZ JESSEN, 56, er udpeget som EU-ambassadør i Vietnam under den fælles udenrigstjeneste (FUT'en). Danskeren er økonom og har været leder af først EU-kommissionens og senere FUT'ens Kina-sektion i Bruxelles. Alle 25 nye EU-ambassadører kan ses på [eu/rapid](http://europa.eu/rapid) (reference: IP/11/944). •

HENRIK STUBKJÆR, 51, generalsekretær for Folkekirkens Nødhjælp siden 2005, er valgt til ny formand for APRODEV, et fælles kirkeligt paraplyorgan for 17 større europæiske u-landsorganisationer. Stubkjær er uddannet teolog. •

HEIDI HAUTALA, 55, er ny udviklingsminister i Finland. Hautala, der tilhører partiet De Grønne, kommer direkte fra Europa-Parlamentet. Hun er tidligere formand for Kepa, en paraplyorganisation for udviklingsorganisationer i Finland. •

NOVIOLET BULAWAYO, (alias Elizabeth Tshele) har modtaget årets Caine-pris. Den 10.000 pund store pris, der er Afrikas vigtigste litteraturpris, tildeles den zimbabwiske forfatter for novellen *Hitting Budapest*, der handler om fattige børn i en barakby. •

“ Vi skal hele tiden vise, at udviklingsbistand virker

AF **ULRIKKE MOUSTGAARD**

■ SOM CHEF for Udenrigsministeriets Borgerservice har 45-årige Charlotte Slente de seneste par år været et velkendt ansigt på tv. Siden 1. september i år har hun ledet ministeriets Center for Udviklingspolitik, som er Danidas “maskinrum”.

Hvad laver en chef for Center for Udviklingspolitik?

“Vi er ansvarlige for at koordinere hele udviklingspolitikken, den humanitære bistand og for at kvalitetssikre bistanden. Blandt andet. Min rolle er at sikre en god ledelse og koordination af det arbejde – både hjemme og i samarbejde med de danske repræsentationer, der tilrettelægger og gennemfører den bilaterale bistand.”

Hvad kan du bidrage med i jobbet?

“Min erfaring på det udviklingspolitiske område. Mit seneste job ude var i Bolivia, hvor jeg var ambassadør. Jeg har også været ambassadesekretær i Nicaragua med ansvar for bistand på områderne god regeringsførelse, demokrati og lokaludvikling. Og jeg har tidligere arbejdet for FN i Afrika.”

Hvilke forventninger har du til det nye job?

“Jeg glæder mig. Udviklingspolitik er

et spændende instrument til at støtte forandringer og fattigdomsbekæmpelse i vores partnerlande. Men også til at give Danmark tyngde som global aktør og til at styrke respekten for Danmark i verden.”

Hvad bliver den største udfordring fremover?

“At holde konstant fokus på resultater. Lige nu, hvor der er nedskæringer på de offentlige udgifter over hele Europa, skeles der ofte til udviklingsbistanden. Derfor skal vi hele tiden vise, at udviklingsbistand virker og skaber konkrete og målbare resultater ude i verden.

Vi skal også stræbe efter at føre en udviklingspolitik, der passer til en verden i forandring. Vores partnerlande er i forandring. For mange af dem er bistand ikke længere den vigtigste finansielle kilde – og godt for det. Den overhales i disse år af handel og investeringer, og mange andre og nye aktører står på spring. Derfor skal vi hele tiden arbejde for, at udviklings-samarbejdet bliver ved med at være relevant for vores partnerlande.” •

Mere om Danmarks udviklingspolitik på www.danida.dk

AKTUELT

- **Sri Lanka:** Ny rapport gør status over missionen, hvor 322 nordiske observatører, heraf 62 danskere fra Det Internationale Humanitære Beredskab (IHB), i 2002-08 var udsendt til Sri Lanka for at overvåge våbenhvilen i landets borgerkrig.
- **Pakistan:** Danida lancerede i august et udviklingsprogram for Pakistan til 28 millioner dollars ved en ceremoni i hovedstaden Islamabad. Målet med programmet er at støtte demokratisk udvikling, regional stabilitet, menneskerettigheder og ligestilling.
- **Nødhjælp:** Danmark gav i august 30 millioner kroner til FN's børneorganisation Unicefs indsats på Afrikas Horn, som er hårdt ramt af tørke og konflikt, og 20 millioner kroner til FN's humanitære landefond for Somalia. Senere på måneden gav Danmark yderligere 100 millioner kroner til FN- og NGO-indsatser på Afrikas Horn.
- **Erhverv:** Danida sammenlægger programmerne Business-to-Business og Innovative Partnerships for Development. Det giver nye muligheder for støtte til erhvervsudvikling i u-landene.
- **Køreplaner:** Danida har fremlagt tre nye køreplaner for Danmarks indsats i u-landene. Temaerne er frihed, demokrati og menneskerettigheder, vækst og beskæftigelse samt skrøbelige stater.
- **Irak:** Danmark har forlænget udviklingsbistanden til Irak frem til 2013 med en bevilling på 75 millioner kroner. Fokus er på menneskerettigheder og styrkelse af retsstaten.
- **Uddannelse:** Danida har bevilget 60 millioner kroner til et nyt samarbejde mellem otte danske universiteter og en række universiteter i Danmarks partnerlande.

- **Minerydning:** Danmark bidrager med fire millioner kroner til FN's arbejde med minerydning i Libyen. Støtten sker gennem ngo'en Folkekirkens Nødhjælp.

www.danida.dk

UDGIVELSER

- **IHB**Nyt, nr. 3 – nyhedsbrev for Det Internationale Humanitære Beredskab, september 2011.
- **Regeringens udviklingspolitiske prioriteter 2012-2016** – plan til udgiftsrammer for udviklingssamarbejdet for 2012-2016, august 2011.
- **Danidas årsberetning 2010** – Danmarks deltagelse i det internationale udviklingssamarbejde 2010, juni 2011.

www.danida-publikationer.dk

U-WEB

Danidas website for børn og unge – opdateres løbende.

www.u-web.dk

EVALUERINGER

- **Fodboldskoler:** Evaluering af programmet Open Fun Football Schools, som ngo'en Cross Cultures Project Association står bag. Formålet med evalueringen er at lære af erfaringer fra aktiviteter på fodboldskoler på Balkan og i Moldova og Kaukasus i perioden 2005-10. Evalueringen er bestilt af Danida og svenske Sida og udkom i maj 2011.
- **Uddannelse i Benin:** Midtvejs-evaluering af 10-årig uddannelsesstrategi i Benin, som dækker hele uddannelsesområdet fra førskole til universitetsuddannelse samt tekniske uddannelser og alfabetiserings-

programmer. Evalueringen ventes at udkomme i november 2011 og er bestilt af Danida, Frankrigs statslige udviklingsorgan (AFD) og Benins socialforskningsinstitut (OCS).

www.evaluering.dk

UDNÆVNELSER

- **Geert Aagaard Andersen**, Danmarks ambassadør i Kenya, er udnævnt til formand for komitéen af permanente repræsentanter ved FN's Miljøprogram (UNEP) frem til 2013.

STYRELSEN

På sit møde i september tiltrådte Danidas Styrelse følgende bevillinger:

- **Nepal:** Sektorprogram for uddannelse, exitfase 2012-13 – 125 mio. kr.
- **Bolivia:** Støtte til forlængelse af miljøprogram 2012-13 – 30 mio. kr.

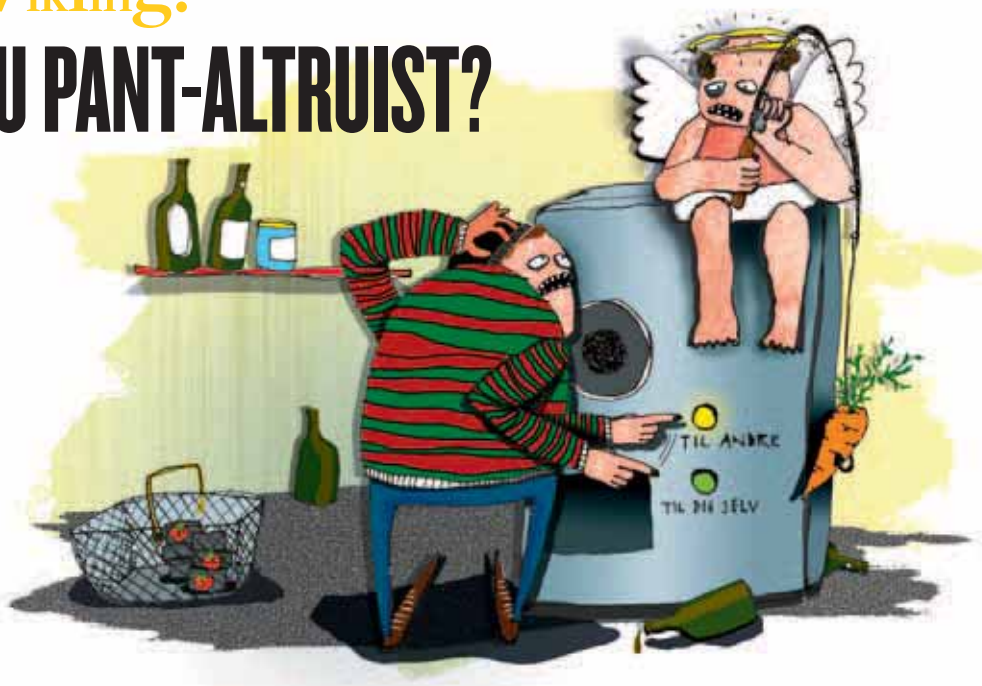
Ny rolle: Styrelsen har siden 1. september 2011 kun behandlet bevillinger på over 35 millioner kroner. Tidligere var grænsen 10. Bevillinger op til 35 millioner kroner bliver nu behandlet af en intern bevillingskomité. Dog kan sager af principiel karakter fortsat forelægges Styrelsen. Ændringen er sket for at øge Styrelsens fokus på strategisk rådgivning til udviklingsministeren. •

/DANIDAS STYRELSE ER RÅDGIVENDE ORGAN FOR UDVIKLINGSMINISTEREN. STYRELSEN DRØFTER OG INDSTILLER NYE PROGRAMMER, STRATEGIER OG HÅNDLINGSPLANER.

NYE MINISTRE

Læs om Danmarks nye udenrigsminister og udviklingsminister i næste nummer af *Udvikling*.

ER DU PANT-ALTRUIST?

66/

Hvad får 1,3 procent af Coop-kunderne til at donore flaskepanten til havskildpadder og mæslinge vacciner i Afrika, mens andre hæver fortjenesten ved kassen?

AF OLIVER STILLING

■ **DANSKERE, DER DONERER FLASKEPANT TIL VELGØRENHED**, er lige så sjældne, som de havskildpadder, de forsøger at redde.

For tre år siden monterede dagligvaregiganten Coop Danmark efter svensk forbillede en ny knap på 1.100 pantautomater i Kvickly, SuperBrugsen, Dagli'Brugsen, Fakta og Irma rundt om i landet. "Velgørenhedsknappen" fik forrygende presseomtale, danske konsumenter roste idéen, og snart fulgte Dansk Supermarked trop med en tilsvarende ordning i Føtex.

Men hvad afgør, om folk trykker på den gule godhedsknap eller den grønne *cash*-knap? Det har jeg tilbragt et par aftener i fem dagligvarebutikker på Vesterbro og Frederiksberg i København for at undersøge.

"GØR EN FORSKEL"

Jeg tager en kurv, fylder den med et par dåser tomatkoncentrat, så jeg ligner en almindelig kunde, og kredser diskret om flaskepantområdet.

En ældre mand med furet ansigt, træningsdragt og gennemsigtigt lakhår, der følger kraniet tæt, stiller sig

i køen med en enkelt dåse i hånden. Han er nok ikke prototypen på en pant-altruist (og stryger da også selv hele fortjenesten, viser det sig).

I mellemtiden er en solbrun yngre mand med bøllehat kommet af med sine tomme flasker, og uden at tøve trykker han på ... den grønne knap – den, der ikke "gør en forskel" – og søger direkte til kassen. Endnu en nitte.

Senere ankommer en lille midaldrende kvinde med en pose flasker. Hun har lidt eller ingen makeup på, hendes briller er til enhver tid uden for sæsonen, og hendes kjole kunne godt være et resultat af et Fair Trade-projekt i Burkino Faso. Men selv om hun har nogle af den klassiske *do-gooders* ydre træk, falder der heller ikke noget af til Afrika, da hun trykker på knappen.

Statistisk set kommer det ikke som nogen overraskelse. Ifølge Coop er det kun 1,3 procent af flaskepanten, som kunderne trykker af sted til u-landene, svarende til et sted mellem 500.000 og 700.000 kroner om måneden.

For at komme statistikken i møde har jeg selv medbragt fem-seks

tomme sodavandsdåser, som jeg inderst inde kan mærke, at jeg gerne ville frigøre til mit privatforbrug.

GAVER FOR FLASKEPANT

Det største, man kan opnå ved at trykke på valgørenhedsknappen, er: "Red en havskildpadder". I disse tider er jeg mere optaget af menneskeliv. Ifølge grafikken er to flasker lig med en mæslinge vaccine til et barn. Jeg putter mine dåser ind i og håber, at der er nok til tre vacciner (fordelt på tre børn).

Det er blevet tid til at trykke, men jeg tøver. Kan jeg overhovedet være sikker på, at mine penge ikke bliver brændt af på administration? Så får jeg øje på en lille mærkat nederst på skiltet: "Vind gaver med din flaskebon". Ahh, jeg skal bare gemme min bon og klikke mig ind på pantlotteri.dk, når jeg kommer hjem. Noget for noget. Hvorfor ikke? Det bliver det afgørende incitament. Jeg trykker på den gule knap; en kanyle bliver gjort klar i Afrika. • /OLIVER STILLING ER BAGSIDEREDAKTØR PÅ DAGBLADET POLITIKEN

FREMBLIK

AF TINA RAVN

11. OKTOBER OG 6. NOVEMBER

I både Liberia og Nicaragua skal befolkningerne vælge deres præsident for de kommende år. I Liberia håber Afrikas eneste kvindelige statsleder, Ellen Johnson-Sirleaf (billedet), på sin anden præsidentperiode, mens Daniel Ortega i Nicaragua – til oppositionens indignation – stiller op til en tredje omgang som præsident.

www.necliberia.org
www.cse.gob.ni

26.–30. OKTOBER

Der vil lyde fremmedartede toner i Københavns gader, når byen er vært for verdens største festival for verdensmusik, World Music Expo (WOMEX). Blandt de gæstende bands er Sotho Sounds fra Lesotho, Systema Solar fra Colombia og Mansum Ibrahimov Ensemble Garabagh fra Aserbajdsjan.

www.womex.com

27. OKTOBER

Efter triologien har gået sin sejrsgang i Danmark, får de britiske bogelskere nu også mulighed for at læse Jakob Ejersbos *Eksil*, *Revolution* og *Liberty*. Den ansete forlægger Christopher Mac

Lehose har antaget bøgerne, og den første har ikke overraskende fået den engelske titel *Exile*. De to efterfølgere udkommer i 2012 og 2013.

www.maclehosepress.com

9. NOVEMBER

Landets gymnasieelever forlader på denne onsdag skolebænken for med Operation Dagsværk at arbejde en dag til fordel for andre af verdens unge, som ikke har så let adgang til uddannelse som dem selv. Under overskriften "Den stille katastrofe" går pengene i år til Perus oprindelige folk, der er truet af en fremadstormende olieindustri.

www.od.dk

12.–17. NOVEMBER

I Warszawa i Polen er der mulighed for – ganske gratis – at se dokumentarfilm om udviklingsproblematikker, når den internationale filmfestival *Global Development in Cinema* går i luften for anden gang. Festivalen er den eneste af sin slags i det centrale Østeuropa og bag står blandt andet "det polske Danida" Polish Aid. (Man behøver dog ikke tage helt til Polen. I november i København viser *Udvikling* i samarbejde med dokumentarfilmfestivalen CPH:DOX tre film om Afrika – med paneldebat, livemusik og *artist talk*. Se også side 41.)

www.festival.humandoc.net/en

P.S. FRA

udvikling

I SPIDSEN FOR EUROPA

Det magasin, du holder i hænderne, har som ambition at dække EU-stoffet i et omfang, der modsvarer unionen og dens medlemslandes position som verdens største donor af udviklingsbistand. Omtrent halvanden milliard danske skatte kroner indgår hvert år i EU's fælles bistand til u-landene.

I den redaktionelle proces sker det imidlertid af og til, at det ofte tekniske og u håndgribelige EU-stof må vige for andre vægtige emner som globale klimaforandringer, arabisk forår og Kinas fremmarch. Men når Danmark ved årsskiftet for sjette gang overtager EU-formandskabet for et halvt år, griber vi chancen for at sætte damp på dækningen.

Sidst Danmark var EU-formand, gjaldt det EU's historiske udvidelse med 10 nye medlemslande. Denne gang falder det ikke i Danmarks lod at håndtere en sag af samme dimensioner, men ikke mindst på det udviklingspolitiske område bliver der rigeligt at se til – herunder vedtagelsen af en helt ny europæisk udviklingspolitik.

Den nye udviklingspolitik har – som det kan læses i *Udvikling* nr. 2/2011 (s. 46) – været længe undervejs og omgærdet en vis mystik. Men i oktober offentliggør EU's fælles udenrigstjeneste og EU-kommissionen omsider et oplæg, som Danmark derefter skal være med til at forhandle på plads.

Også forhandlinger om EU's bistandsbudget lander på Danmarks bord. En hel stribe temaer kommer i spil, når hundredvis af europaparlamentarikere og parlamentsmedlemmer fra 78 u-lande (de såkaldte AVS-lande) mødes i Horsens. Og endelig skal Danmark repræsentere EU ved Rio+20, FN's store konference om bæredygtighed i Brasilien.

Redaktionen

Al henvendelse: Rosendahl-Schultz Distribution, Herstedvang 10, DK-2620 Albertslund, id-nr.: 42328

UDENRIGSMINISTERIET

EKSPORTRÅDET • THE TRADE COUNCIL

EKSPORTFOKUS

**DIN BILLET TIL
VERDENSMARKEDET**

Reportage, viden og analyse fra verdens vækstmarkeder. Tjek ind med Eksportfokus - Danmarks nødvendige magasin om eksport.

Tegn gratis abonnement på eksportfokus.um.dk

Scan koden med din smartphone og abonnér

